

**ZÁNIK SAMOTY
BERHOF**

Vladimír Körner

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Zánik samoty Berhof

Vladimír Körner

Znění tohoto textu vychází z díla [Zánik samoty Berhof](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Československý spisovatel v Praze v roce 1973. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Vladimír Körner: Zánik samoty Berhof), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 17. 8. 2020.

OBSAH

1 Vozka	7
2 Jeptišky	22
3 Vlčinec	39
4 V pasti	61
5 Kolštejn	73
6 Setkání	85
7 Cesty ze samoty	101

Kdo se vydá z bývalého Kolštejna po staré cestě k horám, dojde k místům, kde je několik obrovských balvanů. V dávných dobách je tu prý nakupil čert pro svoje potěšení. Jsou opršelé, zvětralé trvalou nepřiznivou horského povětrí, většinou ukryté v mraku. Jen pár skal vyčnívá k samému temeni jesenických hřebenů, a dobře je nad sebou tuší, kdo stoupá od jihozápadu k horskému sedlu. Jako by se mu kameny celou dobu výstupu posmívaly: než nás najdeš, zaskočí tě tma! To místo se jmenuje Vozka a ze všech okolních vrcholů je daleko nejponuřejší.

V příběhu, který chceme vyprávět, již ovládal krajinu v područí kopců mír. Na stezce k Vozkovi vystupoval kouř z horských samot a lesk břidlicových střech ukazoval zdaleka směr k lidským obydlím, ale nenabízela zbloudilcům odpočinku. Neboť hrůza, vyhýbající se po šest let tomuto zapomenutému kraji, si teď hledala své poslední útočiště. Vlci v lidské podobě se uchýlili do hor, aby se nasytili krví a ukrutnostmi. Jejich voláním bylo werwolf – vlkodlak a staré germánské runy vyryté ostřím útočného nože na vratech kostela hlásaly příchozím, že není smíru ani konce nenávisti. Byla to doba prvního poválečného podzimu, kdy zazněly ozvěny výstřelů a v horách začali zbytečně umírat lidé. Za nocí hořely chalupy a stohy a lákaly k zkáze můry a netopýry odlesky svých světél.

Dnes svítí na strmé cestě sotva žlutavé čárky turistických značek. Příroda kolem zklidněla a ukryla zbytky osiřelých chalup. Lidé odtud odešli. Nad základy bývalých dvorců vybudely kopřivy a tráva ukryla zbytky propadlých krovů. Vyrostla příliš rychle. Nikdo by nenašel ani samotu Berhof, která stávala nejdál v horách. Jenom kameny ponurého Vozky prošly čas nepohnul...

1

Vozka

Z mlhy se vynořoval povoz, zprvu ho bylo slyšet na cestě, než se ukázal pod klenutím dubů: jako by vyjížděl ze zakouřeného tunelu. Spousty vlhka visely v haluzích a srážely se a krápaly na silnici. Navzdory vládnoucímu marastu zůstávala cesta pevná, zvedala se k zamženým horám.

Tam nahoře už lilo.

– Vjé, – vykřikl kočí a našmátral pod sedátkem láhev, – vjé! –

Brával si láhev plnou a dopíjel žitnou až na planinách. Náklad měl chráněný plachtou, hlava se mu kymácela při nárazech kol o kameny a před nastávající poutí a neodvratným lijákem téměř usínal. Koníka moc pobízet nemusel, držel se vyjeté cesty úporněji než on sám.

Podomní obchodník Gusta vozil cukr, aby bylo čím sladit, petrolej, aby měli v horách čím svítit, a hřebíky, aby si opravili střechy, než zapadnou na půl roku sněhem. Pak už se nikdo nahoru nevyhrabe. Sám se vydal na cestu spíš ze zvyku, protože kšeft valný nebyl. V zaletované piksle mohl nabídnout tabák, pár tuctů svíček na Dušičky, biče a karbid, vesměs zrekvírované zboží. To už nebyly cesty, po kterých dřív jezdil.

Voda se valila rovnou po silnici, nikdo neprokopal příčné stružky a nezházal výmoly. A tak si Gusta drmolil pro sebe nadávky na mlhu, na skončenou válku a zbylý svět. Pivovarskou Brůnu mu sebralo vojsko a dali mu za ni huňatého hucula. S tím žebrákem se měl hnát do hor. Na lesních cestách se zhroutí, zůstanou trčet v blátě. Zatím však táhl dobře, byl malý, možná zrovna víc vydrží. Dokonce i na jedno oko trochu vidí.

– Kůň jako kůň, lepší než člověk! –

Gustova samomluva zapadala v stále opuštěnějším prostoru. U staré kořalny už padalo listí, ale výš ho muselo být na stromech ještě plno. Bergschenke byla také posledním stavením v údolí, pak se povoz potácel do mraku kryjícího dobrou polovinu kopce.

Vzápětí je uvítalo příšeří prvních vysokohorských stromů. Omšelych patníků s písmeny S. H. 650 m přibývalo se stoupáním čím dál víc. Les zmohutněl a větvoví vrůstalo do země, takže se zdálo, že zde nemohou přebývat živoucí tvorové. Ani ptáci, ani lidé.

Pak se vyjasnilo a tu zakřičel dravec v lesích a vozka zvedl vyrušeně hlavu. Dojel na místo, kde se rozbíhalo několik cest, aby se vzápětí ztratily v lese.

Překvapením zamžikal. Místo krahujce či ostříže našel za ukazatelem jeptišku. Podobna spíše strace, choulila se ke kolíku a hábit měla zrousaný, kápi staženu do čela. Vystála své v lijáku a vypadala, že to byla ona, kdo tak truchlivě skřehotal.

– Sestřičko! – ožil Gusta. – Polezte si nahoru. Však vás kousek svezu. –

Zmoklá řeholnice nečekala na kodrcající povoz. Přihrbila se místo odpovědi a prchala od rozcestí k přítmí velikých smrků.

– Kam utíkáš? – pokřikoval za ní vozka, – můro jedna pomatená, babizno Kristova! –

Z lesa již nic neodpovídalo. Kromě opožděných kapek tu nezbyl zvuk. Déšť docela ustal, stromy se ani nepohnuly. Řeholnice se nadobro ukryla v porostu ještě tmavším, než bylo její oblečení.

– Sodoma a Gomora, – ulevil si kočí a málem se pokřižoval. Ubožáčka měla totiž vysoké boty a její úprk byl nějak příliš rázný, jako by odtud ani neprchala žena. Raději nečekal, až se jeptiška ukáže. Místo požehnání si odplivl a hnal koníka od rozcestí k planinám.

Málo vyježděná rýha ho vedla k hospodářství zcela osamocenému. Ještě měl láhev poloplnou. Až nyní ji dopil. Z komína se kouřilo, vikýř do podkroví byl otevřený a stařec na kládách u cesty z dálky vyhlížel povoz. Byla to Floriánova chalupa.

– Grüss Gott, Gusti! Tak co, máš? Vezeš tabák? –

– Kdepak tabáček, – lhal Gusta. – V Kolštejně žádný nemají. Sám bych hulil, až bych někdy brečel. – Láhev mohl odhodit, letěla po cestě a zastavila se u nejbližšího pařezu.

Starý Florián Hampl ji sebral i vyprázdněnou. Patřil k vykladačům bible a vypil toho za život asi tolik co Gusta za den. Hlídacího psa neměl, jenom kravku. V jeho stavení nevydržela žádná ženská a také výklenek pro obvyklou sošku Panenky Marie byl prázdný. Gusta se děsil tak přísného obydlí. Očima zaslzenýma kořalkou i čerstvým povětrím se rozhlížel po pláni. Chvojky a staré tisy vyčuhovaly jako otřepaná košťata. Kdyby nečekaná vylezla z komína stará čarodějnice, Gusta by se ani moc nepodivil. Shodil náklad a nedal se zlákat dovnitř.

– Kdepak, Florián, dneska ne. Než padne noc, rád bych dojel na Bérhof. –

– Kam bys jezdil, člověče, dám ti kirš! –

– Ani to ne, starý brachu, dějou se tady dneska pěkný věci. Na rozcestí jsem trefil na jepťišku. –

Starý Florián k němu vzhlédl skoro s úsměvem.

– To máš těžký. Někdo vidí netopýry nebo hady, ty holt zas jepťišky. –

Gusta se neusmál ani neurazil. Z něčeho se zdál opět vylekaný. Měl dokonce v ruce bič, aby dostal koníka z místa, a to by jindy neudělal. Povoze se nachýlil, kola zaskřípala, jako by chtěla ulétnout.

– Ba ne, Floriáne, – pravil ještě Gusta. – Ulekla, když jsem zavolal. Ten vikýř si na noc zavři. –

– Trochu divný. – Stařec se napřímil také bez úsměvu. – U nás žádný klášter není. Tady Kristus Pán dávno nepeče. –

– No právě, – přitakal Gusta, – žij si tu blaze, Florián! –

A uhodil koníka bičem, a tak se přece jen dostali dál z planiny. Větve ohavných chvojek u Floriánovy chalupy se za nimi ohýbaly. Poryv vichru stačil, aby se kraj nanovo vpotácel do deštivé mlhy.

Ještě dál v horách, na pokraji mokřin, stál rozlehlý dvorec, spíš dávná tvrz: bývalý statek Beerhof: „Jahodový dvůr“ na místě, kde bujelo jen křoví a ostřice. Tam končila poslední sjízdňá cesta. Hned za usedlostí se zvedala hora jako strmá stěna a svírala zapadlé místečko tak tísnivě, že jenom nad jejím vrcholem čněl kousek oblohy.

Ten poslední, sotva znatelný pruh nebes nyní slábl.

Šeřilo se nad samotou Berhof.

A kdosi v soumraku zažehl petrolejovou lampu, aby ji položil na stůl. Bylo to ještě děvče, se slámově žlutými copy a takřka průhledným čelem. Ulrika, jediné zbylé dítě na celém statku, a v prostorné jizbě už nebyl kromě ní nikdo živý. V čele světnice byla manželská postel a tam ležela maminka.

Ulrika zažehla voskovici od plamene petrolejky, dříve se dávalo tolika světly znamení poutníkům, kteří zbloudili v nepohodě a ukrývali se před nocí až sem. Dnes to byla světla úzkosti. Ulrika donesla v tlumoku tři pecny chleba z Alojzovy osady, šla schválně podél potoka, zkratkou středem mokřin, aby byla zpátky co nejdřív. Vrátila se ještě před setměním, liják ji nedostihl, a stejně bylo pozdě: maminka už byla mrtvá.

Dívka pozvedla světlounkou hlavu, když se po kamenech zápraží přibližovaly těžké kročeje. Poznávala je při každém dupnutí, ale netřásla se bázní při jejich zvuku. Kdo by je slyšel poprvé, čekal by příchod obra do stavení, a zatím se vrátil jenom otec. Nikdo přemocný, kdo by maminku probudil.

Pověsil sekeru na trám a ani si nesundal čepici. Tak byl nepatrný, že ho dávno Ulrika přerostla, a přesto nadělal tolik rámusu. Skoro se ztratil v ozářené světnici mezi věcmi. Všechno vypadalo jeho návratem jenom ubožeji a zpustleji.

– Tak kdy, Ulriko? –

Ani hodiny na zdi netikaly, šišky, spletené s konečky řetízků, došly na podlaze.

– Ted' odpoledne. Jak přestalo pršet. – Dívka se rozhovořila, jako by se bála společně sdíleného ticha, a vyhýbala se pohledu otcových jiskrných očí, které těkaly po stole a po lavici a skoro žebraly o politování. Kdo jejich neklid neznal, byl by také dojat.

– Myslela jsem, že usnula... říkala pořád, že je už dobře, a pořád volala Hedviku a Kateřinu, ale na mě zapomněla... řekla mi dokonce: maminko! a pak se usmívala... –

Otec zůstal stát uprostřed místnosti a ze zvyku natahoval ruce k vychladlému sporáku.

– Je to tak, – kýval hlavou, – jinak to nechodí... –

– A když jsem přišla, tak u ní nikdo nebyl. –

– Nikdo? – podivil se otec, jako by tu mělo žít kromě dvou zbylých ještě plno lidí. Pohládl si obličej a vyhnul se smyčce s cibulí, visící nad sporákem. Našel přichystané jídlo a to ho snad rozehřálo. Promoklý vůbec nebyl, bůh ví, kde přestál celodenní déšť. Ale opilý také ještě nebyl. Pro Ulriku byl zpola mrtev, ve skučení větru se jí jeho hlas ztratil.

– Otevři okno, dcerko! –

– Cože? –

Dívčin obličej byl ještě víc pobledlý a prazvláště drobný pro tento okamžik. Zprvu neporozuměla, ke komu promluvil. Obě sestry utekly dávno z domu a zbývala pouze ona. Ted' už bude mluvit jenom na ni, stále, a mlčet otec nevydrží, ani chvíli!

– Co civíš? Duše musí z těla. –

To jí nenapadlo. Maminka tu byla tedy dosud s nimi, uvězněna jako samotná Ulrika, tady, v této místnosti a špíně. A venku skučel vítr, v podkroví vrzaly trámy a zpuchřelé schody. V průvanu se pohupovala ošatka pověšená na zdi. Nikdo už nenasype zrní, poslední slepici snědli minulou neděli, nikdo už zástěrou neotře drobečky chleba se stolu. Náraz vichru prolétl otevřeným oknem a odnášel si mamčinu duši k Hojzrovu močálu a ještě dál k protilehlým lesům. Ani svíci u postele ten poryv neuhasil.

Světélko se bystře zmátořilo a otec už jedl. Vzdychal nad sousty a namáčel si je do soli. Chladný závan nepostřehl. Prsty zaujaté jídlem se neustále chvěly, místo svatebního kroužku je zdobil prsten s dobytkařským kamenem. Všechno, co nestačil propít za dobytek rozprodaný během války.

Mezitím se vrátila také zrousaná fena a natáhla se ke sporáku a pak už byli všichni. Otec jí přistrčil jídlo, kterého se sotva dotkl, a sáhl do krabice, aby si nacpal dutinku.

– Kočí sem nepřijel? –

Na papír vy třepal sotva pár vláken, potřebný díl doplnil nadro- leným listím.

– Nikdo, – odpovídala Ulrika. – Zase má přijet na noc, a ještě někdo? –

– Kdoví, – odpovídal otec, oči mu svítily v zšeřelé světnici kdysi bohatého statku. – Sezveme na obřady hosty, zatopíme v kamnech... všechno, jak se patří. –

Cigaretu si nezapálil. Z kouta zářily zcela jiné oči, ne tak neklidné jako ty jeho, jako by se posmívaly pozůstalým na Berhofu.

– Vždyť se na nás dívá! –

Vztyčil se a světlo petrolejky se zakymácelo. Fena tichounce zavyla a z kožichu jí svítily kapky vody.

– Zatlač jí ty oči, Ulriko! –

– Neumím to, – vzlyklo děvče. Muselo se odvrátit, když otec před- stoupil před postel a dotýkal se svými špinavými nehty očních víček zemřelé. Trvalo mu to nějak dlouho, neboť oči se otevíraly nanovo, jako by se bránily tmě. Podlehly teprve silnému stisku.

Vysvobozením pro všechny bylo zahrčení kol před domem, jako by do vrat přijeli čertovi jezdcí.

– To je on, – zvolal ulehčené otec, – Gustl! –

Vjezd na dvůr byl tak úzký, že chatrný povoz sotva projel vraty, ale již se nesl otcův pokřik:

– Tož pěkně vítajtě, dromedáre! –

V mládí vandroval po Slovensku a pochytil tam pár výrazů.

– Chytat, Habiger, – volal Gusta. – Pro tebe mám vždycky. Holandské kuřivo, pro naše lidi. Ten zhaslej Florián hrozně loudil a já mu řek – tůdle... –

Světlo ve světnici se nechtělo uklidnit. Přitáhli dovnitř pytel zboží. Courali ze síně do hlavní světnice a nezavřeli okno ani dveře. Svíce hořely rychleji. Ulrika se usadila na truhlu v koutě, kde měla přichystaný šátek a modlitební knížku. Nešla se pomodlit, začala si natahovat teplé, domácí pletené punčochy.

– Pobudeš přes noc? – vyptával se Habiger a omakával darovaný tabák. Kočí se rozhlížel svýma vyplavenýma očima po sporáku a především po Ulrice, která si před ním navlékla kulatý podvazek.

– To víš, že jo, – mlaskl Gusta. – Z dcerky je pořádná ženská, ta bude jak ty dvě starší, taky trochu do světa. Kdepak spává, s tebou tady? –

– Naber si. – Habiger se zamračil. – Polívka tě postaví na nohy. –

– Kdepak, kamaráde, moc vody. Nač si trápit ledviny? Radši bych se napil. – Gusta se nedokázal odvrátit od dívčinyých lýtek. Ulrika nesla bez pobízení láhev čiré kořalky a postavila ji před oba muže. Bylo to obvyklé přivítání.

– Táhne tady z močálu, co? –

– Jakejpak močál, – hlesl Habiger. – Stojíme na svahu, to je to celý. Tak pij! –

– Sice jsem nevypřáh, – podotkl Gusta a sáhl po láhvi.

– Taky to nedělej, – řekl mu Habiger, – tam se podívej, a ne na moji dceru, dobytku! –

Kočí hleděl k pelesti; tušil, kdo leží na posteli.

– Shod' zboží a vyjedeme, – rozhodl Habiger.

Pruh zbylého světla se spojoval s kopci. Do kraje vstupovala temnota jako milosrdenství, plné konejšivého, sílícího šplíchání proudů bystřiny.

Jen na planinách, kde měl chalupu starý Florián, odolávalo trochu šera. Nebe se navečer vyčistilo a mraky teď letěly na Vidnavu a k Slezsku.

Florián Hampl naslouchal větru. Dvůr už poklidil, připravil krmení slepicím a chystal se, že vyleze zavřít bouchající vikýř, když našel něco podivného.

Železnák s kupou navařených brambor byl pryč s lavice a za plotem zahlédl sotva odrostlejšího kluka. Oblečený byl hodně uboze, bosé nohy měl zaneřádné blátem a pevné boty, svázané tkanicemi, si nesl přes rameno. Nepohodou zřejmě prošel naboso, protože podrážky nebyly od hlíny. V šeru z nich svítily vycíděné cvočky. Čpal se bramborami smíchanými se zrním a ulekl se možná víc než starý Hampl.

– Prosím vás, – vyjekl. Málem upustil hrnec. – Nebijte mě, pro slitování boží! –

Florián si nářku nevšímal, sebral mu krmení z rukou.

– Že ti není hanba? Když už kradeš, tak drž hubu, nebo se aspoň modli! –

A zdálo se, že mu nevadí, jak se otrhanec belhá do dvora za ním. Chlapec se stále třásl chladem a úzkostí. Děsila ho blížící se tma.

– Nevyznám se tu, tři dny jsem pořádně nejedl. –

Florián se chystal, že vyleze po žebříku do podkroví, ale ještě si to rozmyslel. Kluk se ze dvora nehýbal. Florián mu hodil pár brambor a zbytek dal slepicím. Kluk svůj díl spolykal bleskurychle, začal si olizovat prsty se zbytkem slupky a pokukoval po železnáku, zda tam něco nezbylo.

– Tak co? –

– Nechte mě, ať uschnu, a pořežu vám dříví. –

Florián opřel žebřík a náhle se otočil.

– Řekni mně, synku, odkud vlastně jsi? –

– Z Grulichu. –

– Přímo? –

– Z kláštera, – odpovídal mládenec.
– Copak jsi jeptiška? –
– Sestry mi daly najíst a tyhle šaty. – Kluk polkl slinu. – Naši mě nechali ve Slezsku na útěku. –
– Tak teda pojď, – navrhl smířlivěji stařec. – Můžeš mi podojit krávu a ráno tě vzbudím, až bude světlo. –
– Necháte mě přespat, pane? – rozradostnil se chlapec.
Starý Hampl ho zavedl do přístěnku, kde stála kravka. Z háku vzal suché pracovní šaty a ukázal na hromadu slámy.
– Převleč se, je to tvoje. Dej se hned do práce. –
– S kravama to neumím, – bránil se mládenec, – kdybyste měl ovce... –
– S ovcema umíš, a v horách se nevyznaš, – divil se stařec. – Co to máš za boty, dostals je od vojska? –
Bručel si něco, než se odšoural do stavení. Na uvolněný vikýř zapomněl. Okenice opětovně udeřila o trám. Sotva zanechal chlapce ve stáji, byla okolo tma. Kluk držel darované šaty, ale převlékat se nezačínal. Naopak. S bedlivým, pojednou dospělým výrazem obhlížel planiny za stavením a z promáčené kapsy vylovil nábojnici.
Byla prázdná, zaskvítila mu v dlaních. Slyšel ještě, jak stařík odstavuje žebřík a dává ho na háky u stáje. Proto se hned sklonil a začal si natahovat boty.

A pak zavládla noc, pravá horská čern, do které se nesl smích a hrčení vozu. Jako by na statek přijížděl kočár s nevěstou. Tak hlasitě se může chovat jen ženská, když se směje a netuší ještě čemu. Vozka jí pomáhal z kozlíku a přitom jí sáhl na ňadra. Statná žena mu srazila ruku, popadla kufřík a spěchala ke stavení.

Ani poslední noc neměla mít maminka klid, ještě po smrti musel otec rámusit. Ulrika klečela u postele, kde opět hořely svíce, a úpěnlivým šepotem nemohla zahlušit lomoz vnikající do domu, musela by si zacpat obě uši a možná by to pomohlo víc než modlitba:

– Anděle boží, strážce můj, rač vždycky být ochránce můj... –

Vzhlížela do tmy za otevřeným oknem a doufala, že s nocí přiletí něco, co všechen hluk zahltlí.

– Mne vždycky říd', též napravuj, ke všemu dobrému mne vzbuzuj... –

Už hlučeli na dvoře, nad kůlnami blikaly dvě netečné hvězdy. Naposledy byla s maminkou na mši na půlnoční. Hrály tam varhany a všichni zpívali. Byla poprvé sama s maminkou v kostele, bez starších sester a otce. A pak se vracely domů po zmrzlém potoku a maminka upadla až těsně u chalupy, když vstoupily na rovnější cestu, a od té doby nechodila. Slibovala Ulrice kolo, že bude jezdit do Kolštejna do školy a na nákupy, a to už taky nedostane.

Než stačila dokončit celou modlitbu, zhasla průvanem svíce.

Habiger přivedl pozdní návštěvníky dovnitř, cizí ženská vstoupila na práh a otřela si střevice hadrem. Dokonce zaklepala na futro, možná z úcty nebo pro štěstí.

– Jsi tady, Ulriko? –

– Před chvílí se tu svítilo. –

Neozvala se jim. Jenom ať se uhodí ve tmě, narazí do stolu a popálí si ruce o horký cylindr petrolejky. Sama jim nerozsvítí.

– Krucifix, – sakroval Habiger, ale již zapálil knot.

Ten člověk nikdy nestonal, nenachladil se, když spadl opilý do potoka a ležel tam přes noc. Na sebevětším náledí si nezlomil nohu, často se svalil v síni, když nemohl najít klíče, pak se vzbudil zimou, všechny v domě prokrel a usnul.

Ulrika rozpjala ruce a vstala s podlahy. Ženská s mocnými ňadry oddechovala po krkolomné jízdě do hor a první objevila děvče. Soucitně se pousmála, ale Ulrika nepřikývla na pozdrav.

– Zavři dveře, ať tak netáhne. –

– Vždyť je tady teplo, – řekl kočí.

– Zavři! – Habiger nejdříve přibouchl dveře, pak pěstí zavřel okno. Dole zřejmě něco vypil. Na vysvětlenou řekl:

– To je Tylda, dceruško. Přijela z města a pomůže nám umýt mámu. –

Ulrika si stoupla k čelu postele, aby nemohli projít.

– Nanos vodu, Ulriko, – řekl otec, – někdo snad konečně zatopí v kamnech. Nebo hned vypadni. –

– Budu u ní, – odpověděla Ulrika.

– Ode dneška, – řekl Habiger a ukázal k síni, – budeš spávat v komoře. Vezmi si máminu peřinu, bude tvoje. –

Ulriku postrašilo něco víc než otcovy příkazy; ta cizí ženská přestala okukovat hrnečky v kredenci a chystala se stáhnout s mrtvé šaty. Ulrika objala spící fenu, ale ta sotva pohnula levým okem.

– Reno, skoč na ni, ať nám nechá maminku... –

Habiger byl rázem u ní, postoupil po prohnilém prkně a nekřičel; to působilo výhrůžněji. Už neodporovala, chtěla si vzít petrolejku, ale sebral jí ji z ruky.

– Světlo nech tady... co potřebuješ na spaní lampu? –

Odnesla si aspoň svíci v drátěném stojánku a šla ze světnice, vždyť ti tři si počínali, jako by tam s nimi ani neležela mrtvá. Otec jim vykládal:

– Viděli jste? Vlastní dítě...! tuhle Rena, to je u mě člověk. Nažere se a spí, tu neprobudí ani zloději... Třeba není pes, ale zakletej džin... –

Ulrika se zavřela v komoře, kde nezbylo nic kromě harampá-dí a polámané židle. Dvě nastavované dětské postýlky tu čekaly s ohryzaným laťkovím, jako by si na něm brousily zuby vydry a ne tři dcery. Za bednami by měla být zaházená kolébka s vyřezávanými srdíčky a ručně malovanými květy. Sám Habiger ji tak nazdobil před dvaceti lety, kdy přišel jako sezónní nádeník na statek.

Okénko z komory vábilo do otevřené noci a blízko za domem zurčela voda. Stačilo by seskočit do kopřiv a přeběhnout po můstku a Ulrika by zmizela stejně jako její sestry. Nikdo by ji v tmavé noci nenašel, ani Rena by neucítila stopu. Stejně si spí a špatně ochraňuje

matčinu poslední noc na Berhofu, sotva by ráno zakňučela za Ulrikou.

Otřásla se chladem, od potoka čišelo. Noc nepokročila natolik, aby přestalo svítit zábradlí můstku z březového dřeva. A Ulrika jenom přivřela okénko a usedla na postel; vždyť by ji možná nikdo nešel hledat.

Starý Florián rovněž neusínal. Na noc posbíral veškeré živobyty ze dvora i síně a zavřel d o okované almárky. K jídlu by se neprokousaly ani myši. Přezkoušel petlice u sklípků, zahradil plůtkem schody do podkroví a nejraději by políčil železnou past na lišky, aby uléhal v klidu. S přibývajícím tmou ubývalo pomyšlení na spánek. Chvillemi naslouchal a chvílemi se pokoušel číst. Z lesů za planinou vycházel prapodivný zvuk a písmena pavoukovitých tvarů ho dnes při svíci strašila:

GAKO SLUNCE SKLO PRORAŽAJ,
VSSAK SKLA NIKDY NEVRAŽAJ...

Dávalo to zlý smysl. Stejně tak, jak hladce prochází slunce sklem a přitom ho nepoškozuje, prosvěcuje zvěst tělo a zasahuje duši.

Hampl raději znovu obešel stavení. Vtíravé lkaní z noci nevydával sýček nebo sysel, podobalo se spíš nářku zraněného zvířete, jehož hlas neznal. Popadl vidle a zaposlouchal se. Vítr už nevál.

Zrovna to zalkalo naposled.

Pak bylo ticho, přílišný klid v setmělé krajině. A tak stanul s vidlemi před chlívem.

Kluk, ležící uvnitř na slámě, otevřel oči a přestal hvízdát na prázdnou nábojnici. Uslyšel starcovo kašlání na dvorku i klapnutí dvířek. Do stáje padl proužek světla a v něm se zaleskly vidle.

– Synku, – slyšel, jak ho tiše volá hospodář, – jsi vzhůru? –

Chlapec ani nemukl, dokud obrys postavy zase nezmezil a stařec nezavřel zvenčí dveře na závoru.

V nedalekém Berhofu spadla také poslední západka. Tylda přestala šramotit kbelíky, oblékla omytou mrtvolu a šla vylít špínu do odtokového žlabu. Za jediný večer se zde vyznala dokonale. Bosýma nohama pleskala zpátky síní, i potmě si našla bývalou panskou ložnici, kde chrápal Habiger.

Dál bděla samotná Ulrika.

Plamínek svíčky skomíral vprostřed noci. Březové zábradlí se dávno spojilo s tmou a k šelestu vody se vkrádaly mnohem jemnější zvuky. Otírala si nos do rukávu jako malé dítě a naslouchala s očima plnýma slz.

Kdosi přicházel ke stavení, když poslední světélko zhaslo. Něco většího než myš jako by slepě zaškrábalo na omítku. Myši letos nenalezly pod podlahu ani na sýpku, v pustých stájích by se nepřiživili ani potkani. Otec snad zjara rozhodí kroupy zbylé v moučnici a bude doufat v úrodu. Ale teď se něco blížilo přímo k Ulrice.

Drolení totiž ustalo právě pod jejím okénkem. Kdosi obhlížel zdivo a dole docela znehybněl. Teď dokončila aspoň v duchu modlitbu. S dechem ztišeným čekala, co bude dál.

– Po smrti pak v nebi věčně chválit budu boha ustavičně. Amen. –

S novým zaskřípnutím se vytahovala po rámu okenice ruka ovázaná špinavým hadrem. Prsty patřící spíš dítěti či ženě. Zachytly se pevně hrany a kdosi přitiskl tvář na sklo. Tušila neskutečně bledý obličej toho, kdo se snažil dopátrat, co je uvnitř. Nyní jeho stín padl na Ulriku; ta, s koleny přikrčenými k bradě a s uslzenýma očima, vykřikla.

Ruka vzápětí zmizela, na okenním rámu nezůstal ani škrábanec. Jen po můstku se vzdalovaly kvapné kročeje a ze tmy se vracelo netečné šumění vody.

Šelestění pak sláblo spolu s nocí, nastávala chvíle před rozedněním. Úvozem k Floriánovu statku stoupal četnický strážmistr Lašica. Vedl jízdní kolo. Končil svou noční pochůzku a trochu se zadýchal

do svahu. Před ním se zaleskly lomenicové štíty stavení. Florián Hampl vstával za tmy, takže časný host ho jistě nevyruší; v kamnech už bude zatopeno, na plotně mu určitě usmaží vejce na špeku. Až se rozední, nasedne strážmistr na kolo a může spát na staré celnici do pravého poledne.

Všude bylo otevřeno, vrátka jako vysazená, vikýř vylomený, při zdi ležel žebřík. Strážmistr opřel kolo o plot a nabil karabinu. Cítil, jak náboj skočil do hlavně – tak nezvyklé mu připadalo ticho. Postupoval do kuchyně.

V kamnech se netopilo, plotna byla prázdná. Police i truhly se zdály netknuté, jenom almara s jídlem byla vypáčená.

– Floriáne? –

V domě nikdo neodpovídal. U rozevřené knihy na stole ležely složené brýle. Opět jedna noc pročtená blouznivcem z náboženské sekty, moc daleko ze stavení neodešel. Na zárubni totiž ležela stará porcelánová fajfka, zpod cínového kloboučku ještě doutnalo, a to strážmistra Lašicu upokojilo. C. u. K. Regiment 13, NEUHAUS, bylo vepsáno písmem s kudrlinkami do obrázku infanteristy s knírem, který pod břízou objímal služku. Vedle zůstal váček s neznámým tabákem. Hebký při omaku jako chcíplá myš. Bůh ví, kde stařík takovou vzácnost splášil.

– No tak, – oddechl si nahlas četník a odložil obě věcičky na místo. Z chléva se ozývala hladová kráva. To ho mohlo hned napadnout.

Využil chvilky, než se objeví starý Hampl s krajáčem nadojeného mléka, a opřel pušku o kredenc. Za nádobím vylovil láhev s ostře červeným likérem, jehož úkryt dobře znal. Nalil si pouhou stopečku. Třešňovice byla z loňské sklizně, přeslazená a takřka průhledná jako hypermangan na rány. Prazvláštní zákon, dumal strážmistr, čím výš v horách, tím víc se cení sladké kořalky, a nejvíc právě takovýhle kirš. Asi proto, že v kraji tak málokdy zahřeje sluníčko.

Sladká krůpěj mu skanula na bradu, neotřel si ji. Kravka naříkala bez přestání. Něco mu zakřupalo pod okovanými botami.

To, na co šlápl, byl růženec.

Lašica vylítl s karabinou na dvůr. Něco podobného by se starý Florián nikdy nemodlil, patřil k samorostlým vykladačům božího slova.

Přes lomenice a javory se zdráhavé začínalo rýsovat první sluníčko. Vprostřed bílé záplavy z převrhlé díže našel starého Floriána. Ležel v haleně a dřevácích na samém prahu chléva. Krev vytékající z podříznutého hrdla se mísila s mlékem. A té krve už nezbývalo mnoho.

Strážmistr sundal služební čepici a nechal slunce nakukující ke stáji, aby mu ozářilo olysalou hlavu. Ve chvíli se celý zpotil. Kapesníkem vytíral podšívku čepice a pokýval hlavou nad nebohým staříkem, jako by mu chtěl říci: Tak to vidíš, kamaráde...

Slunce mezitím zaplavilo zbytek dvora a prozářilo opadávající vršky javorů. Začínalo čisté zářijové jitra v horách.

2

Jeptišky

Z kopců se ozývaly výstřely. S ozvěnou doznívaly v protilehlých stráních, přidávalo se k nim docela veselé zurčení vody v potoce a z křovin přemnohé ptačí hlasy.

Nastával zatím nejhezčí den letošního podzimu. Tráva osychala a slunce už svítlo na bystřinu.

Ze statku Berhof vyběhla bílá psice, zakňučela a otřela se o vrata. Děvče vyšlo v tmavých šatech, neslo si kancionál v ruce. Na cestě stál povoz, vezl rakev. Vozka se zaslzenýma očima zíval, naslouchal doznívajícímu práskání v kraji a od úst mu šla pára.

Děvče se postavilo za vůz beze slova a čekalo. Byl to ubohý pohřební průvod.

– No tak, – ptal se kočí, – tak co teď budeš vlastně dělat? –

Dosud otáleli v chladivém stínu a vlhku; jen koník se pohnul a už se nemohl dočkat, až vyjedou do slunečního jasu.

– Jeď napřed, Gusto, – volal odněkud ze dvora Habiger. Vyšel jako vypravený do práce, i když si oblékl sváteční kabát. Našel totiž v harampádí rýč i použitelnou lopatu. Tylda mu pomáhala s popruhy a motala se na sluníčku za ním.

– Ulriko, čekej, jdeme dolu přes slatinu! –

Povoz se hnul a dívka vykročila.

– Neslyšíš, kruci? – volal k silnici Habiger, ale děvče se mu vzdalovalo jako hluché. Jen sevřelo pevněji knížku, kterou si neslo. Přivazování vyjící feny zdrželo Habigera déle než hledání popruhů, konečně připnul ocelovou sponku k obojku a táhle zamručel:

– To teda počkej! A ty ještě zavyj, a kopnu tě do huby! –

Nadávaje na každém kroku, vydal se s náradím z domu. Tylda se přenesla přes potok, na svou statnou postavu kupodivu lehce. Habiger naházel náradí přes vodu a sám přešel po kamenech.

– Už by mohl být konec světa. Kde seženu nějakýho faráře. Náš je od pátku fuč... –

Táhl za sebou z kopce lopatu jako sáňky. Bylo dost sucho. Jáma musí být hluboká nejmíň metr padesát, přece nezahrabe svou ženu jako nějakou kočku. To potrvá do večera, a krumpáč nemá.

Vůz s rakví mezitím hrkotal z pásma stínů po zdlouhavé cestě, která se klikatila a obtáčela po úbočích kopce, zatímco jeho středem vedla dolů přímá zkratka. Po té supěli otec s Tyldou a tráva jim ujížděla pod nohama.

Konečně je přestalo být slyšet. Ulrika se držela povozu za zadní krajnici; ubohý doprovod mizel v dalším ohybu cesty. Všude ležely spadané hrušky, které nikdo nesklízel. Hnily v příkopu i na cestě a okovaná kola vozu je přejížděla, mačkala, i koník do nich šlapal. Dozrávaly až na zemi, nebýt pohřbu, mohla by si jich Ulrika pár nasbírat a do první se hned zakousnout.

Když se vynořili opět na stinné straně, ohlédla se zpátky k rodnému domu. Berhof odtud vypadal jako vyvýšený, napohled bohulibý čtverec. Vzdálenost šetrně překryla chátrající chlévy a střechy, slunce rozbřesku vybělilo zašlé zdivo a vysoko nad usedlostí se vznášelo trylkování skřivana. Zalétl si v krásném dnu až do hor. Ulrika vzhlížela k obloze, aby si ho nad sebou našla. Slunce ji však oslepilo a dalo jí napomenutí, že kráčí za matčinou rakví.

Už nezvedala hlavu, jen poslušně klopýtala o kameny. Na úpatí svahu čekal hřbitov. Byl společným dolíkem pro zemřelé z okolních dvorů a osad a živí sem v poslední době přicházeli jen zřídka. Mrtvých valně nepřibývalo v čase války. Leželi snad po celé Evropě, zapadli v bažinách Bílé Rusi, omrzli na Volze a zavátí horkým pískem Sahary, nikdo je nese-psal na společnou desku v městečku jako padlé z první velké války. Horská tráva stačila přerůst ubohé staré hroby do výše rezivých křížů.

V kraji zbylo pár starců a usedlíků, kteří dokázali zůstat navzdory dobám Čechy. Jako Habiger!

Už se černal ve svém kostelním kabátě před brankou a vyhlížel povoz, zatímco Tylda kouřila na zídce a nastavovala poodhalenou hrud' laskavému slunci.

Ulrika svírala knížku modliteb ještě úporněji, když jí otec vykročil vstříc.

– Neslyšelas, že máš jít s náma? –

Neodpovídala, nepozvedla hlavu. Špice střevíců měla zaprášené a okopané o kameny. Včerejší deště nechaly bláto jen při krajích cesty. Otcovo soptění bylo zřetelné asi jako bzučení čmeláka.

– Kdo to má sám vykopat, co? Jsi jak veš, jednou už budeš poslouchat! –

Dívčino mlčení Habigera rozlítlo k nepřítelosti, střetl se s jejím vzdorovitým pohledem, byl v něm zásvit posměchu.

Udeřil ji pěstí do hlavy. Zapotácela se na cestě, ale modlitební knížku nepustila z rukou.

– Dobře ti tak! – řekl Habiger.

Teprve rána, kterou uštědřil, ho usmířila, přestal křičet a vydal se ke hřbitovu.

– Má to cenu, řezat ji jak psa? – zastala se Ulriky Tylda.

– Víme svoje, – pravil Habiger a vysvlékl kabát.

– Složíme ji, nebo proneseme vraty? – zeptal se vozka a popotáhl rakev.

– Zakouříme si, – rozhodl Habiger.

Ulrika vstávala z prachu s nenávislně zkriveným obličejem. Nečekaný úder jí vehnal do očí plno slz, které se snažila zadržet. Brada se jí však roztřásla, vzdor se dral ven proti její vůli. Klopýtala pryč od hřbitůvku, aby ji neviděli plakat, a bylo jí jedno, kam dojde.

Záhý sešla z cesty. Vysoká tráva ji hladila po nohách a šelestila seschlými stvoly. Ulrika si strhla černý šátek s vlasů a knížku se svatými obrázky zahodila do křoví. Rozplakala se, musela skousnout

šátek, aby ji nebylo slyšet, šla pořád dál a dál, zanechávajíc za sebou hřbitov, otcovo hekání i ržání Gustova koně.

Nechala ho pást mezi hroby, kde byla tráva sytější bez prachu. Branka žalostně zaskřípala, jako by podtínali strom, když se potáceli s rakví po zarostlém chodníku; vůbec nepostřehli, jak z přístřešku staré márnice vylézají tři tmavé stíny. Nehlučně slézaly zídku, obrostlou kozím listem, a veliké rance si hodily do trávy.

Byly to tři jeptišky.

První dvě pomohly ze zdi třetí, a jako nemotorní, ohavní černí brouci se zaprášenými krovkami popadly pak své rance a kvapnými, úspornými krůčky se vzdalovaly v trávě, vybílené sluncem, aniž je kdokoliv uviděl.

Z výšin se vracelo trylkování skřivana zalykajícího se světlem. Nejpřednější z řeholních sester nesla na hrudi něco poletujícího, co vypadalo jako dalekohled. V závětrří ohnutého rukávu si zapalovala cigaretu. Dostaly se nyní do úkrytu prvních stromů a v slunečném dnu zůstával za nimi hřbitov v dolíku jako utopený.

Stezka se ztrácela hlouběji v lese. A přesto se sestry zarazily jako srny číhající po větru, zda neucítí lovce. V chomáčích suché trávy pod šípkovým křovím mohlo mít úkryt spíš plaché lesní zvíře než to děvče.

Sedělo vedle trní a vůbec se nehýbalo. Uvidělo je? Sestry váhaly, zda mají obejít křovisko, nebo hned uskočit do blízkých porostů. Ze svého místa dívka určitě viděla jejich výstup od hřbitova. Vánek jí sotva zahýbal vlasy nad čelem.

Ulrika se nepolekala, když se objevily tři černé postavy na pokraji lesa. Přestávala plakat, na její tváři se začínalo probouzet něco jako zvědavost.

Viděla, jak první z řeholnic pokládá svůj ranec a blíží se horskou trávou přímo k ní, zatímco její družky pokračují v cestě. Plaše, s úsměvem jako malé dítě, když se má setkat s jiným dítětem, přicházela k Ulrice řádová sestra. Temný hábit jí kryl kus brady, zastíral čelo a všechnu tu dětskou něhu nabízely sestřiny oči.

– Neboj se, děvenko, – promluvila a její oči zářily nade vším. – Už se netrap. Třeba ti můžu nějak pomoci... –

A mnohem účastnější než slova byla ruka, která pohladila Ulriku po vlasech. Dívka si setřela mokré šmouhy a přes všechno své dnešní trápení opětovala úsměv.

Bylo k poledni, ale poklidný jas nepolevoval. Naopak se nyní odkrylo hluboké údolí se zářící stužkou potoka na dně. Stíny prchaly ze zbytku horské silnice. Pancéřové auto zůstalo stát před zátarasem z vyvrácených stromů. Uvnitř byli lidé v uniformách, otevřeli poklop a ze strakatého maskovacího nátěru vozu svítla československá vlaječka.

– Dál se ten hrkáč nevyhrabe, – bavili se mezi sebou. – Někdo tady musel být, podívejte na ty větve. –

Vojáci vylézali z obrněnce a prohlíželi stopy. Vedl je poručík v brýlích. Zásek v hustém lese tu stál už od dubna, dvojité písmena vysekaná v kládách byla stejně zašlá a opršlá jako výhrůžné znamení na vratech kostela. Avšak ve stínech zátarasu, kde hlína dosud nevyschla dnešním sluncem, byly čerstvé větve a zbytek ohniště a plno stop. Ti, co se zde nedávno hráli, chodili kolem bosí.

– Viděli je, – řekl strážmistr, který tu na vojáky čekal, – mluvil jsem s lesníky. Včera přešla ze Slezska nějaká nová tlupa, pili prý ze studánky pod lesem jak vlkodlaci... taky tam zbyla spousta stop. –

Poručík se dotýkal klády se značkou werwolfů v kůře. Nedávno tu našli dva lesní dělníky z Kolštejna. Někdo potřeboval jejich pracovní šaty, a navíc jim musel vypíchat oči a zhanobit těla stejnými škrábanci. To byla celá stopa. Urovnal si brýle, i když v nich působil spíš jako účetní nebo učitel než voják, a nedal na sobě znát, že neví, co podniknout.

– Jak máme zjištěno, svoje raněný dobíjejí taky. –

– Jo. Ale zatím nacházíme pořád naše. –

Začali odklízet zátaras.

– Hoši, – radil svým mužům při práci četař, jediný délesloužící mezi nimi, – kdyby dnes došlo k nějaké potyčce, nezačínejte sami střílet. Dokud ho nemáte na mušce současně dva... to jsou cvičení vrazi. Radši se zakopat, nechat projít. Bude mít ruce v kapsách, a ještě vás dostane oba, nebo ten za ním ze zálohy... –

Poručík se vydal se strážmistrem k planinám pěšky. Za křivými tisy se černala lomenicová střecha osiřelé chalupy. Jako na výsměch se z údolí silněji ozývala bystřina a stírala důraz varovných slov.

– Jak se jmenuje ta říčka? – ptal se poručík.

– Grenzbach, hraniční potok, – řekl strážmistr Lašica.

– Bývalé zemské hranice jsou dál? –

– Za hřebeny. –

Poručík sáhl po cigaretě a zase ji schoval. V balíčku mu zbyly dvě; a ani se to nehodilo kvůli nebohému starci. Sice ho přikryli vojenským stanovým dílcem a snášeli k cestě, ale zaneřádný dvůr žaloval pronikavěji než zahalené tělo. Všude byla samá krev a peří, pobili také všechny slepice. To byl asi masakr. Jen hubenou kravku bučící v chlévě ušetřili.

– A zrovna se dělá tak hezky! – řekl Lašica.

Poručík se podíval na hodinky, do setmění zbývaly dobré tři hodiny. I přes svou sílu se slunce začínalo schylovat k stěně vysokohorských lesů. Zatím jsme pány kraje my, uvědomoval si. Každým dnem se šance zkracuje; pak napadne sníh a na půl roku příroda zmrtví.

Tělo zabitého Floriána naložili na vůz, zbývalo zabednit okenice a zapečetit dveře. Přes fošnová vrata zkřížili železnou závoru. Víc se nedalo pro nebožtíka udělat.

– Nic jiného jsem nenašel, pane poručíku. –

Poručík vzal pošlapaný růženec a propouštěl zrněčka přes prsty. Končily u křížku a u medailónku poutní Panny. Andenken an Grulich, přečetl si písmenka v ohmatané mosazi. Poutní místo bylo odtud vzdáleno sotva jeden noční pochod. Tam stál také klášter na křížovém kopci nad městem.

– Kočí vykládal včera dole, že potkal někde tady jeptišku. –
– Bůh ví, co starý kořalka zase viděl, – odbyl jeho úvahu četnický strážmistr. Odnášel si porcelánovou dýmku na památku. Sáček tabáku si rozebrali vojáci.

Vrátili se na pláň. Poručík vytáhl z pouzdra mapu.

Příliš se nevyznal ve starých německých názvech osad ani v kótách. Pár chalup tu také za války ubylo a mnohé jiné nebyly vyznačeny, stejně jako nové průseky a vojenské cesty.

– Je tím směrem nějaká vesnice? – Otočil mapu k severu a do pravého cípu položil vojenský kompas.

– Pohromadě nic, spousta samot. Nejbliž stojí Sedmlánů, Alojzov a na vrchu stará Hojšupa. Ta bude taky prázdná, – naslouchal přesnému výkladu starého četníka. Znal kraj z doby před válkou a změny nebral na vědomí. – Všechno na jedný cestě na Vozku! –

Poručík si přece jen zapálil cigaretu. Ručičky kompasu i stopy, které nacházel, se znovu a významněji obracely k hoře, která se krčila mimo hlavní hřebeny. V přejasně obloze byly zasedlé kameny napohled blízko, jak hromádka neškodného šterku.

– Tolik lidí nemám, – řekl. Nebylo jasné, zda mžourá i nadále k horám, nebo k říčce. – Musíme prohledat tuto stranu lesa. Jdete s námi, strážmistře? –

– Nebudu si hrát na indiány, – odpověděl nevrle zkušený četník, – chodím zásadně po silnici. – A už kráčel po té prašné cestě k Vozkovi, na hlavě čepici, přes záda karabinu, zrovna jako poutník spěchající k přesnému cíli.

Poručík za ním ani nestačil křiknout a navíc ho popudil hlášením četař:

– Manšaft nemá co jíst a kouřit, pane poručík. Vrátime se, doufám, na večeri za světla? –

Poručík zahodil cigaretu.

– Nástup! –

Stíny se prodloužily přes silnici a začaly stínit šplíchající vody bystřiny. Mládenci se zbraněmi se řadili do rojnice. V těsných rozestupech, trochu nerozhodně a povětšinou s bázní vstupovali do tmavnoucího lesa. Řemeny samopalů zděděných po německém wehrmachtu se zachycovaly o větve a křoví. Muži se drželi jak kuřata v houfu a čvachtali přes potok.

Snadný terč pro jediného zákeřného střelce.

– Nestřílet, – volal četař, když vyplašili srnu s mláďaty.

Chlapci v uniformách se rozesmáli, vylekaná zvěř prchala před jejich dupotem a hlasy do hlubších prostorů, kde už přibývalo tmy.

Nad tmavnoucími kopci létal ostříž. Kroužil pořád nad jediným vršíkem jedlového lesa, jako by si na zemi vyhlédl obět. Snad před ním prchala myš, nebo sledoval jinou kořist, ale níž si pro ni nešel.

Lidské hlasy ostříže nerušily; jen vítr probouzející se navečer v údolích odnášel jeho kroužení do volnějšího kraje.

– Teď už nemám na světě nikoho, – řekla dívka hlasem, jaký bývá po usedavém pláči a přináší smíření. – Teď mi už maminka vlasy neučeše. –

– Co ta nová? –

– Radši si ustřihnu copy nebo umřu, – řekla Ulrika a jeptiška ji napomenula:

– Nerouhej se! –

Konečně se mohly vrátit na hřbitov, který pozorovaly zpovzdáli. Slunce zalézalo za zídku a v trnkách se přestali ozývat ptáci. Po cestě plně spadáných hrušek se vlekl povoz. Nárazy ve výmolech natřásaly lidmi stejně nešetrně jako náradím. Habiger stíral hlínu z lopaty; ze hřbitova se vracel jako člověk životem zapomenutý. Zmohlo ho kopání hrobu i rána, kterou uštedřil Ulrice. Kromě toho žíznil.

Ulrika čekala, až hrkotání vozu zanikne v ohybech silnice, pak mohla položit kytičku posledních květů na vonící hlínu. Natrhala samý vřes.

– Jak se modlí za mrtvé, sestro? –

- Chceš se pomodlit za maminku? -

- Taky za nás, co jsme tu zbyli. Za všechny... -

Jeptiška se zahleděla ke koruně břízy, odkud k nim padalo listí. V odcházejícím světle byl její obličej zvláště podmanivý, tmavly jí oči, jako by v nich stály slzy.

- Jak se jmenovala? -

- Kateřina Habigerová. -

Jeptiška sáhla pro kříž pod hábit. V očích zbyl pouhý odlesk a nic účastného, když vybídla:

- Opakuj po mně! -

A bezúčastněji než sténání větru se nesla do tmavnoucího okolí slova, která předříkávala cizí sestra s podivně tvrdým přízvukem:

- Všemohoucí Bože, - opakovala poslušně Ulrika, - přijmi duši věrné svojí služebnice Kateřiny, která opustila tělo hříšné, aby se s radostí vrátila k tobě... -

- Amen, - pravila sestra a skryla kříž na hrudi.

Už zdaleka se neslo štěkání psa.

- To je od vás! - zvolal kočí a pobídl koně.

Fena se mohla uškrtit na řetězu, jak vyváděla. Tyldu málem pokousala a marně ji hladil Habiger po huňaté srsti.

- No tak, co vyvádíš, stará? Kdepak je Ulrika? -

- Není tady, - volali na něho od stavení, - je zavřeno! -

Ani kňučení a hlasy nemohlo pobídnout Habigera, aby nešel k domu jako poslední. Uložil nářadí pod střechu, shodil popruhy a nakonec mu zbyl kostelní kabát, ale ten nesvlékl.

Škubl ramenem zbaveným tíhy, kráčel po dvoře a na první pohled nic nenalézal: pusté králíkárný, zaneřádný holubník, všechno jako vždy. V pásu kopřiv zbyl prošlapaný pruh a hned na jeho konci našel chatrná vrátka vedoucí k lesu. Byla vysazena z háků a od nich se zvedala stezka jako ztracená do soumraku.

Utekla, pochopil Habiger, jako by to tušil předem.

Nad lesem vylétla první signální světlice a s drobným praskotem, jako když se otvírají sosnové šišky, zapadala v údolí.

– To je krása, – vydechla Ulrika, – jako když padá hvězda. –

– Pro mě je to Lucifer, – řekla řádová sestra ze svého přítmí. V očích jí pohasínaly odlesky tříštících se světýlek. Znovu potemněly a v soumraku Ulrice připadalo, že tu sedí zmožená stařena v černých cárech a hodí jí snad hůl na hlavu, když ji nebude poslouchat.

– Jen běž dolů, děvče. Počkám někde tady. Sednu si třeba na ten spadlý strom... a jestli nebudeš moci, tak rozsviť v síni, abych nečekala zbytečně.

– Kam šly vaše sestry? – zeptala se Ulrika.

– Trochu napřed. – Jeptiška se bezcílně poohlédla k horám. Spojovaly se v šeru a také vítr ve stromech hrozivě zesiloval. – Obejdeme pár chaloupek, jestli nám něco dají. Sbíráme šatstvo pro chudé a potřebné děti. –

– Ale dál už nikdo nežije, – zvolala Ulrika, – nahoře je akorát stodola. Hojšupa! –

– To nevádí, Ulriko. – Jeptiška konečně přestala přecházet po okraji lesa a usedla na pařez. – Jednou snad bude trmácení konec. –

Podkasala si hábit, zula botu a omývala si levé chodidlo ve stružce vody spěchající od blízkého pramene k Berhofu.

Statek dole tmavl. Právě se rozzářila okna v celé řadě v přízemí a závan kouře vábil v chladnoucím vzduchu. Musela sem přijít cizí žena, aby zatopila po dlouhém čase v kamnech, poklidí chodby a vytrhá plevel mezi placáky na zápraží a stavení bude ve větším pořádku, než bývalo dřív, jenom Ulrika s nimi nebude.

– Sestřičko, – promluvila tiše, – já bych chtěla být jak vy, nevěstou Kristovou. –

– To přece nejde, Ulriko. Ještě ti není šestnáct a jeden den, abys mohla do kláštera. –

– Bude mi hned na jaře. –

– Tak vidíš, stejně bys nemohla. Třeba si ještě namluvíš do jara mládence. –

– Neposmívejte se mi, – poprosila Ulrika a řeholnice musela sklopit hlavu, snad se zastyděla před děvčetem nebo si připomněla sama něco truchlivého. Když zaštěkal pes, rozhlédla se po údolí.

– Nenajde nás? –

– To je naše Rena, uvázal ji, – řekla Ulrika.

Habiger dosud postával u vrátek a sotva viděl na střechu stodoly. Trčely tam zčernalé, už zřícené zdi, a jejich obrysy byly sotva ozářeny světlem z kuchyně. Ještě bude prstíčkem hrabat, až tu Ulrika nebude. V šeru blýskaly úlomky polámané břídly v trávě. Již zjara je shodil sních a otec střechu dosud neopravil. V každém trámku vzrůstá hnijící místo, až se jednou prolomí krov. Nastane konec Berhofu.

– Je tě škoda, – řekla jeptiška. Prsty u nohou měla jako omrzlé nebo otačené od hrubých bot. – V klášteře máme útulek, možná by to bylo nakonec pro tebe nejlepší. –

– Nechci do sirotčince, – namítla Ulrika.

– Tam je dětí, – pousmála se jeptiška a myslela na něco zcela jiného. V roubené světnici dole je jistě teplo a na sporáku vždycky hrnec vřelé vody. – Mohla bys chodit na zpěv, je u toho škola. –

– Já už nejsem dítě, – připomněla jí Ulrika.

Dole se ozýval nezřetelný křik. Otec se tahal u vrátek s Tyldou. Vyšla si pro něho v zástěře a odváděla si ho do stavení; konečně tady nestrašil.

Jeptiška si omotala chodidla onucemi a vstala z pařezu. Došlápla s bolestí a zkoušela se rozejít. Se setměním těkaly v jeptiščině tolik strohé tváři oči, a té prochládlé poutnice děsíci se noci v lesích bylo Ulrice k zoufání líto.

– Sestříčko, – ozvala se hlasem plným účasti a podávala sestře hůl, aby se mohla podepřít, – nohy máte bolavé, v horách se nevyznáte... proč ještě chodíte? –

Za poslední léta neprokopal Habiger strouhy kolem stavení, a tak spodní voda měnila bývalá jahodová políčka v mokřinu. Zjara se objevovalo pár kvítků v mechu, ale jahody málokdy dozrály a zčervenaly. Zkyslá tráva je stačila zastínit a utopit.

Vpadlýma, zapomenutýma očima civěl do petrolejky a pěstí si podpíral bradu. Pili v místnosti, kde ráno ležela zemřelá, a nyní nastávala noc.

– Ta přijde, co by si počala v takové tmě, – řekla Tylda.

– V tom je právě háček, – pravil kočí a nasypal tabák. Ubalil řádku dutinek, ale Habiger si dosud nebral. Uhýbal očima mimo kruh světla tam, kde zbyla postel a pár svatých obrázku na dece s třásněmi.

K rohu stavení se slézaly žáby, u koryta s vodou nedávno objevil ropuchu. Svrasklou, letitou, nehýbala se, dokud ji neodkopl na bývalé záhony, a žába zůstala opět sedět. Hnízdila rovnou pod podlahou jeho příbytku. A olše od potoka bujely a kořeny prorostly do samých základů. Pořád čekal, kdy začnou padat stropy na jeho hlavu... a nic. Mokré zdi dál držely pohromadě, i když umřela žena a všechny dcery utekly, dnes ta poslední!

– To je pěkná oslava, – ozval se kočí, – co mu je? –

– Alfréde? – volala Tylda, – musíš jíst a kouřit! –

Obávali se, že Habigerovi spadne co nejdřív hlava i s rukou pod stůl a že usne. Přece jen se vzchopil.

– Nic, – vrtěl hlavou, – jenom je mi... cosi mám v krtku, dýchat pořádně nemůžu. Trefila mě rovnou do srdce... – Vyčkal, až mu Tylda připálí dutinku. Dusila ho v hrdle ropucha, nebo už ho začínaly škrtit ty prolézající kořeny?

– Hadi, ještěrky a vlkodlaci, a ne moje děti, – oznámil svým společníkům a pořádně se napil. Kořalka mu vrátila dech.

– Třesou se ti ruce, – upozornila Tylda.

Habiger schválně podržel ruku u světla, aby oba uviděli, jak se kymácí s plamínkem petrolejky.

– To je z chlastu, – řekla Tylda.

– Ba ne, – promluvil vážně Habiger, – něco sem přijde strašného, sedm morovejch ran, dneska mám za sebou teprv první. –

– Coby? – ozval se Gusta ledabyle. – U mě je mužskej, kterýmu se klepou ruce, sulc. Na zdraví nebožky! –

Vůbec nepostřehli, jak se dveře otevřely a kdosi zůstává stát v přítmí na prahu.

– Jestli se mi třesou nebo ne, i tak tě můžu přiškrtit jak hada. – Habiger se obrátil ke kočímu a bystře ho chňapl pod krkem.

– Chlape cigánská, nech toho, – sípal Gusta a vyvaloval oči ke dveřím.

Stála tam Ulrika ještě ve smutečném, s rukama sepjatýma.

– Co chceš, Ulriko? –

– Chtěla jsem vám dát dobrou noc, – odpovídala, jako by se u hřbitova nic nestalo.

– Tak teda dobrý poledne a dobrou noc. – Habiger pustil Gustu. – Sbohem dcerko! –

– Nech ji, – přimluvil se kočí, – ať si něco vypije za mámu. –

Habiger si otřel rty. Když šla dívka ke sporáku, podíval se po ní zlýma, opilýma očima. Tušila už, co vypukne. Stolní deska je uvolněná, za chvíli poletí na zem se vším, co na ní leží a stojí. Koule z litého skla se sněhovými vločkami a poupaty proletí jak pěst okenním rámem. To bývá začátek, celá řada vnitřních oken je už vybitá, zbývají tři venkovní.

– Copak? – Habiger pohnul ztěžklými víčky, – ještě pohrdáš svým tátou? –

Získala aspoň hrnec s jídlem na sporáku, musela však projít nazpět kolem stolu.

– Chtěla bych, abys mi všechno odpustil, tatínku. – Znělo to přespříliš pokorně, než aby to byl jenom důsledek výprasku. – Ani vy se na mě nezlobte, paní. –

Tyldu zmátla omluvou natolik, že si začala zapínat knoflík u blůzy; zato Habiger se smál:

– To je teda nadělení! Slyšel to kdy někdo? Rovnou před lidma se posmívá tatíkovi, rovnou do očí! –

Kočí využil dívčiny blízkosti, chytil ji za lýtko a hned sunul ruku po punčoše. I toho si Habiger všiml.

– Nechej toho, Gustle, nemám to rád. –

– Člověče, víš, že nevím, co mě to popadlo, – pravil Gusta.

– Já nejsem člověk! – rozkřikl se Habiger a vztyčil se nad stolem, jako by přehlížel budoucí bojiště. S poznenáhlym, takřka vítězným úsměvem se obracel po světnici. – Víte, kdo já jsem? Poctivý hospodář na Jahodovém gruntu a mobilizovaný voják. Dvakrát mobilizovaný! –

Byl nejvyšší čas. Ulrika mizela z domu jako vyplašené zvířátko, bez dalšího loučení. Něco ruplo a deska letěla do vzduchu.

– Vyrazím tě k tvý herce do stáje, šupáku! Táhni do kančí díry! – Habigera se zmocnila obvyklá zuřivost opilců ospravedlněná lítostí.

– Alfréde, – úpěla Tylda, – co to je? Jsme po pohřbu! –

– Ulriko, bůh tě potrestej, – provázelo dívku otcovo proklínání přes dvůr, – rouháš se vlastnímu tátovi. Kateřina, Hedvika, Ulrika – – – všechny tři do kančí díry! –

Dívka tiskla získaný hrnec k břichu a řadu ozářených oken podběhla po čtyřech. Koule se sněhovým poupětem tentokrát třískla do trámu a neprolétla až na dvůr. Za poletujícími záclonami na oknech se míhaly siluety, které mohly nezasvěcenému připomínat spíš zápolení obrů než potyčku malého Habigera s opilým kočím, tolik randálu stačili nadělat.

– Tady jsem, Ulriko, – ozval se ze tmy tichý hlas.

Jeptiška se křižovala u stodoly. Až sem doléhalo řvaní a křápot rozbíjených věcí.

– Panenka Maria s námi, snesu ledacos, ale ty přijdeš rovnou do nebe, děvenko... pánbůh ti za všechno zaplat'. –

Vzala od dívky hrnec a většinu jídla ukládala do rance, než začala sama jíst.

– Jak dlouho bude takhle řídit? –

– Dokud neusne, – odpověděla Ulrika, – někdy vydrží do rána. –
Jeptiška si ulamovala drobná, úsporná sousta a skoro ji nebylo vidět při stěně stodoly. Ze tmy jen s neklidem zářily oči.

– Sestro Salome, – řekla Ulrika, – už jsem si sbalila věci. –

– Hned ráno vyrazíme, – rozhodla jeptiška, – zatřukám ti na okno... nikdo nemusí vědět, že jsem tu byla. Ani doma nic neříkej. –

– Jak víte, které je moje okno? –

Sestra Salome se musela přikrčit. Ze stavení vyběhl kočí Gusta a ve spěchu zapřahal koně.

– Vandale! Už mě tady neuvidíš, – vyhrožoval směrem k domu. – Žádné erteple, žádný šňaps! Chcípni si v mrazu s tou běhnou zděděnou po esesácích! –

Urážel zbytečně. Habiger se rámusem zbavil zádušní oslavy, vytáhl ze skříně harmoniku a začal hrát a vyzpěvovat navzdory nekonečnosti horské noci a okolní přírody.

Vůbec mu nevadilo, že nějaký povoz bez světel hrkotá o půlnoci od jeho stavení, mocným akordem skončil noční muziku a nad krajem zbyl měsíc a poléval svým svitem břidlici na střeších. Do jeho úplňku chybělo pár dílků.

S měsíčním světlem přetékala a šelestila voda po kamenech, jasně zářilo zábradlí z březového dřeva. Sestra Salome se nechala zavést podél ztichlého domu do Ulričiny komory.

– Nesviť, – požádala, když dívka zamkla dveře. – Nesmíš mě vidět svlečenou. –

– Můžeme spát spolu, sestro. –

– To přece nejde, na jedné posteli. –

– Taky jsem spávala s maminkou... –

Ulrika si ustlala na zemi, sestra odvrácená ke zdi se začala svlékat. Měla na sobě podivnou pytlovitou košili, spodní část řádového oděvu. Proti okénku zůstával znatelný obrys její postavy, s kusem šatů před hrudí pak prošla páskem světla.

– A teď spi. – Sklonila se k dívce a udělala jí na čelo křížek, stejně jako se s ní loučovala na noc maminka. Ulrika se pozvedla a vzhlížela k posteli s nadějí, že ji sestra zavolá k sobě. Ale řádová sestra neodpovídala, i když se ozvalo v pokročilejší noci:

– Sestřičko, můžu k vám... tady je přece zima. –

V kobce zůstávalo ticho. Tělo zmizelé v hábitu na posteli mělo hlavu otočenou ke stropu, jen ruka s prstenem padala ven z hromady. Sestra, jakoby bdící, ležela s otevřenýma očima, v kterých se prázdně odrazil měsíc. Její mlčení se strašlivě podobalo maminčinu, protože se vůbec neozýval dech. Podobalo se odpočinku smrti.

Salome nevnímala plesknutí bosých nohou, které přeběhly po komoře; nevnímala ani, jak si něco hřejivého, rozechvělého vklouzlo pod houni k ní. Jenom zavřela oči a hrud' se pohnula mocným povzdechem, když záhy ucítila na paži, i přes hrubé plátno košile, jak ji smáčí plno palčivých dětských slz.

Ulrika se probudila v komoře sama. Stavení snad vymřelo, zdola chrčely kyvadlové hodiny a šišky byly o podlahu. Bylo víc světla než za časného rozednění, kdy měla odejít s řádovou sestrou z domu. Zaspala. Vzduch naplňovala mlha, jaká lehne na celý den a obvykle znamená změnu počasí.

S kvapem posbírala všechny přichystané věci a vyhlédla okénkem do mlhy, v níž šuměl potok. Placák u můstku, kam se chodili lidé z Berhofu mýt, byl v tom zákalu ztracený.

Seběhla dolů naboso a boty s uzlíkem si nesla v ruce. Dveře bývalé panské ložnice byly naštípnuté, v síni zakopla o převrácený kbelík. Ani zařinčení nikoho neprobudilo.

Na zvalené posteli ležel oblečený otec s úplně nahou Tyldou. Vyspávali po zádušní oslavě a takto se s nimi rozloučila.

Vrata statku zůstala celou noc otevřená. Ulrika se chystala zavolat na cestu; výkřik by se v mlhavém vzduchu utopil. Pod domovní lavicí se k ní zvedla Rena, ale dívka ji od sebe odstrčila.

Otisk střevice u korýtky s pramenitou vodou byl vším, co zde zanechala řádová sestra. Další stopy se ztrácely v trávě. Zvuk pramene spěchajícího drážkou vyvede každého bezpečně k lesu, kde se ztratí v mlhách.

Ulrika spěchala podél korýtky s vodou, ale její zurčení snad nevnímala, hledala nad sebou hrozivý vršek hory, po které nebylo ani tuchy. Všechno se zhatilo. V kraji padly dva výstřely, jak se to stávalo často v posledních dnech; tentokrát zapadly bez ozvěny, a přece o něco blíž než včerejšího jitra. Dnes jim chybělo slunce.

Ale dívku nepolekaly ani výstřely.

Teprve když se jí otřela fena o nohy a nanovo zakňučela, Ulrika se zastavila, uvědomila si, že drží uzlík a boty v ruce a marně tápe v polovině svahu.

– Dál ne, Reno, – řekla feně. Obrátila se od lesa a scházela zpátky k domu. V kalném dnu zaslechla ještě tesknější zaúpění než nárek Reny. Vrátila se do prázdné zahrady.

Země kolem stodoly byla pokryta, vítr přihnul přes noc mlhu a zároveň shodil polovinu listí. Obešla houštinu mokrých kopřiv a uvolněným prknem se protáhla dovnitř.

Poblíž místa, kde včera mluvila s řádovou sestrou, leželo slaboučké tělo. V horečkách zde sténal docela mladý chlapec a volal ze spánku matku:

– Mutter! Mutti! –

Tváň, která nedávno tolik vystrašila Ulriku, byla pokryta potem a uschlými strupy, ruka, jež sahala po jejím okně, byla obvázaná cáry a hledala někoho kolem sebe ve zbylé slámě.

Teď už Ulriku nepoděsila. Chlapec nebyl o moc starší než Ulrika, možná také navždy ztratil matku. Pouhé dotknutí stačilo, aby přestal naříkat a otevřel oči.

3

Vlčinec

Habigera probudilo teprve zabušení na okno. Neumytý se vypoťácel z chalupy. Mlha vytvářela dusivý příklop dráždící ke kašli.

– Ještě z toho chcípnu. –

– Chrápete nebo co, starej kořalko? – Mezi dvorem a vraty se rozhlížel četnický strážmistr. Přivedl na provaze Floriánovu stračenu, řvala hlady.

– Mám co zapíjet, – řekl Habiger a koukal na krávu, – včera jsem pochoval ženu. –

Strážmistr Lašica se nenamáhal podat ruku k soustrasti. Pohoršené obhlížel střechy i zdivo usedlosti. Dva roky tu nebyl.

– Tady to vypadá, Habiger! –

Četník si rozepínal kabát a stíral vlhkost z pažby karabiny, ale Habiger se neměl k tomu, aby ho pozval aspoň do síně.

– Nevypijem po sklence? –

– Dejte pokoj s alkoholem, – škaredil se Habiger a uštvaně pokukoval po obloze, kterou pro mlhu nad sebou neviděl. Jak padnou takové mlhy, tak až se zvednou, začne sněžit a neprojde sem na zimu ani myš. – Musím si sehnat pár zemáků do foroty. –

– Jsou horší věci než erteple, – řekl významně Lašica. – Řádí tu nová banda, starýho Floriána zabili. –

– Není divu, adventista! – pravil moudře Habiger a škrábal se za košilí, čekal, co přijde. – Pořádní lidi si shánějí živobyť a nemají čas na vaše bandy. Mně nevybyla ani řezanka ke krmení. –

– Mohl bys přijít navíc o tipec, Habiger. Známe se, tvoje žena byla přece Němkyně! – Odmilka byla výhrůžnější než výstřely.

– A co? – Habiger se zatvářil výbojně. – Jak přišla nejstarší holka s hakenkrajcem, vlastnoručně jsem ji vyrazil z domu. A ženu jste znal, ta měla jinej kříž. U nás pro Adolfa nikdo pracku nezvedl. –

To všechno Lašica dobře věděl, rovněž ho zneklidňovalo zle zatažené nebe i cesty ztracené v mlhách, zvuk kulometu byl něčím novým v neprůhledném kraji. Sem to zaznívalo jako klepání datla nebo tlučení kolíků o stromy, zvuky patřící skoro přírodě.

– Tak teda děkuju za krávu, – řekl Habiger a chystal se zalézt zpátky do stavení.

– Rád bych tě varoval, – zadržel ho ještě četník, – v tomhle neřádstvu polezou k chalupám jak vlci. –

Habiger neřekl ani slovo, podobné varování čekal, ušklíbl se a zabouchl za sebou dveře. Četníka nechal na dvoře. Ten si tam připínal karabinu, ale služební kabát si nezapjal.

– Ptal se po mně? – strachovala se Tylda. Přes zamžené okénko sledovala, jak spěchá do mlhy postava s puškou a mizí přes můstek. Stačila si natáhnout sukni, ale prsa měla ještě nahá.

– Jsi natvrdo nebo co? – Utrápený výraz, jaký nasadil při rozhovoru, Habigera ve světnici opustil. Sáhł pro plecháček, nabral si vody z kbelíku a dlouze pil. – Zamordovali Floriána, rychle se oblíkni, než to vykradou. Ten má ve sklepě nejmíň tři metráky brambor. –

Kraj se utápěl, vlhko ze vzduchu neustoupilo. Mraky se ploužily po temenech kopců a vůbec se nevyjasňovalo.

Několik střel prásklo do hromady klád. Dávky vypalované z protějších straní si hledaly dráhu lesem spíš zbůhdarma.

Člověk v černém se potácel mlhavou, zcela rozmazanou krajinou a větve ostružníku mu trhaly šaty. Byla to řádová jeptiška Salome. Nesla si na hrudi dalekohled a její obličej byl mokrý, třebaže ještě nepršelo. Prodírala se mlázím k okraji lesa.

Klepání kulometu zaznívalo bezcílně v mlhách dost daleko. Střelba nakonec odumřela a vše se zdálo osiřelé. Jeptiška odhrnula větévku a hleděla do údolí pod sebou.

Odkryla se jí mokrá střecha uprostřed mlhy, i klikatá čára potoka byla znát, obtékala rozlehlou usedlost. Z cárů mlhy se bělal a ztrácel můstek z březového dřeva.

Salome schovala dalekohled do záhadří, pro mlhu bylo sotva vidět. Ukryla se za nízkými smrčky a také dech se jí uklidnil.

Našla v kůře vysokohorské jedle vyryté znamení, Wolfsangel, od zářezů směřovala šipka přímo k domu.

Vrata statku byla stále otevřena, panoval tam klid, jako by byl Berhof vylidněn. U plotu bučela přivázaná kráva. Pak zakřičela sojka.

Obraz pod ukrytou jeptiškou byl přespříliš prostý; netěšil ji. Jako by usedlost sama nabízela s otevřenou náručí neštěstí nebo průhlednou past.

Spatřila muže kráčejičího navzdory nepohodě vážně po silnici. Poznala Ulričina otce. Hlavu si zahalil prázdným pytlem, i když nepršelo, a táhl za sebou vozík.

Sestra čekala, až se třaslavý zvuk koleček ztratí po cestě. Našla už víc stop kolem mlčící samoty. Z domu právě vyšla dívka se světlymi copy, nesla konvici s mlékem a provázela ji bílá psice. Dívka si pozvedla sukni, když překračovala korýtko svádějící pitnou vodu, a prošla do zahrady. Vrátko stačila zasadit do háků, než za ní proběhla fena.

Šla přímo do stodoly. A kulomet konečně ztichl.

Dírami a laťkovím pronikalo trochu světla do hloubi stodoly. Hnila tu loňská sláma a provazy. Chlapec pil mléko jako malé dítě a hleděli na sebe v jakémisi úžasu.

– Už vstáváš? –

– Hm. –

– Proč? –

– Bolí mě záda. –

– Nelezlš mi náhodou v noci do okna? – ptala se dívka přísně, – to se dělá? –

Bála se, že se kluk rozpláče; obvazy měl i přes hrud' a na spáncích se mu perli pot. Jmenoval se Erich Hell. Ještě se pořádně neprobral ze strachu. Naslouchal každému šramotu a pokukoval k uvolněnému prknu, aby mohl co nejrychleji zmizet.

– Vypadáš jak naše Herta, – zapípal s úzkostí a se zahanbením. Děvče se zamračilo.

– Nejsem žádná Herta, jak to, že umíš česky? –

– Žijeme nedaleko odtud a Herta je moje sestra, podívej. –

Jako na důkaz vytáhl zpod košile fotografii: otřepaný rodinný výjev před úhledným domkem s obrysem kopce s vodárenskou věží. Takových rozhleden nebo staveb byla v okolním kraji spousta, skoro na každém kopečku, možná mluvil pravdu. Před růžemi s baňkami držela jakási žena za ruce dvě děti. Chlapec měl uniformu hitlerjugend a vlasy jako ulíznuté od telátka, dokonce mu do nich dali sponku. Vypadal bezradněji než žena a děvče. Sípal jako po záškrtu.

– To je máma a Herta. Dali mi fotku, abych se vrátil. –

Vrátila mu snímek. Příliš se teď nepodobal maminčinu miláčku, zbylé vlasy měl plné slámy a možná i vši. Rozvyprávěl se, jako by se znali odedávna, dívčin obličej ho uklidňoval.

– Brzo začne zima, poznám to na ruce, když bolí. –

– Čeho se pořád bojíš? –

– Zdálo se mi, že je zas válka. –

– Vojáci prohledávají lesy, – přikývla Ulrika.

Kluk nebyl tolik zesláblý, jak předstíral. Rázem vyskočil, vyběhl ze stodoly a venku se rozhlížel, kterým směrem prchnout.

Ulrika ho doběhla u potoka. Natahoval si boty a na světle jí připadal jistější. Sklepal zbylou slámu; v zátylku mu napočítala pět boláků. I hlas měl hrubší.

– Jak se dostanu dolů v téhle mlze? –

– Kam chceš jít? –

– Mám se dnes sejít s kamarádem. Tady by měl být někde hřbitov. – Kupodivu ukázal správným směrem do mlhy.

– Tys tu někdy byl? –

– Nevím, vypadá to tak, – řekl. Uvažoval, jak přejít bystřinu. Obtékala v těchto místech cíp zahrady a dál v horách snad lilo, protože se zvedla voda.

– Kolik ti vlastně je? – zeptal se Ulriky.

– Už šestnáct pryč. –

– Skoro jako mně, – přikývl a vybral si místo v potoce. Mezi kameny rezavěla prostřelená německá přilba a krabice od konzerv. V roští ležela vyplavená prkénka z beden od granátů. To všechno přinesla z kopců voda.

– Tady nejsou žádné ryby, – řekl pak Erich, našel jediné klidnější místo v prudké vodě. Tůňka nebyla hluboká a na jejím dně vířil zlatý písek. – Zkoušel jsem to na udici, a nic. –

– To nejde na udici, – vysvětlila Ulrika, – pstruzi jdou akorát pod náš dům a sem se nedostanou... stojíme moc vysoko. Ukáži ti, kde jsou, chceš? –

Berhof s otevřenými vraty se přibližoval, ale Erich stále zpomaloval. Ulrika ho musela vzít za ruku a stejně ho mrzelo, že se nechal zlákat.

– Kam bys chodil do deště? Znáš zkratku, zavedu tě pak dolů. – Kluk málem zakopl o koš, jak se lekl feny.

– Neboj se, – smála se dívka, – vrčí, že jsi cizí. –

Chlapec se zastavil u vrátek a dál už nepostoupil. Opět měl hlavu pozvednutou a hlesl:

– Neslyšelás? –

– Co? –

– To auto, – řekl, – proč zastavilo? –

Hlouběji pod kopcem vrčelo auto a jeho motor náhle ztichl. Ocitli se pojednou tak blízko u sebe, že se málem dotkli čely. Z mlhy se nyní nic neozývalo. Ulrika se rozběhla ke stavení, bílá fena našťestí

za ní, a tak chlapec na dvoře osaměl. Mír rozlehlého statku byl příliš vábný, aby mu mohl věřit. Kráva přivázaná u plotu si prohlížela Ericha vyčítavými očima. Málo chybělo do začátku deště. Děvče se nevracelo. A jestliže se objeví, tak určitě se smečkou pronásledovatelů místo jídla a kabátu do deště.

Prudce se otočil a sevřel prázdnou nábojnici v pěsti, skoro s úlevou uslyšel nové zavrčení auta pod svahem. Hluk se vzápětí vzdaloval, ale už nemohl déle otálet.

Pěší zkratkou se hrabala rovnou ke stavení statná žena s kufrem. Byla to Tylda. S úlevou postavila kufr na místo, kde před okamžikem stál chlapec. Šla ke korýtku s vodou a začala si čistit městské střevíce.

– Kde je? –

Ulrika se objevila s Renou a starým deštníkem. Marně se rozhlížela kolem sebe.

– Co chceš, Ulriko? – řekla Tylda.

– Vy jste zavřela vrata? –

– No proč? –

– Podívejte se, prosím vás, na cestu, Tyldo. – Dívka vběhla do zahrady, chvíli hledala očima mezi opršelymi stromy. Chlapec se dočista ztratil. Tylda se poslušně vykláněla z vrat.

– Kdo to byl? –

– Ale jeden takový chudáček. Určitě jste ho potkala, – řekla Ulrika a sklapla otcův sváteční deštník. – Hlavu měl podrápanou, bylo mně ho líto... –

– To je fuk, nikoho jsem neviděla. Svezli mě vojáci autem... –

Hlasy obou žen slábly, odcházely do stavení. Erich jim naslouchal bez hnutí, krčil se za příčkou v blízkém chlévě a svíral v ruce nábojnici. Písknout se neodvážil, octl se opět v šeru na hromadě slámy. Smluvené hvízdání by stejně daleko do kraje nedoletělo, protože již zavál vítr a na zem pláclý první kapky.

Habigera nečas nezaskočil. Stačil se vrátit domů s nakradenými věcmi, ještě než začalo pršet. Sundal pytel s hlavy a naslouchal, jak doznívají výstřely v pleskotu vody.

– To jsou ti rabijáci z Kolštejna, – sdělil Tyldě, když vyběhla pro peřiny ve vozíku. – Že si nedají pokoj s práskáním. –

Šel zavřít železnou tyčí vrata a žalostné bučení mu připomnělo darovanou kravku, dosud trpící u plotu.

– Nedívali se ti do kufru? –

– Jsou to milí kluci, – odpověděla dost neurčitě Tylda.

– Pěkní poserové, – řekl Habiger a společně odnášeli krámy z vozíku ke stavení, – nedávno tu někdo pobil samopalem srnky a hodil granát mezi pstruhy. To je pro ně válka! –

Podal Tyldě provaz a zanechal ji s krávou osudu.

– Zkus tu chudinku podojit. Ať mordujou lidi, ale proč má trpět nemá tvář? –

Tylda tahala za provaz, ale kravička se nehýbala. Zato olše na potoce se ohýbaly nárazy vichru a liják se hnal v celých cárech po úbočích svahů k domu. Voda v korýtku se rozvířila.

– Tak mi někdo pomozte! – volala Tylda. Přes zídku se hnalo smetí s vodou a hned toho měla plné oči. Kvapem se stmívalo. Dostrkala dobytče do chléva a chtěla sehnat trochu krmení; kdesi hlouběji v kobce něco klaplo. Dvířka za jejími zády přibouchl vítr.

– Je tam někdo? – ozvala se skoro třaslavým hlasem. – Jestli jste někdo v chlívě, tak vylezte ven... –

Klepnutí se opakovalo jako na posměch, jenže se neslo z kouta, kde žádné dveře nebyly. Něco se tam pohnulo a pro příšerné šero nedokázala víc poznat. Pustila provaz, zavřela stáj na závoru a pádila přes dvůr.

S duněním se spustil déšť a na střechy padala voda.

Lilo.

Krajina se zcela smazávala v přívalech, přes můstek hučela zvednutá voda.

– Pánbůh nás potěš! – Habiger si promnul bradu, když lijavec zatloukl na venkovní stěny a udeřil do chatrných okének. Skla se v mžiku opotila, polovinu jich musel zabetonovat. – To už nepřestane! –

Přitom byl rád, že dostal věci pod střechu. Sám hodil peřiny přes bidlo u sporáku, Tylda zatopila v kamnech, ale kouř se hnal zpátky do místnosti.

– Radši ustelu, – řekla, – zalezem dnes brzo, co? Do čerstvých peřin. –

– Jenom zatop, musí proschnout! – poručil Habiger a přehraboval kufr s tím nejcennějším: příbory, prádlo a cukr. Tabák žádný, k pití také nic.

Cinkot příborů stíral řádění lijáku v takřka útulný šum. V kamnech zavonělo smrkové dříví a do šumotu se vetřelo zabušení na venkovní vrata. Lidé uvnitř je dlouho nevnímali, i když se rány vracely neodbytně přes vytrvalé bubnování vody.

– Něco pro tebe, dcerko. – Habiger podal Ulrice knihu zabalenou v černém plátně. – Jdi si číst, asi zalehnem. –

– Ospalý? – ptala se Tylda.

– To víš, že jsem, – řekl a zapálil si cigaretu. I ve zvucích deště postřehl cinknutí oblázků vhozených na okno. – Co myslíš, Ulriko? Jsou ti čerti lidi, nebo se o nich jenom tak píše? –

– Někdo je venku, – pravila Ulrika. Přitiskla otevřenou knihu k hrudi. Někdo tloukl holí na vrata a začínala tušit, kdo přišel k Berhofu. Ohmatané listy v knize byly plny příšer a perokreseb čertů. – Lidi v nouzi prosí o pomoc. –

– Co strašíš? – řekla Tylda.

Nyní již musela uslyšet tlučení i ona.

– Jsem hluchý jak pařez, – oznámil Habiger, – já tam nejdu. –

– Strážmistři, – vylekala se Tylda a začala sklízet peřiny z bidla. Nebylo vyhnutí. Ti před vraty byli vytrvalí. Habiger si povzdychl a z malované truhly vytáhl ručnici s upilovanou hlavní.

– Host do domu, bůh do domu, – řekl a nabil zbraň broky.

Venku řádil déšť s větrem, také se setmělo. Lidé před vraty měli něco černého přes hlavy, jinak se nebránili dopadající vodě. Boční vrátka se váhavě otevřela a stál v nich Habiger s ručnicí v ruce. Na padesát kroků by skolil pouhým zmáčknutím jelení rodu.

– Fujtajksl, – vylekal se, že málem vystřelil. Spíš očekával zloděje než jeptišky. Vzmohl se na zakoktání: – To je teda nadělení, pěkně vítám. –

Stály v čerstvých dešťových kalužích a neodvažovaly se zvednout hlavy. První z nich poodstoupila a ta menší vzhledla a na okamžik jí zajiskřily oči. Takřka zlověstně.

– Necháš nás přespat, pane? –

Ani tón prosby nebyl zvlášť pokorný.

Habiger se pohnul a řekl:

– Odkud jdete, babky? –

– Ze Slezska, – odpovídala jenom ta jediná, i tato slova zazněla jak výhrůžka. Chystal se přirazit dveře, ale zdálo se, že mu dřív jeptišky strčí botu mezi vrata a seberou pušku.

– Jdete od hranic? –

– Jestli jsi dobrý křesťan, tak se nás neptej. – Víc než hlas nyní poroučely sestřiny tmavé oči. Něco vylovila ze sáčku pod hábitem a podala to Habigerovi.

– Stačí? –

Bez dalšího vybídnutí prošly řeholnice na dvůr. Ulrika čekala se světlem na prahu stavení. Viděla je přicházet a první sestru poznala okamžitě, i když šla blátem bez hole.

– Co ses tak polekala, Ulriko! – usmívala se na ni Salome, – copak jsme strašidla? Jak vidíš, dodržela jsem slovo... –

Ulrika si přikryla ústa dlaní, aby úzkostí nevykřikla. Než k ní stačila Salome přistoupit, postavila světlo na práh a utekla do komory.

– Skoro tak vypadáte, sestry, – slyšela mluvit bodře otce, který pomáhal zmáčené jeptišce ke schodům. – Jsem jenom chudý rolník, ale pro vás je otevřeno vždycky... Tudy, uložím vás na sýpce... –

Ulrika se tiskla ke zdi a slyšela je stoupat do podkroví. Prkna na schodech vrzala a škvírami se drolily piliny. Z šosu sestřina hábitu vykapávala voda jako něco tmavého a hustého. Ulriku napadlo, že by to mohla být krev. Světlo se ztrácelo nad schody a rám dveřík zůstával ozářen.

Habiger zvedl petrolejku, aby osvětlil co nejvíce půdního prostoru. Zde nahoře se ozýval večerní déšť silněji. – Pozor na hlavu, – upozornil a vyhnul se čelem trámů; zatím se mu nepodařilo zahlédnout obličej druhé sestry.

– Je vidět dobře, – řekla Salome. Trámy se leskly šplíchanci vniklými pod střešní krytinu. Nejvíc žalovala prázdná moučnice, zrní zbyla hromádka, tak pro slepice a ne na osetí polí tohoto statku.

– Fouká sem, – řekl Habiger, – ale zase tak neprší. –

– To nám stačí. – Salome sklopila hlavu před světlem. – Lampu si zas odnes. –

– Uklidněte se, sestro. – Habiger postavil petrolejku na výstpek. – Odpočiňte si a přijďte dolů mezi nás. Mám zatopeno. Popovídáme si, zahraju vám na harmoniku... –

– Jsi laskav, – řekla stroze sestra, – pošli s jídlem Ulriku! –

V podkroví to vyznělo, jako by už byla ona majitelkou usedlosti, a ne Habiger. Zařvat se neodvažoval, pušku nechal dole. Sestry se držely blízko u zdi, takže se navzájem dotýkaly lokty. Posílil sice plamen, ale zalézaly mu do přítmí a větší z nich ještě nezvedla hlavu.

– Co jste tak potichu? Ublížil vám někdo? –

Na rozdíl od Habigera nepotřebovaly mluvit, viditelně si přály zbavit se promoklých hávů, a především jeho.

– Jsme unavené, – odpovídala stále ta jediná z nich. – A tato sestra nám nerozumí. –

– Vy jste odkud, že umíte česky? –

– Žila jsem tu kdysi, – odpovídala a sevřela rty. Bylo zase ticho přeplněné crčením vody.

– Snad ne v Grulichu? – ptal se.

– Taky, – řekla a začala si rozepínat šat na hrudi.

– To je náhoda, – ožil Habiger. Sledoval, jak sestra, otočena již zády, odkládá torbu na trám a nestará se, že on tu ještě otálí. – Zním Grulich. Víte, pracoval jsem tam před sedmi roky. –

– Jdi spát, hospodáři, – požádala unaveně sestra, – musíme se převléct. –

Vzmohl se na pololaskavé koktání. Světlo nechal na posledním schodu a potichoučku za sebou zavřel dvířka.

Poněkud zkoprnělý chováním sester vrátil se Habiger ke stolu. V kamnech praskalo chvojí, v komíně to hučelo a svoje lidi zastihl při večeři. Hlasy i teplo ho zmátořily, tady se opět cítil pánem statku.

– Baby jsou z Grulicha, – oznámil a z kapsy vytáhl nabyté věci. Pravé zlato, hodinky dokonce šly. – Kopali jsme bunkry u hranic. – Nebylo mu jasné, ke komu mluví. Ulrika si četla v čele stolu a Tylda nezvedla hlavu od jídla, aby se dala oslnit hodinkami.

– Málem jsem tam zabloudil. –

– Tos byl sežranej jak Dán, – ozvala se Tylda, – co nám to povídáš? –

Natahoval strojvůdcovské omegy na doraz, v plášti měly vryto věnování císařské dráhy WIEN–BRESLAU. Opozdí se o minutu a dojde ke katastrofě na železnici.

Pro Tyldu zbyl prsten, potěžkala jej a přezkoušela skousnutím. Zdál se pevnější než její přední zuby.

– Chumelilo tenkrát, Tyldo, a najednou jsem byl pryč ze silnice. Částečně vlivem alkoholu, nezapírám... a v tom nečase jsem ti znenadání uslyšel zvony. –

– Blbli v noci, co? –

– Tak. – Habiger přehlížel posměšky, oči se mu prozářily. Hodinky zavěsil k vestě na řetízek. – Jinak bych zmrzl. Měly tam klášter a sestry se tu noc postaraly o hromadu lidí... –

Vzpomínáním celkem nikoho ve světnici nedojal. Ulrika nezvedla čelo od knihy a Tylda si zapálila cigaretu, prsten jí byl těsný na prostředníku.

– Bude po Židech, – řekla, – esesáci tím platili v šenku, je tu napsaný... Judita a Heřman. –

– To mi věnovaly, – pravil Habiger, – musel bych být pěkný dobytek, abych ty chuděrky vyhodil... Má toho plnou kabelu. –

Salome pozvedla hlavu, když uslyšela zaškrábání na dveřích. Nad schody stála Ulrika s hrncem polévky a loket měla obalený nastříhanými proužky plátna.

– Sestro Salome, – ptala se, – a kdy spolu půjdem? Ještě dnes? –

Snažila se nakouknout do podkroví, ale jeptiška zakrývala výhled celým tělem. Měla na sobě spíš mužskou halenu než část řádového úboru. Hábity visely na hácích a pod nimi se černaly kaluže vody.

– Přemýšlela jsem o tom, Ulriko. – Jeptiška si vzala hrnec i plátno. – Žijete si tu docela dobře... –

– Slíbila jste mi to! –

Děvče se mračilo, jako když začíná dítě trucovat.

– Nech nás, Ulriko, – požádala Salome, – musím se celou noc modlit, staly se hrozné věci. Jedna sestra je těžce zraněna. –

– Já vám už nevěřím, sestřičko, – ozvala se tiše dívka.

Salome se chystala opřít loktem do dveří, otevřít je a ustoupit do podkroví, ale poslední slova ji přece jen zastavila.

– Ted' není kdy, – řekla již stroze Ulrice. – Promluvíme si ráno. Běž spát, děvče! –

Trochu do sebe narazily u dvířek, která se vrzavě pootevřela. Ulrika je chtěla sestře otevřít dokořán, a tu je někdo zevnitř přirazil zpět. Na pouhý okamžik se poodhalila ruka, která vyčnívala

z řeholnického hávu. Nebyla to ruka ženy, zápěstí měla zarostlé tmavými chlupy!

Salome postřehla jenom úlek v dívčině obličejí. Prudce se otočila a její hlas byl rázem změněný a téměř zlý:

– Co se stalo? –

Ulrika od ní ustupovala ke schodišti a do něčeho narazila. Byl to jenom kraj zábradlí, a přesto sebou cukla:

– Nesahejte na mě, prosím vás! –

Vytrhla se řádové sestře, když ji brala za loket. Překročila petrolejku a utíkala dolů.

Potmě vběhla do komory pod schody jako nedávno, když ji sem zahnal otec. Zavřela dveře na petlici a ještě k nim posunula židli. Pak začala objímat spící fenu a třást s ní:

– Reno, – šeptala, – dneska nespi! Musíš mě bránit! –

Fena jí olízla dlaň, jako by všemu rozuměla. Ulrika hleděla kolem sebe široce otevřenýma očima. Svíci se neodvážila zapálit a přitom by se ráda přesvědčila, zda není někdo ukryt v koutě nebo pod postelí.

Uslyšela je chodit po půdě, prkna se pohupovala pod těžkými kroky. Přes chodbu naproti se bavil nic netušící otec s Tyldou a mezi prahem a dveřmi proskakovala škvíra světla. Nemohla je jít varovat. Nahoře zaklapaly dveře a kdosi scházel po schodech. Rovněž ze dvora zaskřípaly veřeje a cizí stín prošel pruhem světla pod prahem.

Ulrika teď čekala, že ji najdou, vylomí dveře a s dlouhými noži vpadnou do její komory. Neodvažovala se pohnout, aby se ve svém úkrytu neprozradila. Oboje kroky se totiž zastavily a ticho se pak zdálo předlouhé.

Prouzek světla znovu skočil na zed', stála tam pod věšákem Ulričina zapomenutá kolébka.

Rena skučela snad ještě zoufalejším strachem a srst se jí naježila. Dlouho by Ulriku nebránila.

Kroky se naštěstí vzdalovaly od komory a Ulrika si mohla sebrat potmě kabát a šátek. Při zdi se kradla k okénku, které nabízelu jedinou záchranu. Zajišťovací skobu hned neuvolnila.

Za tmavým sklem uviděla úděsný výjev. Přes proudy deště, s nosem přitisknutým k oknu, rozeznávala na dvoře dvě postavy, jak lezou ven ze stáje a něco táhnou. Bylo to lidské tělo, co nesly jepťišky přes dvůr k domu. I v houstnoucí tmě poznala Ulrika obličej chlapce, kterého našla ráno ve stodole. Jako by se z bolesti usmíval; jeho zavázaná ruka se vláčela blátem, když se řádové sestry blížily k zápraží.

Co jim udělal? Slyšela je šramotit v domě a tápat po schodech, něco těžkého pak žuchlo zrovna nad její hlavou. Zabily ho! Už nemohla čekat, až se shora ozve poslední výkřik.

Otevřela si okénko a vyskočila do houští černých kopřiv.

Habiger klímal a nahříval se u sporáku. Tylda mu odnesla náhradní světlo a nějak dlouho se nevracela s dřívím. Prve slyšel Ulriku, jak se zamyká do komory. Nechal otevřeno do ohniště, aby aspoň trochu viděl, a přiložil poslední polínko. V řeřavých odlescích mrkal jako probuzená slepice. Zdálo se mu celou dobu, že po domě chodí zloději nebo čerti a neustále vrzají dveřmi. Šel se podívat na chodbu, ale nikoho nespatriil. V síni byla takřka tma, nad schody čadila a dohořívala petrolejka.

Do domu táhl chlad, bylo otevřeno na dvůr. Šplíchance deště létaly přes zápraží rovnou do stavení. Protřel si oči.

– Někdo dostane plác plác, jestli nebudete zavírat dveře! – vykřikl k sýpce, ale nebylo jisté, zda ho ti nahoře uslyšeli. Na zkosených střeších mu odpovídalo důraznější šumění deště.

Voda tekla v proudech přes dvůr. Tylda se vracela pod okapem s rezervní formanskou lampou. Přes ramena měla přehozený starý kabát a místo paliva přinášela sekeru.

– Kdes byla? –

– Alfréde, – hlesla u dveří, – závora je pryč! –

– Co? –

– Zavřela jsem chlívek na závoru... já ti hned říkala, že tam někdo je! –

– Ticho! – Habiger se zaposlouchal. – Někdo pořád dupe po domě, já to slyším. –

– Ulrika, nesla vodu nahoru. Snad už nikdo nepřijde v takovém neřádstvu? –

– Tak, – rozhodl se Habiger a vzal si gumové holínky, – a teď jdu a zabedním celej barák. Tady neprojde ani myš. Na co máš tu sekyrku? –

– Vezmi si ji! –

Dělal, že neví, co uchopil do ruky. Došlápl do bot, hodil si prázdný pytel přes hlavu a odhodlaně vstoupil na děšť. Korýtko u zdi přetékalo, někdo by měl odebrat vody a obrátit necky, jinak mají vyplavenou ložnici. Dům podsklepený nebyl.

– Pudeš tam? – Tylda ho postrčila, když se zastavil.

Sevřel pevněji topůrko a kráčel blátem. Tylda se držela na krok za ním, horký plech na svítelně syčel. Posvítit nemusela, z kalužin se zdaleka bělala odhozená závora z lipového dřeva.

– Jak otevřu vrata, utíkej, – poradil Tyldě Habiger. Cítil vodu na hřbetě. Chvíle, ke které se odhodlal, ho zbavila posledního váhání. S napřaženou sekerou vletí dovnitř a udeří po hlavě každého, kdo se tam zrovna namane. Kývnutím nabádal Tyldu, aby pozvedla světlo a potichoučku otevřela dvířka. Napřáhl se, a tu proniklo lijákem na dvůr několik nových hlasů a bušení do vrat. Proti štítům usedlosti se mihl kužel světla ze silné svítilny. Další samozvanci přišli vprostřed noci na Berhof.

– Nikomu už neotvírej, nebo se zblázním, – zaúpěla Tylda.

Sklonil sekeru a do chléva se neodvažoval vstoupit. Rychle poručil Tyldě:

– Zhasni! –

Ulrika přiváděla ke stavení pozdního návštěvníka. Strážmistr Lašica ji objevil na cestě spíš náhodným rozsvícením baterky, celá se choulila pod můstkem bez deštníku, bez kapuce a neřekla, že vyskočila oknem a co dělá venku v takovém počasí. Ale beze slova se nechala vést zpátky.

– Pěkně vítám, pane vachmajstr, – hlaholil Habiger, když odhodil závora z vrat. Vůbec se nepodivil, že s četníkem přichází Ulrika, která měla ležet ve své komoře.

– Co zase vyvádíte? – ptal se četník skoro vesele. – Necháváš moknout lidi před vraty! Holka je celá vyděšená. –

– Ulriko, uveď pana strážmistra, – pravil Habiger, a než opět zmizel, stačil jim předat formanku. – Musím si něco zařídit v chlívě. –

– To jsou poměry, – kroutil hlavou Lašica a překračoval dešťovou kaluž, v níž plavala odhozená závora. Teprve ve velké světnici zhasil služební baterku a začal si vyklepávat vodu z pláště.

Dívka nejdříve vysvobodila fenu naříkající v komoře, pak rozfoukala uhlíky v kamnech a přiložila louč.

– Čekáte někoho? Viděl jsem světlo nahoře – a tady máte tmou. –

Děvče prostřelo na kachlích sporáku promáčený šátek a tímto jediným pohybem se celá jizba nějak zútulnila. Na stole byla otevřená kniha, fena zalehla u sporáku na obvyklé místo a zavřela oči; třísky popraskávaly a škvírami mezi pláty na kamnech skákaly ohnivé zášlehy na trámový strop. Ulrika si sedla na lavici a otočená k teplu začala si rozčesávat spleené konečky vlasů.

– Doufám víc, že zabili strýčka Floriána? – řekl Lašica.

Děvče se nepřestávalo česat, trhnutím hřebenu šly vlasy od sebe a chomáč jich zůstával v Ulričiných mokrých dlaních.

– Nenech se rušit, panenko, – dodal vlídně strážmistr a natáhl ruce ke sporáku. Plášť si odložil, uvolnil služební řemeny a karabinu s bodákem pověsil na hák u dveří. – Už jsem tu knížku někde viděl, čtete si na noc? –

Děvče neodpovídalo, otíralo si mokré čelo a chomáček vytrhaných vlasů si namotávalo kolem prstu. Vypadalo, jako by mu něco chtělo říci, a hned se odvrátilo.

– Jistě psaný švabachem. – Strážmistr si prohlédl knihu. – Ve vaší famílii jste uměli vždycky moc dobře německy; o čem to je? –

– Něco o vlčích, – odpověděla Ulrika. – Maminka mě naučila číst sama. –

– Tak, tak, – řekl Lašica už bez úsměvu, – příhodné čtení pro mladé děvče. To bude těžký odnaučit. –

Dívka se zamračila a šla hodit chomáček vlasů do kamen. Bez bázně se otočila, její vlasy začínaly schnout a zářit světlými odlesky z kamen. Přestala uhýbat očima, když strážmistr dodal:

– Takový je holt osud, dobří lidi se nakonec sejdou po smrti, umřeli skoro na den po sobě... –

Nad postelí v koutě se černal veliký kříž a pod ním zbyl velikonoční věneček s rezavým jehličím. Kříž byl z jednoho kusu dřeva a prý ho donesl mamince strýček Florián k svatbě. Kvůli ní se nikdy neoženil.

– Měli by nejlepší hospodářství v kraji, – ozval se strážmistr s povzdechem, – kdyby se tady neobjevil ten šantala... –

Ulrika měla zavřené oči, nepatrnou chvilku mohli setrvat v naprostém tichu, neboť se již objevil ten, o kom byla řeč. Nesl vyčištěnou petrolejku a strkal před sebou trochu zadýchanou a také trochu nesmělou Tyldu. Červenala se jako děvčátko.

– Museli jsme dolít petrolej, – oznamoval Habiger, – to víte, pane strážmistr. –

– Přepadl jsem vás? – ptal se četník s pochopením. – Chytlo mě to v půlce cesty, tak jsem si povídal... –

– Nevadí, jste vítán, – řekl Habiger a utřel židli rukávem, než ji četníkovi nabídl. – Máte uznání pro drobný lidi. –

– Jenom vylez na světlo, Tyldo, – vybídl strážmistr, – já tě nekousnu. –

– Na mou duši, pane Lašica, – vyhrkla Tylda, – já teď s chlapama nic, finito... Člověk si chce najít kapku klidu po tý špíně. –

– Správně. Líp ti sluší, když děláš hospodyňku. – Strážmistr pokojně sledoval, jak si uvázala k pasu zástěru, jak se otáčí kolem plotny a nosí na stůl. Deset let pobíhání v Heršlově kořalně ji vyvíčilo. Pamatoval ji ještě jako hubeňoučké děvče, které obšívalo knoflíky hedvábných košil za osmdesát haléřů denně. Přes válku pořádně ztloustla, když udělali z Bergschenke vojenskou kantýnu a starého Heršla poslali do plynu.

– Hned vám vypadnu, jak to přejde. –

– Neexistuje, – zvolal Habiger, bylo to jiné hlaholení než po ránu, kdy mu přivedl strážmistr krávu, – popijeme, trochu si zazpíváme a Tylda vám ustele na lavici. Vždyť jsme svoji lidi! –

Přítukli si, s Tyldou každý zvlášť. Lehký ruměnec prozrazoval, že by moc nenamítala, kdyby tu Lašica přenocoval. A Habiger také ne, možná by jim k tomu zahrál na harmoniku.

Lašica si povzdychl ještě mocněji, když mu dolili sklenku. Mohl tomu pobudovi závidět, sehnal si správnou ženskou na přezimování. Poleze k ní jak na pec a může přikládat. A na strážmistra čeká dole vychladlý kavalec, chybí mu sotva pět zim do penze, a na výminku u sestry v Hodoníně se moc neohřeje. Steskem se mu zkalily oči.

– Kape vám ze stropu? – probral se a sáhl si za límec. Pak se obrátil ke stropu.

– Co tam máš, člověče? –

– Co by bylo? – pravil Habiger, – sýpka. –

Ze stopečky vyplavalo na povrch kořalky zrnko žita.

– Skladujeme zrno přes zimu. To víte, skulinka se najde. –

– Tak budu pít žitnou, – rozhodl strážmistr. Vylovil zrno palcem a otřel prst o kalhoty. Rázem bylo po pohodě, u sporáku se probrala fena a zavrčela.

– Ticho, Reno, – řekla Ulrika. Odněla si knihu od stolu a přiblížila ji ke světlu, když lidé ve světnici vzhlédli na strop. Otočila si knížku až teď písmeny k sobě, ale číst nemohla.

Sklonila čelo nad otevřenou knihou a čekala, kdy se proplíží domem neštěstí.

– Za chvíli vám začnou padat cihly na hlavu, Habiger, – promlouval strážmistr. – Hezkej barák, ale nesmí pršet nebo sněžit, pak je to zlý, že? –

– To dělají myši, – řekl otec.

Lašica se napil a přitom se na něho pátravě zadíval.

– Říkal jsem ti, že polezou do chalupy, když je venku slota? –

Habiger horlivě kýval, že to dobře ví.

– Představte si, – rozvyprávěl se strážmistr a hodil si torbu s náboji na břicho, karabinu s bodlem měl až u dveří, – koho honím celý odpoledne? –

A bylo ticho naplněné praskáním ohně, fena přestala skučet.

– Jeptišku, – řekl strážmistr a již se nenapil. – Ztratila se mi zrovna u vašeho brambořiště. Pěknej plevel. –

– Fakticky? – Habiger se uštvaně zadíval přes stůl. Nové zrníčko právě propadlo a kleplo o láhev. Strážmistr snad cinknutí nepostřehl, při téhle zábavě se sotva opije a usne. Proto se mu snažili dolít stopečku, ale Lašica zakryl kalíšek dlaní.

– Víc mi nenalévejte, – řekl a náhle začal spěchat, – máš přece rozum. Jistě nechceš na odsun i s dětma. Máš takovou festovní ženskou do hospodářství, chytrou dcerku... Čte si německy. –

Lašica nemluvil nijak vesele, jen hodně nahlas, a opět se zadíval na strop; zdálo se, že nespolkne ani pálenku, kterou měl v ústech.

– Děkuju za pohoštění. – Nechal sklenku nedopitou, rázně vstal a zapínal si služební kabát. – Trochu jsem se ohřál, tak mi to chvílku vydrží. Dobrou noc vespolek! –

– Ale pane Lašica, – snažili se ho nyní svorně udržet v teple Habiger i Tylda, – přece nepůjdete do toho marastu, že se vám chce? –

Služba je služba, – řekl a stačilo pár kroků a už držel svou karabinu. – Vojáci nejsou daleko. Čekají v kostele... jistě to přestane. –

– Furt leje, – řekl Habiger a utřel opocené okno.

– To nic. – Lašica zasalutoval v plné výstroji a vykročil. Habiger mu stačil sotva posvítit na chodbě, jak spěšně opouštěl strážmistr dům.

Dosud lilo a byla pořádná tma, ale četník spěchal přímo přes kaluže k bráně. V místnosti zůstali jeho odchodem poněkud zmateni. V kamnech dohořovalo smrkové dřevo a vyčištěný cylindr petrolejky zářil jako málokdy, ale teplo se nějak vytratilo.

– Snad ti dá pokoj, Tyldo, – řekl Habiger.

– Taky doufám, – posteskla si nad prostřeným stolem. Otevřela láhev s okurkami, přinesla maso z komína a teď to mohla zase uklidit. Habiger koukal vytrvale přes okno, ale pro tmou nic venku neviděl.

Ani to, jak se vikýřem protáhla obrovitá postava a spustila se na hranici dříví, mrštně seskočila do bláta a přeběhla přes dvůr. Právě včas, aby dostihla za vraty strážmistra Lašicu.

Habiger zatáhl záclonku a začal si balit cigaretu. Četník byl teprve chvíli pryč, ale lidé ve světnici tušili, že se ozve něco zlého. Zvuky deště snad přehluší výstřel.

– Přečtu vám něco, – ozvala se nečekaně Ulrika z rohu místnosti, když se ticho protahovalo; nikdo ji neokřikl.

Dívčí hlas zazněl bojácně, zprvu slabounce, jako když začíná číst dítě v první třídě:

– Toto je vyprávění myslivce Johana Hoška o jeho setkání s vlky. Stalo se tomu tak v kruté zimě 1882 v polesí Winkelsdorf na lichtenštejnském panství... –

Habiger dosedl k načaté láhvi, papírek cigarety ještě neolízl. Dívčino čtení v plápolu ohně bylo čím dál jistější:

– Na den svatých Tří králů jsem se vracel ze služby polomem k své ženě a dětem. Vládlo přehluboké ticho a zářil měsíc, i když slunce docela nezapadlo... A jako jsem vídával v rodné vsi chodit husy na potok, tak se ke mně přidaly v zástupu stíny. –

Habiger si lokl s takovým chvatem, že si kořalkou popálil rty. Tylda smetla zrní ze sukně a naslouchala bez dechu. Jako by pronikl zvenčí zdušený lidský výkřik a vpadl do dívčina čtení.

– Tolik vlků jsem nikdy v kupě neviděl a k zoufání mi bylo žalostno při pomýšlení na mou světlovlasou dcerušku, kterou již nepohoupu na kolenou. – Ulrika si ukazovala prstem po řádcích zkroucených, starých písmen. – Hotovil jsem se však k obraně, i když vlčí počet byl sedmkrát hrůznější než množství nábojů v mé ručnici. Jako by sami čekali, koho si vyberu prvního... –

Ulriku vyrušilo klapnutí dveří. Kdosi se vrátil do stavení a utíral si boty o práh, důkladněji než domácí člověk, který se vrací z polí. Nechala ukazováček na místě, kam dočetla.

– Čti dál, dcerko, – vyzval ochraptěle Habiger.

Fena u sporáku se zvedla a zakňučela hrůzou.

– S pomocí boží jsem vypálil tak nešťastně, že jsem zasáhl samého vůdce smečky, – pokračovala Ulrika v předcítání staré legendy a snažila se přehlušit kroky tápající chodbou. – I nastal zázrak, místo aby se na mě vlci společně vrhli, začali hryzat svého poraněného druha a mne nechali v klidu a pokoji odejít. Zoufalé odhodlání mne zachránilo... avšak ještě dnes mne pronásleduje a trýzní onen hrozný nářek požíraného vlka, neboť jsem pochopil zákon oné smečky... –

Na tomto místě odstrčila dívka od sebe s jakýmsi odporem starou knihu. Ve dveřích, které se otevřely, stál chlap v strakaté bundě, ostříhaný jako trestanec, a svíral v pěsti zkrvavený nůž.

– Co jste ztichli, lidi? – promluvil a došel ke sporáku, kde spařil ostří dýky vroucí vodou. Dlaň si otřel o volně visící zástěru. Nikdo se neodvažoval pohnout.

– Jděte si ho uklidit. Aby vás nakonec nepověsili! –

Esesman usedl na prázdné místo za stolem. Omytým útočným nožem si odkrojil plátek uzeného masa a sáhl po láhvi. Sám si nalil do téhož kalíšku, z kterého pil před ním nebohý strážmistr.

– Cigárko, hospodári, bylo by? – Napil se a přátelsky zamrkal. Nůž zapíchl do stolu.

– Děti, – vzmožil se konečně Habiger a upustil rozdrčenou cigaretu před sebe, – myslím, že bychom se měli pomodlit. Navštívily nás bestie a ne lidi. –

– Nechej spát pánaboha, dobráku, – pravil esesman, ale Habiger již začal:

– Zdravas královno, milosti plná... –

Nikdo se k němu nepřidal, záhy zmlkl. Dál neznal slova a navíc si popletl modlitby. Tylda sotva dýchala na lavici u zdi a Ulrika pohybovala rty pro sebe.

Esesman spokojeně dojídal a popíjel za úzkostného mlčení zbylých lidí. Pak vzal dýku a nad sporákem odřízl šňůry.

Habiger přikývl, vstal se země, políbil se s Tyldou a nechal si svázat ruce. Ulrika se požehnala křížem, šla a otevřela okno, než na ni dojde řada. Do světnice čísel svěží vzduch, všechno se odbývalo v neskutečném tichu. Kdesi na konci zabláceného dvora se černalo zabité lidské tělo. Teprve nad ním si lidé na Berhofu uvědomili, že déšť venku ustal.

4

V pasti

A bylo tu ráno, jako by v noci ani liják nebyl. Z lučin před statkem stoupala pára, vrata byla již otevřená a cesty ze samoty zůstávaly liduprázdné.

Slunce zatím padalo pouze na korýtko s vodou a příčně ozařovalo obličej řádové sestry Salome. Vlasy měla schované v plátěné kápi, ale jinak měla hábit podkasaný a myla se v zurčícím praménku. Takřka se mazlila s čerstvou vodou. Každý roj má jednu ženu, vy-zvědačku či volavku, jak to bylo určeno v posledním příkazu, který zbyl po válce. Vedoucí roje rozhoduje o životě každého jednotlivce.

Salome si opláchla nohy, oči i odhalené čelo, mohla se napít ze spojených dlaní; nikdo by jí pohodu nezkalil, i kdyby se chtěla namočit celá. Po celou tu dobu, co putovala a skrývala se v lesích, se jí nikdo neodvažoval dotknout, byla tou určenou ženou a zároveň vůdcem žalostného hloučku, kde ještě platily válečné zákony. Kdo by se prohřešil na člence roje, bude potrestán smrtí, kdo by ustoupil bez boje nebo nevykonal rozkaz, rovněž! Jiný trest nebyl... Tlupa měla dřív po deseti mužích a jejím znamením je werwolf – vlkodlak!

Z půdičky slezl Karleman.

– Ani noha, – oznámil a začal si balit cigaretu. Po noční hlídce měl zanícené oči a díval se na sestřina lýtka, jako by to byly dva neživé špalky. Samopal odložil na hranici dřeva, aby měl zbraň na dosah ruky, dalekohled si pověsil na krk. – Všude mrtvo, sestro. Žádný strach, sem se nikdo nepohrabe... –

Přes noc se rozvodnil potok, voda se vylila na silnici, takže auto by se dostalo nejvýš pod stráž se zatáčkou. Zdaleka by slyšeli jeho hukot a mohli by se pak snadno znovu ukrýt v okolních lesích. Poslední z nich by stačil zabezpečit ústup třeba proti celé četě

šplhající se do stráně. Je pouze nutno přehradit potok a strhnout můstek.

Salome si opět spustila řeholnický hábit. Nestyděla se před Karlemanem jako před mužem: skličovalo ji vědomí, že to byl obyčejný vrah. Odcházel k vratům, která prve otevřel.

Berhof se probouzel, z chléva smutně zabučela kráva.

Na domovní lavici se hřála Tylda a pod lavicí při ní ležela bílá fena. Karleman se opřel ve vratech a zakryl tu trošku sluníčka, ale Tylda stín nevnímala, nepořádně svázané vlasy jí visely na prsa. Ještě se neumyla a vypadala, že probděla také celou noc, a nepotěšilo ji ani sluneční světlo.

Chomáčky mraků letěly nad ní jako v předtuše poslední volnosti dolů do podhůří a ještě níž k městu.

– Koho vyhlížíš? – oslovil ji s úsměvem.

Sotva pozvedla hlavu. Určitě by jí udělalo dobře, kdyby ji popadl chlap za ty pačesy a smýkal jí po zemi, měla vlasy spíš jako koňské zíně. –

– Co chceš? – řekla. – My dva se, doufám, neznáme z dřívějšíka, to bych se šla rovnou oběsit. –

Neznali se bohužel. Karleman se přestal opírat o sloupy.

– Jdi podojit krávu, ženská! Neslyšíš, jak řve? –

– Ať chcípne, – odvětila žena a třela si rýhy po provazech na zápěstí. Křiku se nezalekla, tenhle typ siláků jí neděsil.

– Fajn, – zachrchlal Karleman. – Udělám jí to sám, ale ty se budeš koukat! –

Salome ty dva u vrat raději neposlouchala. Nechtěla si kazit svěží ráno, voda v korytce perlila. Navlékla si jenom řeholnickou sukni a čelenku kryjící obvykle obrysy tváře si nevzala. Bosá se vracela ke stavení, jako selka v prosté haleně, která jde přichystat snídani.

V zářivém ránu se nesl zpěvavý dívčí hlas z hlubin statku. Slova v Salomině rodné řeči a na chvíli si připadala zas jako doma.

O Tan-nen-baum, o Tan-nen-baum, du trägst einen grün-nen Zweig...

Vánoční píseň po šeredné noci, tu přesmutnou melodii hned pozna-
la. Ach jedličko, jedle, ty se pěkně máš, ať je zima, léto, vždy se zelenáš...
Salome pocházela z Pomořan, z přehledných rovin a jezer s písčítými
dny. Z kraje, kde stál košatý dub na každém rozcestí a stínil poutníkovi
máslo zabalené v lopuchových listech nebo džbán mléka, či aspoň
studánku s vodou. Pro kohokoliv, kdo šel kolem, aby se občerstvil.

V síni nikoho nenašla, omytá dlažba byla posypána čerstvým pískem.

War-um sollt ich nicht grü-nen, da ich noch grü-nen kann? Ich
hab nicht Mutter noch Va-ter, der mich ver-sorgen kann...

Proč se nezelenám, když bych mohla snad? Nemám otce, matku...
Kdo mě má pěstovat...? Salome si urovnala stužku železného kříže,
skryla vyznamenání za řeholnický límec a bylo jí při tom, jako by
začalo zalézat slunce. Její dědeček byl voják, její otec taky. Ten kříž
nosila po nich... není větší neštěstí na rytířském statku, než když
se narodí děvče místo budoucího důstojníka. Sama šla do kláštera,
sama se přihlásila na frontu, aby za své zrození zaplatila. Syn se
doma už nenarodil, maminka zůstala bez muže a dcerou rod vymře...

Jeptiška si setřela poslední krůpěje s čela a vstoupila do stavení.
Stačila zavřít dveře před fenou, která chtěla vlítnout do síně.

Und der mich kann ver-sor-gen, das ist der lie-be Gott...

A kdo se o mě stará, to je jen milý bůh, – vábila ji prastará vánoční
slova. Ten ochrání mě i pak, až tady nebudu!

Sotva vstoupila dovnitř, dívčino pozpěvování zmlklo.

– Hezké jitro, Ulriko! –

Děvče nabíralo rukama vyhaslý popel ze sporáku a nyní se dí-
valo na své umouněné ruce. Nezvedlo se s podlahy, neopětovalo
pozdravení; odněkud ze zahrady sem doléhaly otevřeným oknem
rány sekerou.

– Co to tlučou? – zeptala se Salome.

– Rakve, – odpověděla Ulrika. – Co jiného? –

Jinak naplňovaly klid rozlehlého statku obvyklé zvuky, jako by
přítomnost vetřelců nemohla porušit běžný chod. Karleman dojel

krávu na zápraží a přitom sprostě pomrkával po zcela netečné Tyldě, zda také sleduje čůrky mléka zvonící o dno hliněného hrnce. Vyhrnul si na práci rukávy polní blůzy, ruce měl zarostlé i na hřbetech a útočný nůž zastrčený v botě.

– Uděláme spolu snídani, chceš? – navrhla Salome, když Karleman podal do okna díži ještě vlahého mléka.

Děvče si utřelo prsty a šlo poslušně ke stolu. Nabízeného mléka se nenapilo. Do úderů ze zahrady se vtíral navíc další zneklidňující zvuk. Kdosi nad Ulričinou hlavou zasténal, jako myší drápky se na stropě opět ozvaly ruce, které se snažily rozšířit si skulinu v deskách. Do díže s mlékem se sypalo smetí a zrní.

– My jsme sem museli přijít, Ulriko, – vysvětlovala Salome a kývla hlavou vzhůru, – kvůli němu... slyšíš ho, chudáčka. Venku by už nevydržel. –

Drolení neustávalo. Ulrika nechala nůž zakrojený do chleba a vrátila se ke sporáku. Na kopečku popela ležely provazy.

– Nechtěla jsem vás svazovat, to Karleman, – žalovala Salome, – všechno dělá Karleman, baví ho trápit lidi... ale já se za tebe přimluvím. Nesmí tě svazovat na noc. Ani se tě nedotkne! –

Salome si stoupla na stoličku a šla potáhnout šišky malovaných hodin. Stačilo zručně posunout mechanismus, rozhoupat kyvadélko a světníci zalil veselý tikot. Pravidelný a líbezný jako tlukot zdravého lidského srdce. Salome řekla:

– Dodržím svůj slib. Napíšeš naší matce představené a zjara půjdeš do kláštera. Možná už bude líp. –

– Já vám o to nestojím, – odpovídala dívka od vyhaslých kamen, obrácená k sazím v jícnu komína. Ani papír nechtěl vzplanout, kouř se hnal zpátky do Ulričiných plic. Zbytečně se pokoušela posílit plamen foukáním, na komín svítilo slunce. Zatápěla dnes pozdě; snad ani netušila, že řádová sestra bere krajíc a přistupuje zezadu k ní.

– Učeš tě, Ulriko, nechceš? –

Sotva se však dotkla cizí ruka dívčiny hlavy, Ulrika se ohnala a stačilo málo, aby rozbila sestřin úsměv ohořelým polínkem. Setřásla se sebe aspoň pohlazení. Zůstaly stát proti sobě a zvenčí k nim dolehla rána, jako by tam někdo udeřil palicí do vrat.

– To nic, Ulriko. – Jeptiška se pohnula první. – Taky dobře. Děkuju ti za chleba. – Položila krajíc zpátky, vyšla ze světnice a zanechala děvče v tikotu malovaných hodin.

Na hrubou truhlu v zahradě začínalo svítit také slunce. Osychající hlína zavoněla a kolem se bělaly piliny a třpytily hřebíky. Habiger se lopotil u čerstvé jámy za stodolou a po dlouhých letech mu práce přibývala. Nářadí měl po ruce a navíc ho pobízela vztek, bušil do desek silněji, než bylo zapotřebí, od rozbřesku stačil vykopat tři mělké hroby. A tak si vůbec nevšímal jeptišky brodící se k němu spadáným listím.

– Kolik těch jam kopeš, – vyrušila ho z práce. – Jedna stačí! –

Přehlédl ponuré dílo s jakýmsi uspokojením. Násadou přeměřil rakev i jámu, míry se shodovaly.

– Pro sebe, – odpověděl, – a pro svoje lidi. –

– Panebože! – zvolala Salome. – Buďte rád, že jste naživu. Přechkáme spolu jednu zimu, pak si žijte, jako dřív. –

– Budou se hodit! – pravil Habiger a začal přitloukat víko. Aspoň se skrylo tělo zabalené v plachtě. Salome podržela palici z druhé strany, aby se lépe zatloukaly hřebíky.

– Nemluvme už o mrtvých. – Nepřítomně se rozhlédla kolem celé zahrady. – Přežijeme všechno, napadne sníh, a kdo nás najde? Nakonec si na sebe zvyknem, uvidíte! –

Habiger přepečlivě vybíral hřebík a jeden hrot naslinil. Stačilo by rozmáchnout se sekerou naplocho a jeptiška by spadla rovnou do přichystané jámy.

– Já jsem obyčejnej kořalka a lump, sestro, lidi vždycky odpustí, ale s váma to bude horší. –

– Proč myslíš? Máme stejnou vinu, – kývla k truhle.

– Tím si nás nezavážete, – vzpřímil se Habiger. – Vám neodpustí ani pánbůh. Zaslíbila jste se mu, a teď nám tu mordujete lidi. –

– Kdepak, – bránila se řeholnice. – Já nikoho nezabila, ani za války. Naopak, starám se o samé ubožáky, když je všichni opustili... to má být hřích? –

Habiger přestal poslouchat sestřiny omluvy. Plivl na sekeru.

– Vykládejte si, co chcete. Já mám čas. – Zvážil sekeru v ruce a připravoval se k ráně, ostří se třpytilo v záblesku slunce. – Pro mě jste dávno po smrti. Věšet vás nebudu, ale taky vám nezatlačím oči. Nenajdete si ani díru za plotem! –

Jedinou ranou zarazil poslední hřeb. Deska zaduněla a hrot projel dřevem hladce. Salome se zatmělo před očima; víc než slova toho opilce ji přesvědčil úder do víka rakve. Tolik v něm bylo nenávisti. Otrásla se v jasem zalitém dnu, jako by se zase ocitla v nejtmašším lese.

Lidé se zbraněmi se shlukli u staré kořalny, která stála v půli cesty z městečka k horám. Mnozí vytáhli zahradní židle a zároveň se strženým firemním štítem z nich zapálili oheň. Zář měla být viditelným znamením a kromě toho se chtěli také ohřát. Přes lesy se totiž k Bergschenke vůbec nedostalo slunce.

Poručík čekal na hlídky vracející se z lesů. Boudy obkličovaly ohrady z oloupaných klád a všechny zdi byly obité břidlicí, zdaleka se leskly jako šupinaté břicho leklé ryby, zvláště za dnů, kdy se kraj potápěl v slunci. Bylo právě po poledni.

Mezidobí, poločas, uvědomoval si poručík. Od svítání urazili polovinu cesty; v druhé polovině by měli projít celými horami.

Letní sezóna s turistickými výšlapy nebyla vlastně žádná; za jediné léto si prorazila tráva drážky v prostranství. V kuželníku hnily zpřelámané lyže spolu s listím a také dřevěné tácky s věnci vyřezávaných žaludových listů. Zimní sezóna hned tak nezačne.

Příroda pracuje rychle, strážmistrovo tělo najdou, až sejde snůh. Dřív ne. Jestliže je mrtev.

– Jsme tu všichni, četaři? –

– Ano. –

– Kdo ho viděl naposledy? –

– Majer. Šel určitě na noc. –

Kterým směrem však zmizelý odešel v dešti, nevěděl nikdo. Liják setřel stopy. Lašica se v kraji dokonale vyznal, jediný z nich, určitě nezabloudil. Šel prý někam do kopců!

Poručík si posunul brýle, přešel ke zdi hospody a našel pár otvorů. Byly to ještě pozdravy z války, střely po těžkém kulometu. Rány už stačily obrůst mechem, zhojily se brzo.

Poručík sledoval, jak z kraje prchá sluneční světlo a stíny protahují svahy. Mohli se vydat o něco dál do hor, mohli zverbovat četu z nových přistěhovalců v Kolštejně, ale sto lidí nenajde stopu. Kromě toho nemají psa, německé ovčáky museli vystřílet a výcvik nových potrvá půl roku. Bylo to bezvysledné trmácení po kopcích a jeho lidé to věděli rovněž. Jediný zákeřný střelec je může odprásknout jako králíky.

– Budem dál čekat? – ptal se četař.

– Ale jo, chlapci, – řekl poručík, – vydržte, já osobně se jdu vyspat. –

Poručík zvedl batoh se schodů, nalezenou ovinovačku z celnice, čpící ještě strážmistrovým potem, nesl nadarmo. Hodil ji do potoka, protože se hadru štítil, pak vykročil na cestu.

– A kde ho mám hledat? – běžel za ním četař.

– To je jedno. – Poručík opsal rukou kruh po okolních kopcích. – Hod'te si třeba korunou, bude někde tady... –

Svahy začínaly tmavnout a teprve za nimi se posmívaly obrysy hlavních hřebenů, táhly se odtud bez konce. Na jejich vrcholcích zářilo ničím nestíněné slunce.

Jáma za stodolou osiřela v postupujícím soumraku a v trávě se bělaly piliny, čerstvá prst' byla zaházena kamením a drny, takže se nedalo zhola nic poznat.

Habiger skončil práci a šel se domů napít.

– Prepáče, sestro. – Zadíval se do plechového hrnku na plotně, – nepila jste z toho náhodou? –

– Pila, proč? –

Habiger vyhodil plecháček z okna a šel si pro jiný. Cestu ke kredenci mu zastoupil Karleman a řval:

– Mám tě rovnou zabít, lumpe? Co sis to dovolil? –

– Jenom si bodni, – vybídl ho zmožený Habiger, – ty siláku! Bojím se pravých čertů a čarodějnic, ale ne nějakýho halamy. –

V jizbě tikaly hodiny, na plotně vřel hrnec vody.

Domácí lidé se tiskli k sobě, Karleman měl ruku stále na noži a Habiger si před ním rozhalil košili.

– Nech je, – pravila Salome, – a nemusíš je svazovat, naši jsou v lese. Pomstí nás, kdyby něco... –

– Rádi přilezou sami, – bručel výhrůžně Karleman, ale poslechl. Nechal se jeptiškou odvést z hlavní místnosti statku. Za jediný den stačil shodit můstek, pořezat kulatinu a vyrovnat špalky do hranic, že by je střely kulometu zdola neprobily. Naposledy přehlédl dvůr, zabeđnil vrata a konečně si mohl vykourit cigaretu na zápraží.

Smrákalo se velmi záhy a s nocí se přiblížilo k Berhofu šumění okolních lesů.

Ve vojenských botách a pláštích byli vetřelci zalezlí v podkroví, zatímco domácí lidé seděli u společné mísy ve vyhřáté světnici. Dírami ve střeše fučelo a škvírami vnikalo trochu světla zdola.

Teprve začínal večer. Hodiny pod nimi tloukly sedm. Salome čistila náboje a kladla je jeden za druhým do úhledného zákrytu na trám. Dávali do pořádku vše, co se dalo najít chybného na zbraních.

– Komme, was da kommen mag, – pronesla zamysleně a roz-
žehla zbytky svíček. Vosk nakapal na trámoví jako umrlčina; pod
zkosenou střechou ležel Erich.

Přestal se zmítat v horečkách, nenaříkal, a tím to bylo horší. Ať
přijde, co se má stát, víc mu nemohla pomoci. Už od ledna ho tahal
Karleman na zádech a přinesl ho do klášterního špitálu k Salome.
Fokální nefritis, chomáčky sražené krve zahnívají v těle, stačí znovu
prochladnout a je neodvratný konec, dostanou se do plíc.

Možná Erich umře pod zkosenou střechou ve večerním chladu
ještě dnes. Byl posledním z těch, které ošetřovala, hodně chlapců
zemřelo v obležené Breslau. Nahnali je při dělostřelbě mezi ledové
kry na Odře, samé takové děti, a tetovali je na eses, aby se nemohly
vzdát. Protiútok nevyšel, ale ledové kry pomohly k útěku. Kvůli Eri-
chovi se Salome zdržela a možná si také zachránila život. Jednotku
těsně před nimi dostali Poláci ještě v Dolním Slezsku.

Hlasy zdola byly stále zřetelnější. Karleman přestal protahovat
hadříkem hlaveň samopalů a odsunul uvolněné prkno, aby se po-
díval dolů.

– Vidíte ho? – řekl Habiger a pozvedl prst ke stropu, – boží oko!
Už zase čumí. –

Karleman vydržel posměch, i když mu posunuli petrolejku
rovnou pod průzor a zesílili plamen. Čadila, ale Karleman neuhnul
ani před sálavým teplem.

Habiger zapíjel brambory kořalkou.

– Jezte a vypijte, co zmůžete, – nabádal své lidi, – ať to máme
dřív za sebou. Podřízneme krávu a bude nám zase dobře. Od Vánoc
začneme cítit hladem i s nima, – smál se přiopile.

– Nejradši by nám koukal pod sukně, – řekla Tylda.

– Siláku! – pokřikoval Habiger dál proti stropu, kořalka mu do-
dala kuráž, – tady je Karlherman Frank, Ádolf Hitler, okamžitě se
oblečte a pojd'te dolů... –

Karleman zasunul prkno, ale hluk a lomoz neudusil. Dál už to nevydržel poslouchat.

– Ich muss aus dem Haus raus, – řekl vztekle a praštil hadříkem. – Ich muss meine Leute finden! –

Zdola mu odpovídalo ženské chichotání, tak sprostě se mohla ozývat jedině Tylda.

– Fort, – řekla Salome s povzdechem a plnila zásobníky oschlými náboji. Poslepu dokázala stlačit ocelovou pružinu a zasunout zásobník do samopalů. – Aber wohin? –

– Ich kann nicht bleiben, – zvyšoval Karleman hlas.

– Na ja, was willst du, – snažila se ho uchlácholit s podivným zadostiučiněním, – das ist der Krieg. –

Zase sváděla všechno na válku, Karleman vykřikl:

– Der Krieg ist doch aus! –

– Nie! – Jeptiška rovněž ztratila klid a skoro se vztyčila proti zkosené střeše; přítmím blýskly její rozhněvané oči: – So'n Schwindel noch nie! –

Snad se té drobné postavy esesman polekal, příliš dobře znal podobná fanatická vzplanutí. Natáhl se na prázdné pytle a útočný nůž si dal pod hlavu.

– Leg dich jetzt, Schwester, – požádal rozmrzele, – sei nicht so, das ist eine andre Geschichte. Das erzählst du uns morgen... –

Ještě se chvěla rozčilením, přestali na sebe křičet.

– Gib mir deinen Mantel, Karlman, – požádala nakonec a počkala, až jí hodí vojenský plášť. Nesla ho k Erichovi.

V nastalém mlčení si uvědomila, že lidé dole také ztichli. Na statku to vypadalo na půlnoc, ačkoli byl teprve večer. Salome hledala ve vikýři aspoň záblesk světla nebo hvězd, ale všude byla úplná tma, v které se pohybovaly a šuměly vysokohorské stromy. Jejich větve praskaly, jako by nenaslouchala v kamenném domě, ale opět v lese. Nahmatala železné vyznamenání na hrudi, aby si dodala odvahy. Cítila na kůži každý zářez hranatého kříže.

Ještě neulehla a nepomodlila se před spánkem o boží ochranu. Bude ji potřebovat. Je neodvratně odsouzena. Snad někde blízko v příkrých stráních, až ji neudrží rozbolavělé nohy. V tomto příšerném horském kraji!

V kameninové misce ležely na dně zbylé náboje jako utopené v petroleji. Erich zasténal. Zkosené střechy kolem řádové jeptišky se otvíraly novým světlem, jako osvobozující slovo vnímala Salome cvaknutí veřejí a lehounké kroky, které se blížily k podkroví. Kročeje šly jistě po schodech, netápaly a nezastavovaly se, jen světlo je předešlo a ozářilo rám dveří.

Přece jen někdo přišel, přece jen záblesk naděje, uvědomila si Salome a rychle si cípem rukávu otřela oči.

– Pojd' dál, Ulriko. –

Dívka donesla kromě petrolejky hrníček vroucího čaje.

– Jak mu je? –

– Usnul, chceš se podívat? – řekla Salome, vedla dívku za komín a pozvedla světlo teprve v koutě. Erichův obličej utrpením jako by zkrásněl; jen z dásní se mu řinula krev.

– Co je to, sestro? –

Salome se na ni podívala svýma tmavýma, opět jistýma očima. Sklonila se k chlapci a otírala mu chomáčky krve z úst. Podlaha kolem byla potřísněná, ale sestra dovedla v mžiku všechno setřít.

– Celý den volal maminku, – řekla Ulrika.

– To nic, – odpověděla řádová sestra, – chtěli jsme ho k ní donést, než umře, a zbýval jenom kousek, Ulriko. Ten heřmánek mu nepomůže, ale stejně ti děkuju... musím ho převléct, jdi. –

A dál se o dívku nestarala.

Probudila zraněného pohlažením, pozvedla si ho k sobě jako novorozeně a začínala mu rozepínat košili na hrudi. Erich se třásl probuzením i chladem a spíš jenom vytušil, že tu byla Ulrika. V přítmí za komínem ji nenašel.

– Wer war hier? – ptal se.

– Niemand, niemand ist da, – mluvila sestra bez účasti jako v nemocnici, pod košilí našla propocený snímek. Chlapec však stále hledal a uviděl konečně Ulriku přitisknutou k trámu.

– Das fehlt noch gerade, – mluvil jenom k řádové sestře slabounkým hlasem, který zazníval zřetelně půdou. – Du schwindelst mich an. Halbjahre schwindelst mich an. So warst du immer... so bist du, Schwester. Schwindelst deinen Knaben an. –

Něco vyčítal sestře, která mu již navlékala čistou košili a zapínala knoflíčky na hrudi. Pak vstal také esesman a prošel nevšímavě kolem Ulriky. Ani ji neodstrčil, dřepł si k zraněnému a Ulrika očekávala, že místo upilované lžice vytáhne z kapsy dýku. Odměřil přesně pět kapek.

– Nanu, Erich, – bručel dobromyslně a sám dával zapít chlapci lék Ulričiným čajem, – das ist dein bester Thee seit drei Jahren. –

Toho, že Ulrika ještě otálí v podkroví, si nevšímali. Jeptiška prohlédla pozorně lahvičku proti světlu, než zase přepečlivě uzavřela hrdélko.

Chlapec se otrásl po nápoji, hlava mu usmířeně klesla. Karleman mu vzal fotografii, prohlížel si ji ve svých širokých dlaních a přiblížil ke světlu.

– Weisst du noch, Erich, – řekl, – wie du mal zu mir gekommen bist mit deiner Mutter? Ich war grad arbeitslos... –

Erich měl otevřené oči a hleděl do stejného místa mezi trámovím; Ulrika už tam nebyla.

5

Kolštejn

Dny zůstávaly jasné, i když se slunce prodíralo z počátečních mlhovin teprve k poledni; tím víc pak zářilo na vrcholcích hor.

Údolí pod Berhofem bylo zapadané listím. Několik Jehličin nemohlo zastříť výhled k nejspodnějším ohybům silnice. Stačilo vyhrívát se na domovní lávce a člověk viděl o dobrou hodinu dřív každého, kdo by se drápal do hor. Ale dům byl jak zapomenut světem.

Už od časného jitra naplňovalo zašlé prostory dávno neobíleného statku poklidné tukaní na střeše. Karleman si napřed nastříhal zinkové plíšky, aby nezatékalo kolem hřebíků. Tím, že by rezivěly, začaly by povolovat břidlicové tašky a sníh by je strhl dolů.

– Můžou ti křápnout případně na palici, – vysvětloval, když lezl s kladívkem nahoru a Habiger mu musel přidržovat žebřík.

Ulrika se však činorodých příprav na zimu nezúčastňovala. Dávno jedli všichni se samozvanci společně a z domu cinkaly lžíce a nože, jenom ona zůstávala dosud stranou. Přivykla si ve stálém počasí sedávat pod jeřabinou u potoka. Tužky a školní náčrtníky po starších sestřích mívala položeny v klíně.

Marně se dívala do krajiny, nikdo cizí k domu nepřicházel a nejraději by utekla dolů sama. Letos výjimečně jeřáby nad její hlavou dozrávaly a červenaly a prali se o ně ptáci. Z komína se kouřilo, když Salome chystala oběd, a ten nepatrný dým se vytrácel v plechově modravém nebi. Svou stálostí předznamenávaly klidné dny krutou zimu.

V zahradě se pohupovaly vyprané obvazy a běhlo se Erichovo prádlo. Počasí chlapcův stav nezhoršovalo, ale také nezlepšilo. Někdy ho snesli na chvílku na dvůr, aby si užil trošky teplého sluníčka, pokud ještě nějaké je.

– Nevím, jak ho mám zachránit, Ulriko, – svěřovala se děvčeti již několikrát řádová sestra, – vidím jedinou možnost, ale sama dolů nemůžu. –

Dnes tu však Erich chyběl a také řádová sestra se o něm slovem nezmínila. Přinesla Ulrice jídlo k potoku sama, když se slunce začínalo obracet k jihozápadu a zprůhledňovalo proud vody až na dno. A Ulrika se nezeptala, jaká je možnost Erichovy záchrany, tušila ji předem. Došly léky, potřeboval jakési injekce a cesta dolů vábila dívku tolik, že by se nejradyji nevrátila zpátky.

Odložila tužku a slunce ji začalo hřát na spáncích a nutilo, aby sklopila oční víčka. Sestra usedla do trávy naproti a pokojně vyčkávala, až začne Ulrika jíst. Navařila dost pro všechny, netrpěli nedostatkem. Naopak. V posledních nocích toho nanosil Karleman do statku plno. Tak ještě nebyly nabité sklípky a špajzy, co Berhof stál. Fena kňučela radostí, když zavěšovali šunkové kýty do komína a Habiger, vykuřující a okounějící před domem, zdaleka ohlašoval esesmanův návrat. Dobu hojnosti bral docela jako samozřejmost.

– To snad není člověk, – pochvaloval si a pomáhal vykládat z vozíku či batohu konzervy, celé role salámů a zaletované krabice. – Učinný kouzelník! –

– Ukaž, cos nakreslila? – řekla řádová sestra a děvče jen neochotně otvíralo oči a stačilo před ní ukryt kresbu na hrudi. Společně chvíli naslouchaly crkotu bystřiny a pohyblivé odlesky slunečního světla prozařovaly jejich tváře, polévaly i jejich ňadra zvedající se takřka shodným dechem.

V poledním světle se vynořovala na pěší zkratce k Berhofu obrovitá postava a táhla něco nestvůrného na zádech. Vracel se Karleman, pěkně šlapal do svahu a věc na jeho hřbetě se stávala určitější a kovově se zablýskla.

S úlevou shodil nahoře před vraty jízdní kolo.

Habiger zklamaný novým nákladem přestal nabírat vodu na umytí nádobí a nechal stát vědro na zápraží. Chtěl se schovat do stavení, aby se vyhnul práci, ale Karleman si na něho hvízdal.

Datel jeden, klempíř nařvaný, proklínal siláka Habiger, ale poslušně podržel žebřík. Pilné klepání kladívka mu mohlo utrhnout hlavu, už ho strašilo ve spaní. Co zavinila nejedna zima, dokázal Karleman napravit za tři půldny. Mrštně klouzal bosýma nohama po šikmé střeše a přes svou váhu dosud žádnou tašku nepřelomil. Vyspravené plošky se jasně hlásily čerstvým leskem na omšelé břidlici a Habiger, okounějící v gumových holinách a staré čepici přes uši, vykuřoval darované cigarety. Stačilo by podtrhnout žebř a komediant slítne ze střechy. Nebyla zase tak vysoká, aby si jediným pádem přerazil hřbet rovnou o zápraží. Musel by mu odkrýt žumpu a konečně by byl na statku starý, známý klid.

– Co uděláš, až tu nebudeme? – zeptala se Ulriky sestra.

– Uteču jim. – odpovídala dívka, – mně je to jedno kam... –

Chvillemi bylo ticho přeplněné zurčením bystřiny. Karleman se spustil ze střechy a dal si od Habigera podat cigaretu. Dílo bylo hotovo, zavěsili pod okap žebřík.

Na zápraží čekalo a oslňovalo Ulriku jízdní kolo.

– Do města? – řekla jeptiška a sevřela tvrdě rty. – Kam jinam! –

– Mám tam obě sestry, – odpověděla Ulrika, když vstaly z trávy a společně šly k čekajícímu kolu. Dotkla se váhavě řídítek, zkusila zvonek, pohladila rám a náčrtník jí vypadl z rukou, ale ani to snad nepostřehla.

Salome hleděla na kresbu, která se sama otevřela na zemi, jako na něco svatokrádežného. Pouhou tužkou, avšak přepečlivě byla na stránce vymalována samota Berhof, se všemi střechami, ploty, a přesto k nepoznání. Přes potok se líbezně klenula lávka a u ní čekala loďka, dokonce byly na omítku přidány hrazděné příčky pro pravé růže a pro víno a věci, kterým se nikdy nemohlo dařit v drsném kraji. Tak vypadal statek možná před válkou, hodně

dávno před Ulričiným narozením, ale nejspíše jen v dívčině mysli. Těžko by poznal ten dům, kdo ho znal ve skutečnosti.

Jeptiška zvedla náčrtník ze země a řekla:

– Víš, proč chodí lidi do města? Aby se navzájem neznali a mohli spolu hřešit; chtějí zabít svoje svědomí... –

Ale Ulrika ani nenaslouchala jejím slovům, všichni z domu se vyběhli podívat, jak kolo kličkuje po dvoře. Vodili ji dokolečka jako hříbě, které se má naučit samo běhat. Až do setmění se nesl nad Berhofem bezstarostný smích a jas ztracených dívčích her. První kus dráhy ujela bez pomoci a skončila pádem v keřích.

A brzo se jí otevřou vrata domu a pojedje sama do kraje a nebude ji přidržovat žádná ruka, aby ji vedla. Tam dole se stane jednou z nich, taky tak... bez tváře a beze jména!

Město odpočívalo jako utopené při úpatí hor, leželo na samém dně. Svahy jako strmé stěny svíraly ze všech světových stran střechy i uzounké ulice a snad chtěly donutit obyvatele, aby se skrčili ještě ve větší bázni před svým okolím i dobou.

Tam dole vládl mír a jeho mocnost utvrzovalo rachocení stahovaných kupeckých rolet i hvízdání vlaku, který se hrabal k Ramzovskému sedlu. Československý prapor byl přivázaný nastálo k rafikám radničních hodin a takto odolával všem závanům přicházejícím za setmění z kopců.

Zbylí němečtí muži skončili práci na trati a řadili se do zástupu u pomníku padlým z první světové války. Jen pár nejstarších přežilo tu druhou. Nyní je odváděl na noc do tábora jediný mladík z revoluční gardy a hrál si se samopalem. Němci vyklizovali náměstí bez povelu; měli na rukávech pásky viny. S hlavami sklopenými až ke kostřbaté dlažbě si nesli uzlíky pracovních šatů a prázdné konvice.

Poručík naslouchal jejich šmátravým, zkrotlým krokům, jak se sunou pryč z náměstí. Ulička k východu byla tak úzká, že pivovarský vůz sotva projel mezi domy. Průvod poražených uhnul z cesty

a pivovarské auto mělo volný příjezd k hotelu ZUM ENGEL. Nápis nedávno přetřeli vápnem, ale pavoukovitá písmena strašila pod každým nátěrem. Bůh ví, po jakém andělu tu dupárnu pojmenovali.

Poručík se oholil a převlékl do civilních šatů. Uvazoval si kravatu a přitom sledoval, jak začíná ožívat tmavnoucí město. Sudy duněly po chodníku a koulely se ke sklepení. Pivovar v nedalekých Hanušovicích již zahájil provoz a první zásilka měla být pro Kolštejn svátkem. Všechno dostávalo svůj správný chod, jen kostelní zvony už pátý den mlčely.

V cinkotu pivních sklenic vypadal prastarý lokál mnohem veseleji. Podivné existence v polovojenských dresech vyzpěvovaly u klavíru: Vlak jede krajinou, já jedu za jinou...

Poručík spokojeně přihlížel hemžení, pivo vykonalo své. Sám se rámsu nezúčastnil, seděl zapadlý až v rohu a nikdo si k němu nepřisedl. Lidé ho tady poznali, i když se převlékl.

– Už jsou jak doma na správné tancovače, – řekl spokojeně.

– Jo, – zhnuseně přitakal hostinský, – za chvíli začnou chcát přes stůl! – Odnosl poručíkovu sklenici a čerstvé pivo mu nedodal ani za půl hodiny. Výčep byl obležen. Hostinský házel načepované půllitry k nejbližším stolům, kde je chytali v letu. Něco ovšem třísklo na podlahu.

– Mladá paní, hej, – zvolal poručík v naději, když se lokálem prošla kuchařka.

– Okamžik, – pravila přes rameno a vůbec se nezastavila.

Bylo k nedýchání, poručík trčel zrovna u kachlových kamen a navíc si k němu přisedl s pivem jakýsi chlapík od sousedního stolu. Pohádal se tam sám se sebou a okolní zpívání narušilo jeho chmurnou při.

– Známe se? –

– Těžko, – poručík se díval přes mužíkovu olysalou hlavu. Kuchařka zmizela, ale do kuchyně se nevrátila. Takovou obludu by mezi dveřmi nepřehlédli. Ještě se neohlásila na radnici, přijela

zřejmě dopoledním vlakem. S tou by to možná šlo, třeba netuší, čím je on v Kolštejně.

– Víte kde? – tvrdil chlapík, – v base na Mírově nebo v gárňáku v Olomouci. Řezali vás gumovým šlauchem a vy jste ani nepípl. Za co? –

Poručík se na něho poprvé podíval a měl po náladě. Mužíkovi nedodalo vyčichlé pivo tu správnou barvu do tváří, spíš by ho zmátořila sklenička jalovcové. Odhadl ho dost přesně, už nabízel:

– Dáme si kapičku alkoholického nápoje? Tohle je břečka. –

Poručík si otřel kapesníkem rty. Lidské hemžení ho přestalo bavit, jim válka moc nervy nepoškodila, když mohli břinkat do klavíru s takovým elánem.

– Pistolníci, – nadával také jeho společník, – mám rád voly, co chodí v létě v lyžařských botách. –

– Třeba na jiný nemají, – odvětil. Kuchařku už objevil. Smetala sklo přímo uprostřed hospody, zástěra jí obepínala tučné boky, stehna neměla o moc útlejší, punčochy si mohla vyrolovat sotva nad kolena, výš se nabízelo nahé maso. Ani takhle na odiv vystavená neměla jediná slušná ženská v lokále šanci. Mládenci z gardy tu měli svá zmalovaná děvčata v halenkách a dlouhých kalhotách ze zrekvírovaných látek. Kuchařka si odnášela půllitr piva do kuchyně a její dost neslavný ústup sledoval jediný on.

– Ať žije Texas, – rozhorlil se poručíkův bledý společník, málem převrhl pivo, – všechno si tu rozkradli. –

– To vím taky, – pravil poručík. Žena nevycházela. Určitě trčí sama v kuchyni a brečí nad cibulí. – Však vás tu jednou všechny vysbírám, kamarádi. –

– Komu to povídáte? – urazil se jeho společník, – víte, co jsem? Moh byste eventuelně narazit! –

– Nic, hrome, – řekl poručík a šel rovnou do kuchyně.

Nenašel ji tak osiřelou, jak předpokládal. Opírala se o stůl na krájení masa a pila pivo jak chasník z jatek.

– Nevíte, že je zákaz lézt do kuchyně? – rozkřikla se.

Nebude asi žádné dobračisko od plotny, jak se zdá. Bůh ví, co za sebou táhne do těchhle končin.

– Promiňte, mohl bych si tady otevřít konzervu? –

Položila půllitr, sáhla do zásuvky pro otvírák. Přitom si přečetla nápis CORNED BEEF na plechovce.

– Unrra? – zeptala se. Možná má zájem o šmelinu. Zkoušel, zda se dá hned chytit:

– Mám taky kamelky z přídělů, jestli chcete? –

– Za kolik? – řekla okamžitě.

– Vám bych to dělal zadarmo, – nabídl se s úsměvem, nad kterým by si nejradyji odplivl.

Pokrčila rameny, sprostotu snesla naprosto věcně. Nebránila se, když ji chytil za ruku a prohlížel si její prsty. Žádný kroužek, žádná svatba nebo zasnuby, zholá nic... jen červené, drhnutím hrnců šupinaté ruce žalovaly.

– O co vám přesně jde, pane? –

– Ani nevím, – přiznal po pravdě a pustil tu horkou ruku. Tady přestávala jakákoliv hra. Ruka mluvila za všechno, další usmívání nemělo význam.

– Už budeme zavírat, – řekla a odcházela do lokálu. Ještě neměla ploché nohy jako profesionální číšnice, mohla být mladá, ale s takovým tělem měla horší úděl než prastará baba. Navěky už zůstane poznamenaná párou a odsouzená k mužským hrubostem místo pohlazení. Možná si přivykla.

Usadil se na lavici a začal odkrajovat víčko. Na maso už neměl vůbec chuť. Raději pil z ploché láhve, kterou nosil v kapse. Ze zdi tikaly švarcvaldky a měl tu klidněji než v lokále. Žádné falešné zvuky, zbytečně chtěl zapadnout mezi mladé křiklouny, nepoznali život bez příkras. Takovou existenci, jakou zanechali poručíkovi gestapáci, když ho napřed zbičovali a popálili mu lampou chodidla. Tenkrát pro něho válka začala, když už pro jiné lidi pomalu končila... Lidské tělo se mu zošklivilo jak maso u řezníka.

Dopil pivo, které tu nechala žena, a na stejné místo položil balíček amerických cigaret, nehtem připravil k otevření celofánový obal. Nevyháněla ho z kuchyně, odvázála si zástěru v pase a znovu se opřela bokem o stůl, aby si odpočinula. Našla cigarety.

– Jednu si vezmu, – řekla a vyfoukla pak kouř. Snad si ho přitom lépe prohlédla.

– Nechcete? – Nabídl jí z polní láhve, a neodmítla.

– Piju všechno, co teče, – řekla a její postoj byl o něco zkušenější než jeho. Rovněž pít stačila rychleji. – Proč jste se nenajedl? Všimla jsem si vás u kamen. –

– Cože? Na tom přece nezáleží, – řekl.

– Co vás vlastně baví? –

Roleta byla zatažená, opilci se vyrojili na náměstí. V lokále zbylo jen pár vybraných hostů, ale sebranka teď poručíka nezajímala. Nechali aspoň klavír na pokoji.

– Mám docela rád živé lidi a veselou hudbu, – řekl. – Rád bych se tu uhnízdil natrvalo. –

– Nejste lhář, tak proč lžete? – pravila pomalu. – Máte rodinu? –

– Na co? – Vzhlédl zpod brýlí. – Sháním ženskou podle zdejšího přísloví. –

– Jakého? –

– Ráno do maštale, večer do postele, to je to celé, – řekl a žena se k jeho údivu neurazila a snad poprvé za večer se trochu usmála. Světlo nad přípravným stolem zablikalo a zhaslo. Lokál také hned potemněl.

– Svítíme na agregát, – vysvětlila, když se opět rozsvítilo a mohli se pohnout. – Za chvíli nás definitivně vypnou. –

Neměl se k odchodu.

– Dá se tu někde přespat? –

Odlepila se od stolu a uhasila cigaretu.

– Nejde to. Nahoře je to výhradně pro personál. –

– Třeba tady dole, – navrhl, – na stole... –

– Tady to vůbec nejde, – odpověděla a odešla do výčepu mezi zbylé opilce.

Co to vlastně tropím, napadlo poručíka v náhlé tmě; kvůli komu? Vystoupil na lavici a popálil si prsty, když povoloval mrkající žárovku.

V prvním okamžiku, když uléhal na okachlíkovanou podlahu, ještě doufal, že žena přijde zase zpátky. Vedle otevřeli s lupnutím další láhev a bylo po naději. Měl za ní vyjít a měl by ještě šanci, ale na zemi se mu spočívalo dobře. Kachlíky hladily na dotek. Mezi opilými bláboly a sprostotami ženu neslyšel, zřejmě již opustila budovu nebo šla spat na patro. S novou cigaretou zůstával na podlaze v přízemní tmě a hlava se mu točila po alkoholu, dávno přestal věřit, že by za ním přišel člověk, kterého vůbec nezná, a hledal ho potmě. To se přece v životě nestává.

Nestačil ani dokouřit cigaretu, když se to stalo.

Slyšel, jak se žena po hmatu vrací a tápe rukama po podlaze. Pak ho našla. Proč to dělá, říkal si, když se k němu tlačila na studených kachlíkách jako tonoucí, který se chytá jediného záchranného stromu na celém pobřeží. Zřejmě nemá žádné chlapy.

– Víš, jsem už trochu připařená, – omlouvala se a možná se tolik osmělovala jen díky temnotě, která milostivě kryla každou případnou záměnu nebo výčitku očí. Ani nepotřebuje mluvit. Taková hodná ženská, trochu zpitomělá tím pivem. Každou jinou by za čas utrápil, a tahle je celá blažená.

Z bělostných kachlíků tušil tvář vykoupanou potem, ani posvícení zápalkou ji nepřimělo, aby se zastyděla za své neforemné, urážlivě odkryté tělo. Spodní díl kombiné jí propálil cigaretou, měl by zaplatit škodu. Naběhá se nejmíň týden, než si pořídí tu krajkovou věc. Přišla za ním bez střevíců a punčochy jí spadly pod kolena a uvízly v pülce lýtek.

Chtěl ji aspoň políbit, a tu zavýčítala zněžnělým, ale odmítavým hlasem:

– Víš, když tys mně ani neřekl, jak se jmenuješ! –

– To tě nemusí zajímat, – odpověděl a bylo po všem. Žena na něho pohlédla s nenadálým úlekem uvěřit tomu, co se stalo. Převalila se bokem kus od něho směrem ke zdi, žádný srdcelomný nářek se z ní nevydral, tím byl její pláč horší.

Ach bože, povzdychl si a nasadil si brýle. Nikdy předtím ho pláč nedoal tak jako to usedavé štkání na podlaze. Věčná škoda, mohlo jí stačit mlčení; takhle všechno pokazila slova vyřčená bez uvážení. Zavinila si to sama.

Vstal s podlahy a začal se oblékat.

V mokré tváři té ubrečené ženy již zářil nový úsměv. Byla mu vděčná i za to, že jí ublížil. Sebehrubší dotek nebo slovo by už neodmítla a vzhlíží zase v nadějném očekávání, že k ní teď přijde.

– Co je ti? – řekla žena ze země klidným, sotva setřeným hlasem.

Neodpověděl. Vzal si kabát ze židle. Cigarety na stole nechal. Okenní skla byla zamžená, jak spolu vydýchali spousty vzduchu; otevřel si do chodby.

– Kam chcete jít, pane? – ozvalo se ze tmy za ním, – ještě je zavřená restaurace... –

Už mu vykala, zítra se ani neodváží přihlásit se. Proto si vybral tu nejhodnější ženu, kterou tu potkal?

Vydal se po schodech někam nahoru. Odemkl si do prvního pokoje, a tam ho uvítala plíseň. Jinou sirobu nemohl ani očekávat. Z noci se černal obrys vyřezávaného čela postele, na židli ležel okrápaný popelník.

Ale spánek se nedostavoval. Městečko načínalo nový den ještě v hluboké noci. Okenní skla drncela, když projel po náměstí první povoz s okovanými koly.

Lidé by už chtěli žít trochu v klidu, nemají zrní na setí, uhlí na zimu a podobné věci... a on ještě shání pátracího psa, aby našel nějakou stopu.

Za hřebenem hotelové střechy vystupoval obrys věže radnice. Ručičky brzo ukážou čtyři i s přivázaným praporem. Poručík

poklepával po kapsách, ale neměl u sebe cigarety, ani služební pistoli. Nemohl si tudíž zakouřit, ani vpálit případně kulku do hlavy. Ležel tu v pomačkaném civilním obleku, kravatu nechal někde tam dole. V postupujícím šeru byly obě krajnosti takřka shodné. A tak neudělal zhola nic.

Klepání na sousední dveře ho nepřekvapilo, každý šramot zazníval v odumřelém baráku jako dupot. Slyšel, jak ho hledá a otvírá dveře v protějších pokojích.

Našla ho, jak sedí u okna na posteli a prohlíží si obrázky, které vyhrabal z hotelového stolku. Na všech snímcích se měnila krajina, buď lán žita, nebo písečná pláž u moře, plavovlasé krásky s takřka nulovými ňadry si však byly velmi podobné, pravá nordická rasa, nastavovaly slunci a vodě svá štíhlá těla a střídavě seděly na koních nebo na mužích. Snímky vyhotovil pro zvláštní potřebu úřad pro výzkum rasové čistoty, jak hlásalo razítko na druhé straně; byly také očíslovány.

– To si tu nechali ty prasata Němci, – řekla žena a usedla na kraj rozvrzané postele v dobré naději, že se celá ta věc může odbývat nanovo. – Vemte si je domů, jestli to potřebujete... –

Pustil snímky na podlahu. Zkoušel si připamatovat některou z těch nahých krasavic, ale nebylo to už možné. V šeru ležela a surově svítila jen holá lidská těla.

Žena sedící vedle ho začala hladit po vlasech a už ji od sebe nedokázal odstrčit. Stačila si dole opláchnout oči a převléct se do noční košile. Jak služtička vychystaná na noc. Po pláči a výčitkách ani stopy.

– Nezlob se, – pošeptala mu do ucha a čekala na jeho smích, – nemůžu za to, můj táta byl nějaký Maďar, mám tu vášnivost po něm... –

Naslouchal přibývajícimu rámusu a řinčení venku, teď se nedalo nic předstírat jako potmě; začínali na sebe vidět. Další noc prchala, formani skládali na chodníku mlékárenské konve.

Za jednu, jedinou noc chtěl udělat šťastnou tu dobrou duši, kterou tady potkal. Stačilo by ukázat prstem na kterýkoliv domeček v kraji, raději trochu pod lesem a kus dál od lidí, a mohl ji tam vzít... a zatím musí uvažovat v postupujícím světle, jak vypadne ráno z budovy, aby ho neviděli odnaproti jeho lidé a nevysmáli se mu.

Byly to zbytečné obavy.

Ráno přišla mlha jako vždy. Žena ho vyvedla z hotelu zadem. Na dvoře ležely pivní džbánky a střepy mezi bednami, v králíkárně pobíhali již čilí králíci.

Dostal se na vzduch a táhlo ho to opačným směrem, než stála radnice. Za plotem se černaly kusy jehličnatého porostu. Tak blízko sahaly okolní lesy k městu.

Poručík stoupal od hotelu kolem vody a dýchal si do dlaní, neměl chuť ani na cigaretu, ovanul ho volný vzduch. Šel podél náhonu k pile a šplíchání stoky smazávalo bzúčení probuzeného města. Kolštein zůstával o něco níž se shlukem střech a křivých ulic, škaredý a ošumělý jako utopenec ve strouze.

Poručík se zastavil až na otevřeném návrší. V mlhách tam stál kostel, zcela stranou lidského ruchu, mlčky vystoupily kamenné zdi před poručíkem, jako by už byl očekáván, neboť kostelní vrata byla i přes noc otevřená.

6

Setkání

Mlha se zvedla. Mnohem dříve než v minulých dnech se odkrylo údolí a zbylé cáry se stahovaly k říčce. Slunce vyplouvalo ze zákalů nad krajinou, aby se poprvé dotklo mokrých střech Berhofu.

Už byl čas. Ulrika si uvázala šátek, z lavice zvedla přichystaný proutěný koš. Lístek se vzkazem uschovala do kapsy tatínkova kabátu. Jeptiška ji vyprovázela přes dvorek k vratům. Koš zavěsily přes řídítka a setřely vlhkost z rámu jízdního kola.

– Zpátky jdi pěšky, s kolem se zbytečně netahej. –

Vyměnily si sotva jediný pohled, tolik stačilo. Ulrika dobře prohlédla vypočítavost sestřiných tmavých očí.

Karleman významně zaťukal rukojetí nože na vrata, která sám otevřel, a přenesl dívce kolo přes potok. Bylo to zbytečné varování. Kdyby se Ulrika nevrátila do večera, posvítit by jí na cestu podpálený rodný statek a otce by našla pověšeného mezi vraty. A stalo by se ještě něco horšího: bez léků by její vinou umřel Erich Hell.

– Kampak? – Karleman zadržel Tyldu u chléva. – Dneska se pást nebude! –

– To má zůstat kráva v chlívě? –

– No dobře, jdi jenom do zahrady, abych vás obě pořád viděl. –

– Spánembohem, Ulriko, – řekla Salome a ustoupila z cesty.

Ulrika si vedla kolo na lepší úsek silnice, a než nasedla, ohlédla se naposledy k domu. Za příčkami ve vikýři za ní hleděl nemocný chlapec. Tušil, že děvče odchází kvůli němu, ale ani nezamával. Včera v noci opět zvracel krev. Ve vratech vedle ozbrojeného esesmana stála řádová sestra; za nimi otálela i Tylda s krávou. Ze síně

vykukoval přes dvůr dokonce otec a protíral si opuchlé oči. Příliš pozdě se vzbudil a bral do náruče naříkající fenu.

Ti všichni zůstali za Ulrikou, jako by se s nimi měla loučit navždy.

Dolů to šlo ještě snadno, ani se nekymácela. V posledních zbytcích mlhy minula horský hřbitov, kde ležela maminka; i rozcestí za opuštěnou Floriánovou chalupou. Kolo naráželo o kořeny a na příčné stružky svádějící vodu k příkopu; dál se silnice lepšila.

Ulrika se snažila upravit si šátek, který jí vytrvale sjížděl do čela, ale zase se bála pustit se řídítek. Prádelní koš balancoval na kole po křivolaké cestě; stěží brzdila ve spádu u Bergschenke. Nemusela šlapat, kolo ujíždělo údolím samo, jen se musela vyhybat výmolům a většímu kamení.

Sotva skončily lesy, ukázalo se slunce i na silnici. Mnohem ostřeji než včera, a bylo navíc nezvykle chladno. Jas dívce napovídal, že dnešní den bude možná poslední v řadě bezmračných; kdo ví, zda už navečer neprijde vítr, déšť nebo i první snůh.

Za dalšími ohyby cesty se před Ulrikou poprvé vynořilo městečko s vysokou radniční věží, na které vlál prapor. Jeho jasné barvy zářily nad střechami domů. To všechno se blížilo přílišným kvapem, takže nestačila ani zpomalit a vjela přímo na náměstí.

Zaklopýtala, když se oběma nohama současně dotkla dlažby a rázem se octla v hemžení, jaké dlouho nezažila. Lidí tu bylo tolik, jako by právě vyšli z kostela po mši, a neděle přece nebyla. Cpali se před koloniálem na svůj příděl.

Na lékárně se ptát nemusela, raději vedla kolo při chodníku. Tenhle dům jediný měl zelenavou stříšku a hada v průčelí. Zvonec na dveřích zacinkal a Ulriku uvítala známá vůně koření a bylin z kopců; z polic se tiše třpytily láhve se zabroušenými hrdly, uspořádané jako stromy v průseku.

Tak hebké a vlídné zde vládlo šero. Stařeček v králičí vestě zametal podlahu; všude měl čisto. Velmi ho však polekala tím lístkem od sestry Salome. Mnohokrát jej četl a skládal a útržky papíru se mu sypaly na právě uklizenou zem.

– Raději bych se neviděl, panenko, – pravil konečně a zakryl si kapesníkem oči, – to jsou prosby ze záhrobí, co si myslíte? Podívej se dokola... všechno už vzali. –

Bála se, zda stařík snad nezapláče, ale on si jen kapesníkem otřel nos a vysmrkal se.

– Šel s tebou někdo? –

Trochu se uklidnil, když zavrtěla hlavou a dál luštila latinské nápisy nad šuplíky. Na pultě bylo na dně sklenice zaprášené cukroví. Takové dostala jednou od učitele Hertla, když ochraptěla a nemohla zpívat na školní slavnosti.

– Vy hned injekce... kdyby tady byl špitál! To kolo si dej zatím dozadu. – Lékárník ukazoval přes záclonku na besídku v zahradě. – V poledne tam budeš mít koš... můžeš počkat? –

– Poznám, až budou zvonit, – souhlasila Ulrika.

– Nepoznáš nic, panenko roztomilá, – úpěl stařík spíš ze zvyku, – vy nahoře ani nevíte, že nezvoní zvony...! Jenom se podívej, bude konec světa. Ta jejich fangle zase zastavila hodiny. –

Zvedl vodové oči daleko přes radniční věž, na kterou ukazoval, za vlastní lékárnou, a ten pohled unikal do prázdného nebe.

– Co s námi bude? Mně už je rovných třiašedesát let... –

Nerozuměla jeho neštěstí. Koš nechala na pultě a lékárník zalovil ve sklenici a hrst těch cukrátek jí dal, aby prý si osladila čekání ve městě.

Byla ráda, když ji cinknutí na dveřích vyprovodilo zpátky do denního jasu. Slunce se dostalo přes střechy a ozářilo kašnu. Lidí chodilo už míň, a tak Ulrika nejdříve ze všeho ochutnala hašlerky.

Hned z první výlohy se usmívaly nakadeřené hlavy velkých panenek na hraní. Škoda, že jim nedali žádné šaty. Sklo výkladu

bylo pocákané blátem a polepené proužky papíru. A tak se v něm jen matně zrcadlila Ulričina tvář a ještě také ušmourané obrysy nějakých lidí.

– Která se vám líbí nejvíc, slečno? –

Hned se otočila. Neočekávaně ji oslovili dva mládenci tak vesele, že ji nenapadlo hned utéci.

– Ryšavá, nebo ta brunetka, tak co? Nešla byste se s náma pobavit? –

– Ale? – Ulrika si musela zakrýt oči zděšením i hanbou. – Jak vás může něco takového napadnout, já nejsem vůbec odtud... –

Než mohla vyběhnout po chodníku, sebrali ji ti chlapci pod paží a spíš ji nesli k radnici, kde vlál tříbarevný prapor. A na kamenných schodech všechen venkovní jas mizel.

Poručík otevřel vojenským bodákem hovězí konzervu a posunul ji po stole k Ulrice. Sám si nalil neslazený čaj.

– Najez se tady, máš jistě hlad. –

Srkal čaj a poklidně sledoval, jak děvče začíná jíst. Přišlo z kopců a boty nemá zablácené ani zaprášené. Slétla sem nejspíš rovnou shůry.

– Neměj strach, – utěšoval ji, – tady tě bít nebudeme. Musíš mi říct, odkud přesně jsi. –

– Když já nevím, co chcete vědět. – Vzhlédla od jídla. – Nikdy jsem ve městě nebyla a... musím se vrátit do večera... –

Možná přeslechl poslední slova, začal si čistit brýle a zdálo se, že ho zajímají jen skla. Bez brýlí se jeho tvář celá znejasnila.

– Bojím se tady, – řekla Ulrika.

– Máš radši les? –

Zeptal se dost hloupě a hned si to také uvědomil. Klepl prsty o stůl, nasadil si brýle a tím se jeho tvář opět přiostrčila. Děvčeti bylo tak šestnáct, žádné dítě to už nebylo.

– Chceš pro nás něco udělat? –

Přikyvovala sice s plnými ústy, ale ptala se:

– Jako pro koho? –

Hleděl přes její světlou hlavu na mapu oblasti. Převládalo tam zelené zbarvení lesních ploch, pár hnědých míst označovalo holé hřebeny. Jenom vojenské kóty a značky, ale jména žádná.

– Hory přece znáš! –

Opět jen příkyvovala.

– Dobře? –

– Narodila jsem se tu. –

– Pojď mi je k oknu vyjmenovat. –

Odhrnul kus vlajky padající z věže. Prvním nárazem oslnil Ulriku venkovní jas, musela si zaclonit oči, brzy však dokázala pohlédnout rovnou k nebi, kde se táhly výstupky hřebenů. Ulrika je prochodila ještě s oběma rodiči a sestrami nesčetněkrát, znala zpaměti, jak za sebou hory následují.

Když se to vzalo od jihu přes Sedlo, měl by být první Keprník, Šerák a při nich skrytý osamělý Vozka... teď však nemohla vrcholy poznat, v plechově modrém nebi se nějak celé zmenšily a vzdálily, vypadaly spíš jako namalované na pohlednicích. Vzhlížela k nim totiž z opačné strany.

– Německy číst umíš? –

– Taky, – odpověděla a poručík se vrátil za stůl, jako by sice podobnou znalost očekával, a přesto ho zklamala. Oči měl skryté za leskem v brýlích. Po kratším přemítání vytáhl ze stolu fotografii a položil ji lícem dolů před sebe.

Děvče pocítilo, že je rozladěn, a netušilo, čím se provinilo. Chystalo se pokračovat v jídle, neboť něco takového v životě neokusilo; ale po výplni u dveří stékalo cosi kalného, šeredně osychajícího, někdo tu zřejmě byl nedávno před nimi.

– Pane! – vykřiklo a pustilo konzervu.

Poručík se polekal, že se musel zachytit desky stolu.

– Teče vám tady krev po zdi. –

Přestal se houpat na židli a udržel rovnováhu. Dívka nelhala. Trám byl tak ušmouraný, že si krvavého potřísnění předtím nevšiml. Sáhl do koše na odpadky a začal stírat tekutinu. Držela jako marmeláda.

– Klid, holka. To nic není. Někdo se praštil do nosu. Vidíš, a už je to v pořádku. – Šmouhy vlastně jen papírem rozmazal a přitom mluvil, aby uklidnil především sám sebe.

Pak s odporem odhodil papír a šel k polnímu telefonu.

– Zacpi si uši, – poručil dívce.

Stejně přestala jíst, odložila i lžíci se zbytkem masa a fazolí, konzervu nechala ležet na podlaze. Bála se, že začne zvracet. Uposlechla toho muže, a přece jen poodkryla dlaně, aby uslyšela, co říká do lesklého kolečka.

– Tohle si někdo vypije, četaři! Nejsme na gestapu... –

Připadal Ulrice jako pomatený, křičel na kovovou věc ve své pěsti a přitom mohl otevřít dveře a říci všechno přímo těm, které slyšela chodit vedle.

– Cože? Sám mlátí hlavou do zdi...? Vemte ho eskortou do Olomouce, ať si ho vyzpovídá, kdo chce, třeba ten jejich arcibiskup... –

Muž praštil sluchátkem do vidlice, zatočil jakousi kličkou a sotva slyšitelně šeptal přes celou místnost, že to vycházelo jako z opačného směru, když zasyčí had v ostružinách:

– Děvče! Už si můžeš ty ruce sundat... Neslyšíš? –

Ulrika držela mermomocí ruce u hlavy, předstírala, že vůbec neslyší, a tak musel předstoupit až před ni, zamávat jí před nosem – a teprve tomuto posunků porozuměla.

Snesla také předlouhý, za brýlemi ledový pohled. Snad byl uspokojen tím, co se mu na sklech odrazilo: průzračné dětské oči.

– Kdo by to řekl, hotová Markétka z Fausta, máš oči jak pomněnky... to se mi líbí. Dovedeš držet slovo... o werwolfech nevíš nic? –

– O? – Lichotkou zrozpačitěla a sklopila oči.

– Vojáci, co jsou teď v kraji. –

– Mají vypadat jako vy, nebo jako obyčejní lidi? –

– Třeba takhle! – pravil poručík a podal jí fotografii. – Nechci ti vyprávět, co prováděli v Polsku děvčatům, jako jsi ty. –

Ulriku pálily oči po slunci a především po jeho pohledech. Uvěřil jí! A teď měla před sebou sestřičku Salome vypadající k nepoznání. V uniformě, jakou nosí vrazi, co ustupovali přes kopce a věšeli na stromech lidi, které našli schované doma. Sestra měla kratoučké vlasy jako Karleman, jenom vyznamenání na její hrudi bylo nějaké jiné, neviselo na stužce a nebyl to kříž. V sebebřímějším světle by Ulrika stejně nepochopila, že může být sestřina hlava na obrázku přilepena k mužskému tělu.

– Tu jsi náhodou nepotkala, že? –

Chtěla zapírat se stejným pohledem, ale zastyděla se. Poručík si pohvizdoval, po delší době měl lepší náladu. Ze skříně vytáhl plechovou krabici.

– Musím ještě pro chleba, – řekla Ulrika a vstala z lavice. – Mohla bych už jít? –

– Ještě jsme se nedohodli. – Přebíral nějaké obálky nadepsané v cizím jazyce a vybral docela úzké psaníčko ve staniolu. – Dostaneš něco lepšího. Jenom mi řekneš, proč máš strach jít domů, a tohle ti dám. Ochutnej. –

Chtěla nabízený čtvereček překousnout, ale ten se jí hned přesladce rozplynul. Spolknout čokoládu nedokázala. Využila chvíle a vyhlédla na dvůr. Vojáci s puškami tam vedli k pumpě malého člověka v zaprášených šatech. Na hlavě měl vystříhané kolečko vlasů.

– Tak co, Markétko, lahoda? – usmíval se poručík a dost pozdě křikl: – Pryč od okna! –

Poznala už v zajatci kněze. Ruce měl za zády svázané řemenem, krev z hlavy mu ještě stékala na bělostný kolárek. Zastavili se u pumpy a vojáci mu strčili do proudu vody celý obličej.

Poručík musel dívku od okna odtáhnout. Bila ho přes ruce a u lavice se osvobodila. Sebrala chvatně svůj šátek, nabízené věci nechala všechny ležet a podél zdi proklouzla ke dveřím.

Poručík jí v tom nezabránil. S čokoládou v hrsti naslouchal, jak dívka utíká přes chodbu.

Něco pokazil, nabízená pochoutka se mu rozpouštěla v prstech, zahodil zbytek čokolády do koše. Dítě by se dalo koupit, ale kdo se vyzná v mysli dospívající dívky? Posunul si rámeček brýlí a vstoupil do protilehlých, krví znečištěných dveří.

Četař vyskočil do pozoru, lékárníkovi trvalo déle, než se zvedl ze židle, ale zato se před poručíkem klaněl.

– Jak si pan komandant poručil, – oznamoval a držel v rukách čepici, – dal jsem k medikament datum i připsaný Heuschuppe. Ale jestli oni nevěřit, jak já mohl vědět, co prozradila pan pffarrer... –

– Můžete jít, Salzer. Ujišťuju vás, že vám to při odsunu nezapomeneme, – řekl poručík bez zájmu a šel si otevřít okno.

Stačil zahlédnout, jak děvče vyběhlo z budovy a neslo si šátek. Záda mělo obílená od zdi, málem narazilo na oj stojícího vozu a mizelo za pomníkem padlým.

– Vy tu médl pustit? – užasl lékárník. – Ona mě zradit! –

Dívka právě vběhla zadní brankou do zahrady lékárny.

– Utíká přes dvůr! – zvolal četař, – máme ji obklíčit? –

– Nic. – Poručík měl pleť zasedlou nevyspáním a vůbec se netěšil ze svého objevu. Krve už bylo dost, tu prchající holčičku si nevezme na svědomí. Dá ji sledovat – a ti druzí z lesů ji odstřelí, sotva opustí město. Nejraději by zašel do hotelu na oběd a šel se vyspat. V pokoji na patře bude určitě zatopeno, povlečené peřiny a možná záclony na oknech. Musel by za sebou zamknout dveře a klíč nechat v zámku. A otevřít až potmě.

– Vážně jim chcete dát ty ampule? – ptal se četař.

O vydání léků museli telefonicky požádat štáb v Olomouci, spojka na motocyklu je přivezla na písemnou záruku z nejbližšího rezervního skladu.

– Nemají ani pro naše lidi! –

– Nechte mě myslet, četaři, – řekl poručík a podíval se na hodinky. Bylo čtvrt na dvanáct, do poledne měl čas. Z našich lidí už nikdo nesmí umírat, umiňoval si, když bral skleněné ampulky zabalené ve vatě i s injekční stříkačkou. Hlavně, že konečně promluvil ten povedený kněz.

– Dejte to sem, půjdu po ní sám! –

Popadl ještě složku s mapou a pouzdro s armádním dalekohledem. Vyzrazené heslo bylo: sestra Monika... Ted' budou na řadě jenom ti druzí!

Za pravého poledne se vyzvánění z kostelního návrší neozvalo. Zvon i trámová zaneřádily trusem kavky. Poručík jim házel své suchary místo oběda a žaludek měl jak na vodě.

Pěkné mrchy! Když prohledávali kostel, objevili ve zvonici jejich hnízdo plné pouťových střípků z předválečných časů, ale uklovaly si také plíšky a knoflíky po mrtvých. Dokonce dvě zinkové lebky z esesáckých čepic – kavky ten emblém vyrvaly i s kouskem kůže a lidských vlasů.

Dole pod sakristií ležely pancrfausty!

Nechutná historie, radniční archiv zapracoval. Předválečného kněze umučili v Rossenu. Odvážil se v dobré víře žádat o lidskost a slitování pro věřící v lágrech v sousedním guvernementu. Dodal i nějaké fotografie k listu svým představeným. Místo biskupa se objevilo šumperské gestapo. A tak zůstala farnost přes dva roky prázdná...

Poručík zvedl dalekohled, aby neusnul. Výpadeková silnice z města, směřující ke kopcům, byla pořád jako vymřelá. Určitě po ní půjde to děvče, nemohlo si zvolit žádnou jinou cestu.

Čekal celých padesát minut a dával si do jedné hodiny krajní mez. Pak začne pátrání opačným směrem. Zívá a odložil dalekohled na výstupek trámu.

Na samém konci války se na farách, podobně uprázdňených, začínali objevovat noví kněží. Prý propuštění z fronty. Mnozí neovládali ani rituál katolické mše, nezaopatřovali mrtvé. Posledního vypátrali na pile, neznal jedině slovo latinsky a kněžský kolárek ho nejspíš škrtil...

Vyzradil pár tajných skladišť v horách, maskovali je prý v noci, a tak si nemohl moc pamatovat. Na nedalekém hřbitůvku někdo vojáky těsně předešel. U márnice zůstala jenom vylámaná podeh-tovaná víka. Bedny byly uloženy jako falešné polní hroby německých vojáků; koho by napadlo otvírat rakve, hlína byla příliš čerstvá a nestačila se propadat.

Poručík konečně objevil tmavý bod na výpadové cestě. Zřejmě to byla ona, žádný dospělý člověk by se neodvažoval opouštět v tak pokročilé době Kolštejn a vyjít k horám, do setmění by se nestačil vrátit.

Sklonil dalekohled, nemýlil se. Teď se snad rozhodne, celý kraj může spasit tato pošetilá Markéta. Přes světlé copy má šátek, zpod jakéhosi mužského kabátu jí vyčuhují holé nohy. Malá a ubohá připadala poručíkovi z výšky kostelní věže. Ani nevzhlédla ke kříži, boty měla s prádelním košem pověšeny na řídítkách kola.

Farářem prozrazené značky, jakých používali v minulém století vandrovní tovaryši nebo žebráci, kamením a mechem přikryté bedny, všechno to svinstvo uložené ve studánkách pod lesem mohlo být spíš klukovskou hrou! Jediné utrmácené děvče táhnoucí do kopce jízdní kolo a klopýtající o kamení pomůže mnohem víc.

Museli se setkat, aby se lidé přestali bát přijít třeba sem na mši a začali posílat děti z kopců do školy, aby dívka, jako je tahle, mohla přijít do města a bez obav si zatancovat.

Možná byl svah poněkud příkrý nebo ji příliš tížil prádelní koš – k poručíkovi se sotva vlekla.

Kostelík čekal na Ulriku opuštěný knězem i věřícími. Proto se nepokřičovala, chtěla minout vyvrácená vrata bez zastavení, ale z nitra stavby zazněly v té chvíli tóny, které ji k sobě zvábily.

Někdo tam hrál na varhany.

Ten zvuk zněl spíš vesele nad bývalým hřbitovním vrchem, jako by nezačínala mše, ale přípravy k hlučné svatbě. Neznámý hrál pro vlastní potěšení, na znesvěcené místo nehleděl.

Po malovaných oknech zbyly střepy, v mechem obrostlé střeše chyběly šindely a také kropenka byla prázdná. Žádné věčné světlo nsvítilo. Hlahol varhan byl však radostnější než o půlnoční mši, kdy zpívala Ulrika s maminkou naposledy: Narodil se Kristus Pán!

Při této hudbě se nedalo modlit ani zazpívat. Vířící melodie se otáčela zpustlým prostorem; Ulriku spíš vybízela k úsměvům a dávala rychle zapomenout na všechno její dnešní trápení. Na kůru nikoho neviděla; přesto ji však napadlo, že ten u varhan ji spatřil a hraje proto tím líbivěji.

Doznívající tóny byly přehlušeny novými a rychlejšími, jako v bláznivém zmatení. Ulrika nevěděla, proč se usmívá, když si otevřela dvířka ke kůru. Slabounké zaskřípnutí ji nevarovalo. Hudba ji táhla po stupních nahoru, vábila stále výš.

U varhan se hrbil člověk, kterého poznala na radnici, kýval si do rytmu, hlavou a o nic kolem sebe se nestaral. Snad tím, že se věnoval pouze své hře, byl jeho obličej tak smutný. Jako by hrál na posměch všem lidem.

Chtěla se vrátit, když tu se přival tónů zalkl a vypustil dech. Varhany zmlkly. Člověk za nimi se nehýbal, hleděl na své ruce, jako by snad odumřely.

Ulrika ho nemohla vyrušit, žádné prasknutí schodu ji neznadilo, když ustoupila za nejbližší trám.

Bylo slyšet jen zlostné pokřikování kavek, které hudba vyhnala z hnízda, plácaly křídly o klenbu a vytloučenými okny vylétaly ven do jasného vzduchu.

Čekala, kdy bude pokračovat ve hře, aby toho využila.

Člověk na kůru se pořád nehýbal, na konečcích prstů neměl žádné poranění, vůbec se nechvěly, byly jen trochu zaprášené, jak se dotýkaly kláves.

– Tak vidíš, Markétko, – promluvil někam před sebe, jako by viděl za svá záda, – přece jsme se zase našli... –

Čistil si ruce kapesníkem a oči za brýlemi měl nyní docela milé a laskavé. V kostele Ulriku vůbec netísnily.

– To je náhoda, – řekla Ulrika a šla blíž, když si na ni kývl prstem, – pan učitel takhle nikdy nehrál. Ani o masopustě! –

– To bych prosil, – řekl poručík. – Líbilo se ti to, co? –

– Moc, – odpověděla.

Za brýlemi něco posměšně blýsklo:

– To je buggy-vugy, abys věděla. Podle toho se dneska tancuje. Šlágry, jak se říká. –

– Mně se to líbilo, to jste hrál jen tak? –

– Jsem doktor Faust, Markétko, časem na všechno přijdu... jednou si půjdeme zatancovat, až vyrosteš. –

– Já to neumím, – zastyděla se Ulrika, – my nemáme doma ani rádio... –

A nejraději by už byla ve stínech nějakého lesa, kde by ji nikdo nemohl pronásledovat ani oslovovat. Doma hrával otec na harmoniku, jenom když se opil; jak se tančí, znala podle stínovaných siluet na porcelánových kořenkách. Maminka si je přivezla z Vídně jako mladé děvče a učila své dcery vařit; snad proto je obrázky vábily spíš k tanci. Když brávala Ulrika skořici, zanechávala otisky prstů na siluetce panáčka se vztyčenou hlavou. Vedl si k tanci krasavici s vějířem a se širokou krinolínou. Při kmínu se černý panáček ukláněl a dáma shlížela přes lorňon na jeho smeknutý cylindr. Ve větší nádobě na cukr podával kavalír kytici růží a paní nad ním tančila na špičkách, jako by mu měla uletět, aby hned na vedlejší nádobě na strouhanku sama podávala ruku k políbení a upustila růži

na zem... Žádná ze tří dcer se vařit nenaučila, v kořenkách zůstalo drobné smetí a nedávno zakryl siluety při vídeňských valčících prach. Pokud byl někdy na Berhofu cukr, sladili přímo z krabice.

– Stýská se ti po světě? –

– Nevím, – odpověděla, – jinde jsem ještě nežila. –

– Však se taky dočkáš, děvče. Je po zatemnění, lidi se chtějí bavit jak pitomí... nevydrží chvíli jeden bez druhého –

Promlouval o lidech, jako by jim spílal. Ulrika se vyhýbala pohledu mírných očí, které se za skly přestávaly lesknout. Venku snad zašlo slunce a vnitřek kostela se ztemnil.

– Tady je akorát párkrát v roce jasné nebe, jinak prší nebo je mlha. –

– Co myslíš tam dole, – řekl a něco ji v tom jeho posměchu přitahovalo úporněji než prve vtíravá hudba. Někdo mu zřejmě strašně ublížil, proto se všemu vysmívá. – Tam taky není žádné nebe, jenom zkažený vzduch. Buď ráda, že tady žiješ. –

– Vy tu teď budete za pana faráře? – zeptala se.

– Tak nějak, – přestal se rozčilovat a usmál se, – za učitele, za faráře, co mě napadne... Proč? –

– Mluvíte skoro jak sestra, – podřekla se Ulrika a všechno, co dosud zůstávalo laskavé v rozhovoru, se rázem vytratilo.

– Jaká sestra? – Stanul těsně vedle ní.

– Ach pane, – řekla a uhnula hlavou, ven se nedalo utéci jako ráno z radnice, zabíral veškeré světlo ve dveřích, – neměla jsem vám nic říkat... –

– Jeptiška je to, že? –

Neodpovídala a nemohla se odtrhnout od zdi.

– Je?! – křikl a pak ji udeřil.

Potácela se z kůru, ale z kostela nevyšla. Musela si sednout na lavici, zaštkání ji prozradilo. Muž za ní seběhl dolů a vytáhl z kapsy klíč od vrat. Že ji zamkne v kostele, to Ulriku tolik nestrašilo. Dá si lavici ke zdi a vyleze oknem jako kavky. Horší bude, že objeví její kolo a proutěný koš. A pak ji do večera nepustí ven.

Poručík smetl smítko z brýlí bříškem palce, přivřel oči před vračejícím se světlem. Vrata nechal otevřená. Dívka nebyla k utišení. Raději by si nechal popálit ruku, než by ji znovu uhodil. Hleděl na její světlou hlavu a hubená ramena pod mužským kabátem a nemohl ji pohladit po vlasech. Nezoufalo tu už dítě. Zapálil si cigaretu a vyfukoval kouř ze dveří kostela. Ne, nešlo to utěšit dvě zoufalé ženy během jediného dne.

– Podívejte se, – začal promlouvat a bylo mu jedno, zda ona poslouchá, – mě nemůže nikdo tahat beztrestně za nos. Já jsem ještě v životě nikomu nenaletěl... –

Bůh ví, co prve zatemnilo kostelní prostor. Venku zbylo dost světla a stíny z lesů nezasáhly okraj silnice. Cigareta je mohla prozradit.

– Potřeboval bych vyřídit vzkaz pro lidi v lese... mě ani nezajímá, co taháte v tom koši a jak se jmenujete. –

– Právě že nic, – vzlykla Ulrika, – kvůli vám nedonesu ani chleba. Pekař měl zavřeno. –

Stírala slzy do šátku a vzhlížela uplakanýma, opět průhlednýma očima, ale on už se na ni ani jednou nepodíval. Zlobil se na ni. Víc si ho usmíří, když přestane plakat.

Poručík si znovu zapálil zbytek cigarety a rozhlížel se po návrší. Před pohledy z kopců byli kryti, někdo je mohl pozorovat jedině od Kolštejna, a tam měl své lidi.

– Šli s tebou, nebo tě čekají v lese? – Už Ulrice opět tykal, když přestala štkát. – Vědí teď o nás? –

– To ne, – odpovídala Ulrika. Muž zahodil cigaretu a přinesl zvenčí koš.

– Chceš se tam podívat? –

A Ulrika k svému úžasu našla na proutěném dně balíčky gázy a podivné skleněné trubičky a jehly zabalené v celofánu, to všechno tam zřejmě položil on sám.

– Zanes jim to, – řekl poručík, – ať se rychle uzdraví a táhnou. Urychleně...! Nic jiného nechci a bude svatý klid. Navždy. –

– To jde? – zvedla k němu užaslé oči.

Muž přikývl, urovnal si brýle a ani se na ni nepodíval. Přinesl jí od kola boty. Když stanul zas tak blízko, neměla už strach, že ji uhodí, ale také pražádnou radost, když to neudělá.

– Stačí, když předáš ty odznaky a řekneš, co ti poradím. Chci je dostat pryč bez jediné rány... co chodíš bosá? –

– Na silnici je samé kamení, – odpovídala skloněná k zemi, – nemám jiné boty. A kam mají jako jít? –

– Co je mi po tom, – řekl poručík, – třeba do pekel, kam se jim chce... hlavně pryč z kraje. –

Natahovala pytlouku přes vzácný obsah prádelního koše. Nabídkou u ní nevyvolal úlek ani radost. Bylo to všechno příliš snadné, jak vykládal. To ona přivedla Salome do domu a způsobila smrt pana strážmistra, tak lehce se přece své viny nezbaví.

– Než se dostaneš nahoru, bude tma, – řekl muž.

– Trefím podle potoka, – vysvětlovala, – posvítí měsíc. –

Uhýbali si očima, jako dva dospělí, kteří se právě pomilovali a nevědí, co si mají ještě povídat.

– Chceš, abych ti pomohl?

– Není toho tolik. – Ulrika si utáhla šátek kolem brady, hodila copy přes záda kabátu a uchopila koš.

Když vyšli z kostela, uzamkl muž poškozené kostelní dveře a doprovázel ji k silnici.

– Nebo se vůbec nevracej, – navrhl. Dívka se mu zdála tak nepatrná oproti horám, kam směřovala. – Dostanem je bez tebe. Můžeš žít bez obav dole... poslali bychom tě na nějaké školy. – Poručík se při svých slovech zastyděl sám před sebou, což se mu dlouho nepříhodilo. Nadýchl se a položil dívce ruku na rameno. Nebylo to povzbudivý, ale spíš omluvný stisk.

Nijak bezradně nevypadala. Na cestě znala každý kámen. Dál v horách bylo pro ni vše samozřejmé a prosté, jen ten člověk k nim nepatřil. Čekala bez hnutí, až zase vzdálí ruku s jejího ramene.

Sotva pocítila dotek přes vycpávku otcova kabátu. Byli tu sami na opuštěném prostranství, stíny kostelních ořechů se posunuly přes silnici a v trávě zbyly pouhé skvrny jasu.

– Myslel jsem jenom, – řekl muž a začal si úporně čistit brýle o rukáv, – aby tady nikdo zbytečně neumřel. To záleží na tobě. –

Jestliže se měla vrátit domů za světla, nemělo smysl otálet.

– Ničeho se neboj, Markétko, my dva to spolu zvládneme, hlavně mi musíš věřit... no tak, proč mi nic neříkáš? –

Počkala, až si muž nasadí brýle, a konečně odpověděla:

– Já se jmenuju Ulrika. –

Tím se mohli rozejít nadobro.

Poručík za ní zapískal jednu z melodií, které prve hrál na varhany. Děvče se sice otočilo, ale nemohlo poznat takový signál, zamávání rukou neopětovalo. Vzдалovalo se a mizelo poručíkovi v lemech smrkového porostu.

Líbezná, opakoval si, když osiřel před kostelem, líbezná a čistá, to je pravé slovo; a spoléhal se, že dívku ještě zahlédne v kusu holých křovin kolem vody; dávno však již překročila bystrinu na druhou stranu.

Znala mnohem kratší výstup podél koryta než po obloucích cesty. Úžlabina ji musela dovést ke stromu se svatým obrázkem a odtud začínala pěší stezka k jejímu domu. Muž tam dole ji dál nepronásledoval; rozhlíží se kolem a nevidí nic než prázdnou silnici.

Poručík se však nerozhlížel, aby pozoroval krajinu. Našel za prostranstvím zapomenutý předmět, který se zaleskl. Věděl, že by mohl být pohodlným terčem pro střelce z lesa, ale vyšel před zídku. Kolíkem vyhrabal z listí několik ostrých nábojů do samopalů. Úkryt to žádný nebyl, někdo municí zahodil ještě předtím, než spadalo listí. Možná ležela při cestě od samého konce války a stačila za tu dobu narezivět. Odlepoval patrony od sebe, čistil je o kalhoty a odnášel si je v dlaních zpátky k městu.

7

Cesty ze samoty

Odhodlání, s jakým se vracela z města, opouštělo Ulriku, sotva se blížila k domovu. Slunce dosud neزالézalo, nepršelo, jak se zdálo zrána, neočekávaně se oddálil dnešní soumrak. Všechno bylo jiné, než si myslela. Z komína se kouřilo, vrata nebyla zaklínovaná a nikdo neměl svázané ruce. Otec pokuřoval a vedle něho na lavici se ohřívala Tylda.

Dívku vítal jeden z nejpokojnějších večerů odcházejícího podzimu. Příliš pospíchala s návratem. Raději by se byla proplížila do zabeđeného stavení někdy za tmy.

Všichni byli venku. Vynesli dokonce z podkroví v houních zabalného Ericha, kterému se za dívčiny nepřítomnosti viditelně ulevilo. Nastavoval pobledlé čelo zbývajícímu slunečnímu svitu a hlídal fenu na březích, aby se nedostala k potoku.

Ani ta neoznamovala Ulričin návrat aspoň zavytím. Byli příliš zaujati bystřinou, dívka slyšela jejich hlasy a smích a ploužila se jako stín soumrakem a nikdo jí těch pár zbývajících kroků nepomohl s nákladem, který se do kopce pronesl.

Pod strženým můstkem čistil Karleman nožem úlovky; samopal zapomněl ve vratech. Chlupaté předloktí měl pokryto svítivými šupinami; také on se věnoval večernímu lovu. Všem se vyhnout nemohl.

Zahradou se nedalo projít. V tůňce na konci pozemku se v podkasaném řeholním hávu brodila sestra Salome. Paže měla nahé, hlavu odkrytou, s vlasy kratounkými zrovna jako na té fotografii, co viděla Ulrika na radnici.

V porovnání se snímkem byl sestřin obličej změněn stříbrosvitěm protékající vody. Byl v něm jas mladých dívek, které se zahledí

do vírů, aby v odplouvajících květinách hledaly věčnou odpověď o svém nastávajícím.

Byl to dnes asi významný den, že se pstruzi objevili na svém oblíbeném místě v této roční době. Jako by sama příroda tušila změnu a nabízela poslední příležitost k zachování života, dokud se toky nepokryjí ledem. Pstruzi opustili úkryty v děrách podemletých břehů a olší, aby se třeli v ztišeném úplavu s tvrdým dnem.

– Tady? – řekla Salome, když zastínila tuňku svým tělem.

Pod ní v hlubině zavířil písek a mihly se jakési rychlé stíny, voda se pěníla a narážela o kameny. Salome odhodila vláčecí udici a spodní sukni si uvázala nad stehny.

Zatajila dech. Od samého dna se odpoutalo zlaté, červeně kropenaté tělo horského pstruha, už svým tvarem uzpůsobené k věčnému sváru s prudkým živlem. Pstruh se dral k zbytečkům světla a byl zřejmě neméně silný než proud, když se dokázal udržet zdánlivě bez hnutí na místě. Temný na hřbetě, zlatožlutý v bocích odhodlával se k poslednímu skoku. Dál už nemohl. Co ho vede k předem marnému zápasu, že si ani neodpočine ve zpětné vodě? Tam výš už nenajde pokračování života ani nepatrné mušky nebo žáby k obživě, a přesto se hodlá vymrštit.

Salome cítila úporný svár ryby s přesilou, spatřila nepřírozeně se zvětšující oko na hladině. Cizí síla musela napomoci vodě, aby zastavila tohoto jediného malého pstruha. Snad vytušil, že má v dráze hráz vytvořenou člověkem, a přesto ho nutí mocná síla ke skoku na holé kamení a zrezivělé střeptiny po granátech. Jako je pud sebezáchovy, je také nutkání k smrti!

Salome uvolnila kus hráze, zával kalu smetl rybku právě při skoku. Celé řady stínů, dosud narovnaných proti proudu, se rázem rozutekly.

– Alles schlimm, Schwester! – vykřikl Karleman na břehu.

Ulrika zůstávala na okraji zahrady, i když se mohla nepozorovaně dostat domů. Viděla, jak jeptiška sestupuje po pás do hloubky

a vybírá si kámen. Udeřila pak tímto balvanem o jiný, mnohem placatější v mělčině. Voda z kropila kus břehu a postříkala řadovou sestru až k hlavě.

Salome nadzvedla spodní kámen.

Pod ním leželi dva kovově zbarvení pstruzi jako praví Tauforellen z Černého lesa. Úder zastihl ryby ve chvíli tření. Nebyly však mrtvé, pouze omráčené, když je nabrala jeptiška do svých dlaní. Pstruzi opět ožívali, mrskali a šlehali sestřinu kůži na rukách a silnější z nich se vymrštil. Obloukem zapadal zpátky do vod potoka, druhého však měla Salome pevně v hrsti a z perlivé tříště zvedala svůj úlovek, aby jej ukázala Ulrice.

Děvče na sestru nepočkalo, zmizelo někam do stavení. Koš ležel na kraji chodby. Na proutěném dně našla Salome víc, než mohla předpokládat. Kromě léků objevila vojenské známky, signální pistoli s třemi patronami a číslice šifry v plechu. Ostrými tahy kurentového písma zářilo vepsané Heuschuppen jako volání k poslednímu pochodu.

Z hloubi domu zaznívala harmonika a Habiger vyzpěvoval: Hoří sláma, hoří statek... Od pozdního odpoledne se dělil s Karlemanem o poslední láhev jalovcové. Na plotně popraskával omastek a Tylda v zástěře smažila pstruhy. Karleman šel pro dřevo, zavíral vrata a odváděl krávu do chléva.

Salome se dotýkala vrypů v plíščích. Výzvu k zániku mohla pocítit pouhým hmatem. Před blízkou zimou byl tento dům, který měli opustit, přece jen bezpečný. Na dvoře se otáčelo listí ve větru a lesy kolem zašuměly. Byl konec jasného dne, z kopců se hrnula hrozivá noc.

Na chodbě ležely dívčiny boty a starý kabát. Salome se ani nezastavila, hned vpadla dovnitř. Najednou neviděla nic. V klenuté kobce popraskávala hořící polena, někde v páře, s táhlým šploucháním přetékala voda. Ulrika si právě vlezla do měděného kotle a celá se v něm blaženě stočila.

Tak ji zastihla řádová sestra.

– Ty ses sešla s mužem! –

Ulrika málem ponořila namydlenou hlavu, jak se vylekala náhlého oslovení, v páře sotva tušila obrysy sestřiny postavy.

– Kdo to byl, Ulriko? –

– Mluvila jsem s panem farářem, – odpověděla, jako když truceje dítě. Zachytila se obruby kotle a zase se z něho vynořila. – Zrovna zamykal kostel, že spěchá na vlak... –

Salome se musela naklonit, aby našla lesk dívčinych očí.

– Tak, a co říkal? –

Ulrika měla čelo pokryté mydlinovou pěnou, začínala ji štípat v očích a po nahých zádech stékala palčivá krůpěj potu.

– Nesl si batoh a v poledne ani nezvonili... jenom že ta sestra půjde napřed. –

– Co dál? –

Jeptiška se už nevyptávala, vojenské známky mohla uschovat v sukni. To děvče říkalo holou pravdu. Na tváři jí vyvstal pot, stála v těsné blízkosti kotle a promáčený šat se jí nalepil k tělu. Nemohla jej se sebe stáhnout a také se ponořit do horké vody, zbývalo málo času.

Děvče se přestalo umývat, spočívalo na dně kotle. Pěna začínala opadávat, polena dohořivala.

– Kdy půjdete, sestro? –

– Brzo. – Část mydlin přetekla přes okraj kotle, měď zasyčela a Salome musela o krok ustoupit. – Hned ráno, Ulriko. –

Děvče si lilo na hlavu dešťovou vodu z vědra. Spláchnuté vlasy visely jako slizké šlahouny po zádech. A pak Ulrika požádala.

– Sestřičko, jděte kousek pryč. Já se stydím. –

Salome se zastyděla možná víc než dívka. Šla až ke zdi a otevřela si uzounké okno do dvora. Pára se valila přes její hlavu do sychravého vzduchu a vítr ji rval na cáry a unášel k holým javorům.

Sestra se nepohnula. Děvče vylezlo z kotle nahé. Stálo na cihlové podlaze. Pára začínala řídnout. Ulrika si natáhla šaty rovnou na mokré tělo.

– Sestřičko, – oslovila mlčící jeptišku, – proč jste se vlastně nikdy nevdala? –

Salome se neodvracela od průzoru do tmy. Snad slyšela ve skučení větru nad holými javory zpěv svých řádových družek. Byly dávno mrtvé nebo roztroušené po ústupových silnicích a posledních klášterech, v duchu si přivolávala jejich pomoc; těsná prádelna se jí měnila ve vlídnou klášterní celu.

– Život není jenom muž, Ulriko, – promluvila do dvora. – Tam venku přece chodí spousta žen, co se nevdaly. Chudinky. Ještě čekají, že najdou toho pravého, a nevědí, jak to otupuje... –

Pod okapem tiše fučel vítr. Beata, Pia, Monika, potřebovala by je všechny u sebe jako při večerní pobožnosti. Es kom-me, es kom-me Herr zu mir. Die Tat nur kann ihn lo-hen... Už přichází, už si jde pro mne Pán; jen skutkem mohu ho chválit... Ty hlasy se zdusily v zamřížovaných celách, jak ovce očekávají svůj nový úděl, jen Salome je ještě na cestě.

– My jsme o něco silnější, Ulriko, – řekla beze smutku, ruce jí sjely k tělu a zavřela okénko na dvůr, – protože jsme se rozhodly žít samy a nečekáme na nic. Tím je nám líp. –

Jeptiška usedla na bednu s poleny, pěstí si podepřela bradu; ve šmolkově modrých zdech prádelny se osvěžil vzduch. Dívka si splétala copy a v třpytu sražených kapek bylo její čelo očištěné, takřka průhledné, občas v něm zatepalo pár znatelných žilek. Tolik čistoty řádové sestře stačilo.

– Erich tu zůstane, – oznámila. Polovinou zbylého zlata zaplatí za pobyt Habigerovi, ostatní nechá i s léky děvčeti. – Když se nevrátíme do Vánoc, zavez ho sama k mamince. Ať umře doma. Náš pochod by nevydržel. –

Ulrika brala sáček a bylo to jako slib.

– V kopcích se vyznáš, – pokračovala jeptiška, – po Novém roce bude světleji. S tebou projde líp... vezmi ho na saních. –

Vlasy osychaly.

– V Bruntálu je taky klášter, kdybys tam chtěla, –

– Už ne, sestro, – řekla Ulrika a chystala se odejít z kobky. Salome ji ještě pozdržela:

– Nechceš se pomodlit, Ulriko? –

Dívka se u dveří s úžasem otočila.

– Tady? –

– To máš přece jedno, kde, – usmívala se jeptiška. – Naposledy, Ulriko... za zdar další cesty, aby tebe i Ericha anděl strážný ochránil. –

Děvče položilo sáček na lavici a pokleklo vedle Salome na zmáčenou podlahu.

– Pomodlit se za vás můžu, – řeklo.

Hodiny na zdi cvakly a začínaly odbíjet osm. Na plotně se připálil omastek a Tylda vyhodila z okna připečené pstruhy. Habiger přestal týrat harmoniku.

– Tlačí mě řemen, chasníku, – oznámil Karlemanovi, aby ho vystřídal.

– Půjčíš mi svůj nástroj? –

– Ako sa páči, – učinil gesto Habiger a vzal si nabízenou cigaretu. Samopal s tlumokem měl esesman na lavici, byl už připraven na cestu. Než uchopil harmoniku, dal do středu stolu objemnou plechovku.

– Semelem to? Originál brazil. Domů ji už nepřinesu. –

Tylda se na Karlemana poprvé se zalíbením zadívala, byl to přece jen silný chlap. Tukem na smažení si ulízl vlasy. Poradil jí:

– Strč si kafemlejnek mezi nohy! – A k Habigerovi napřáhl plný plecháček. – Přilej mi nějaké noty. –

Tylda začala mlít do taktu na stoličce u sporáku a Karleman spustil: Der Buá schlagt die Zit-her, sein Diandl singt da zuá...

Vyřvával tyroláckou odrhovačku a okovanou botou si podupával do taktu. Nejvíc Habigera rozveselil, když pozvedl svou trestaneckou hlavu a začal jódlovat: Di-hol-la die-e-di-o hol-la-di-ó.

Rozléhalo se to celým stavením a Habiger přiléval do hrnku.

Und so schlagens und singens bis in da Fruáh...

Karleman vypil pálenku naráz, otřel si rty a bylo po zpěvu.

– Pantáto! – Zadíval se na Habigera. – Nechceš se podívat, jestli venku neprší? –

– Ani bych neřekl, – odvětil Habiger, – nemám právě potřebu. –

Karleman byl jiného mínění. Popadl hospodáře Habigera za límec a za kalhoty a vyhodil ho ze světnice zrovna tak, jako se vyhazuje z krčmy. Habiger si sotva uvědomil, že za ním zavřeli na zástrčku.

Chystal se, že začne bušit do dveří, křičet a vyhrožovat sekerou. Ale odvážil se jen zamumlat a usedl na schody v síni.

Pak se zasmála Tylda.

Ve světnici zhasli petrolejku. Habiger za dveřmi ještě posmrkával a vzdychal.

– Tuhle zimu nepřežiju, – sdělil Ulrice, když vyšla z prádelny a minula ho bez zastavení. – Mám takový píchání v zádech. Život mě nějak omrzl, dcerko... –

Ulrika se zavřela ve své komoře. Pak zavládlo na statku naprosté ticho. Jakási neproniknutelná předtucha zalehla dům, prázdnota, v níž se zdusilo Habigerovo kašlání i Tyldiny vzdechy. Seběmenší šepot by zůstal bez ozvěny, neboť na Berhof pronikal závan první mrazivé noci.

Jejich kroky se šouravě ozvaly v síni. Ještě za hluboké tmy vycházely z domu obě postavy v řádoých hábitech. Ta vzadu šla o něco pomaleji a nesla si hůl s rancem.

– Die Kugel blieb in der Wand stecken, – vykládal něco bručivé esesman, – er hat die Tür offen lassen und lief was er konnte... –

O čem jiném taky mohl vyprávět než o střelení? Salome zatápala podél zdi a zastavila se.

– Nun aber muss geschieden sein. –

Ulrika uslyšela, jak jeptiška tůká holí na okno její komory a ti-
chounce volá:

– Ulriko? –

Dívka ze svého úkrytu nevystoupila, ani se neozvala.

– Ta spí jak dělo! – nečekaně řekl česky Karleman a vykročil ze
dvora. Samopal si nesl jako děcko v náručí, zpod hábitu mu čouhaly
vojenské kalhoty.

Jeptiška otálela, škrábala holí po římse v naději, že někdo vy-
hlédne.

Ulrika nevystoupila z přítmí u chléva. Byla rovněž přichystaná
k cestě, přes hlavu měla černý šátek. Pozorovala, jak esesman otvírá
vrata, odhazuje závoru do potoka. Jeptiška se táhla se svým rancem
a připojila se k té obrovité postavě v temnotě.

Bylo slyšet slabé šplíchání, když přecházeli potok. Ve tmě byla
cesta ztracená, obě postavy se sotva ploužily; jejich kroky doznávaly
po kamení. Čekal je les čišící chladem a zetleým listím.

Teprve když je přestalo být vidět i slyšet, vystoupila Ulrika
z úkrytu. K smrti ji vylekalo zachrastění slámy hned za ní. Kdosi
ji odstrčil ze dveří. Z chléva se vyhrabal Habiger, sotva vetřelci
opustili usedlost, a v podvlíkačkách vlítl na dvůr. Bosé nohy mu
pleskaly po síni a vzápětí se nesl křik jako v dobách před příchodem
řádových sester:

– Tak! Ale okamžitě jdu pro četnictvo. Ti už ti zrychtujou zadnici... –

– Neřvi, – požádala Tylda, hrabala se z peřin a pak si chystala
kufr na cestu, – urve mně to palici. –

– Ven z pelechu, – přikazoval Habiger. – To ti nestačilo celou
válku, běhno německá... Kobylo říčná! Ted' s váma zatočím. Já jsem
tady domácí! –

Ulrika dál neposlouchala. Mohla využít rámusu a zmizet. Věci
si dávno připravila a nanosila k půdě. Rozloučila se jenom s nic
netušící fenou a přivázala ji na řetěz.

Říčka světélkovala, ještě vládla noc. S tvářemi ve vodě leželi lidé a pili. Objevili hraniční potok jako zjevení. Byli to mladí chlapci, zbraně a boty si nesli přes ramena.

Ukojili žízeň a říčka je nyní provázela veselým šuměním nahoru do lesů. Nad hřebeny se táhl pás prvního světla, ale při zemi zůstala tma. Jejich kroky nebylo slyšet, drželi se v malých vzdálenostech za sebou a ani větévka nezapraskala. V šeru před nimi se vynořovaly pařezy a obrysy ovčáckých ohrad.

Ještě dál čekala louka a na ní seník s doškovou střechou: ponurá Heuschuppen.

Tři červené světlice z Berhofu sem měly svolat všechny, kdo ještě v horách zbyli se zbraněmi.

Poručík čekal na seně pod střechou seníku. Dlouho se nic nedělo. Dalekohledu pro malou světelnost použít nemohl; cigaretovým popílkem si natřel brýle, aby se skla neleskla.

Stezka od hranic začínala ožívat. První se na louce objevil Karleman a prohlížel si šlépěje na zemi. Ten, kdo je zanechal, nepřišel bosý.

Předjitřním vzduchem se neslo teskné zahoukání z lesa. Bylo už příliš mnoho světla, aby to mohla být sova. Za Karlemanem se dobelhala k seníku jeptiška.

Z lesa odpovídalo hvízdání poraněného králíka. Obě postavy zmrtvěly. Pískání ustalo, z ranní šedi vylézaly bosé postavičky. Byl to chatrný hlouček, pět odraných kluků, víc nikdo.

Poručík uhnul hlavou od skuliny vikýře. Jeho lidé čekali s kulometem na trojhranu. Nemusel ani volat pohotovostní oddíl, zvládli by to sami. Ještě nedával pokyn k palbě.

Dole se ozývaly veselé dětské hlasy a chřastění odkládaných zbraní.

- Alle sind da? - promluvil jediný ženský hlas mezi nimi.
- Jawohl, Schwester. -

Poručík uslyšel, jak někdo zdola zkouší poklop k seníku. Dal ho pevně zatížit kládami, ti zespod bušili pažbou. Poručík si očistil brýle, loktem odhrnul seno a zuby odjistil granát.

Bušení do půdy ustalo, granát ještě dolů nepustil. Čekal, až se víc přiblíží ono vzdálené vrčení pod lesem.

– Wo gings' denn hin? – bavily se děti.

– Nach Schlesien. –

– Mit seiner Frau bist du? –

Auto pod svahem zabíralo naprázdno, motor hrčel.

– Mit welcher Frau? –

– Mit der Mici, – smáli se dole ti kluci. Pak ztichli. Uslyšeli zvuk za lesem.

– Was horchst du denn? – řekl dětský hlas v náhlém tichu.

V tom okamžiku otevřel poručík dlaň.

Kluci vstávali ze slámy a napolo oblečení vybíhali ven z Heuschuppen. Nejpozději pochopil Karleman, co se stalo. Do seníku spadl ruční granát. Výbuch vzápětí vyrazil dvířka ze závěsů a od stropu se sypala prkna.

Seník byl obklíčen.

Z vikýře se vysunula hlaveň kulometu. První dávka prořízla vpůli pohraniční louku. Střely hryzaly v trávě a ty odražené skřípaly po kamení. Nastala palba. Kluci na louce klesali a zvedali ruce, tři se stačili skrýt za zídkou. Prostorná louka se naplnila dýmem po střelném prachu, nestříleli jen vojáci z vikýře. Z protějšího lesa se kryli lidé z přepadové skupiny, cvočky na jejich výložkách se leskly.

Poručík klečel za trámem a viděl, jak jeden z běženců využívá čmoudu a snaží se dostat podél seníku k ohradám. Nedoběhl. Svítící střely ho zasáhly do půli zad.

To byl kulomet.

Ze střechy seníku se sypaly došky a prázdné nábojnice. Poručík slezl dolů. Byla tam hromada drti a to, co zbylo z Karlemana. Dal pokyn k zastavení palby, nikdy nevychnutával masakr až do konce.

Poslední dávka zalétla k vrcholům lesa. Bylo po všem. Kulomet utichl a kluci za zídou leželi s hlavami položenými na bok, jako by takto odvrácení naslouchali otřesům v lesní půdě. Příliš dobře se kryli, když opětovali palbu. Jinam to ani nemohli dostat. Hlavy měli všichni prostřelené takřka na stejných místech, že by se skrz průstřely možná dalo dívat.

Osvětlovací granát dopadl na mýtinu spíš pro jistotu, aby ozářil zabitě lidi. Z lesa vycházeli muži v uniformách. Našli jeptišku přikrčenou za pařezem. Odštípnutá tříška ji udeřila do čela. Pohybovala rty, ale šlo jí to ztěžka, měla ústa plná hlíny a stékající krve. Dávno přestala vnímat všechno kolem sebe. Modlila se?

Obstoupili ji a poručík v brýlích řekl:

– To je ona! –

Obrátila se po hlase. Po její tváři se šířilo něco jako úsměv, jako by poručíka poznala mezi všemi, kteří ji obklopili. Tak tedy vypadáš, říkal ten úsměv, takový jsi...

– Ruce vzhůru! – křikl na ni tři současně, když sáhla pro něco pod šaty. Padl ještě jediný výstřel. Tělo řádové sestry se skulilo do mechu a z hábitu vypadla ruka. Našla, co hledala. Místo zbraně svírala kříž.

Vojáci obrátili mrtvou.

– Zbraň u sebe nemá, pane poručíku, – hlásil četař.

– Chudák ženská, co do toho lezla, – bavili se vojáci mezi sebou a zapalovali si cigarety. – Kolik jí může být? –

– Na klášter jí byla fakticky škoda. –

Poručík schoval služební pistoli do pouzdra. On na ženu nevystřelil, byl to přímý zásah z pušky. Nemělo smysl hledat viníka. V horách už bylo ticho, takové mlčení, že uslyšeli šumění říčky daleko za lesem, a teprve tak si uvědomili, že to, co se odráží v očích mrtvých, je už denní světlo.

– Zahrabte je tady, – řekl a překročil nohu vyčuhující z černého hábitu. Do mužských bot na odřeném lýtku spěchal hádek čerstvé krve.

– Co s tím křížem? – ptali se ho.

– Nechte jí to, – řekl, – byla přece taky voják. –

Jeho poslední protivník; dokázala překonat ženský úděl a umírat jako muž. Sklonil se k Salome a aspoň jí zatlačil ty zářící, osvobozené oči.

Než se stačil Habiger dohodnout s Tyldou, měl dům plný vojáků. Zajeli vojenským autem pod svah, obklíčili usedlost a záhy se uvnitř ozvalo dupání okovaných bot a bušení do všech dveří. Dokonce vyvedli z chléva krávu. Do světnice vstoupil důstojník s mapou v ruce. Kolem Berhofu měl zakresleno kolečko a křížek.

– Kdepak máte dcerku, hospodáři? Té byste mohli všichni poděkovat. –

– Někde tady, – hlesl Habiger. Ze stropu se na něho sypalo zrní a piliny, vojáci se nahrnuli na půdu v takovém počtu, že se strop mohl v každém okamžiku zřítit. – Kde by byla, běhá někde, přivstala si, to víte, děti... –

– Užil jste si taky svoje, že? – Poručík mu nabídl cigaretu a šel se podívat za pec i za dveře.

– Svazovali nás jako dobytek, pane vojáku, – žaloval Habiger. – My jsme jenom prostí lidi... –

Poručík se po údajných stopách po poutech nepodíval.

– Mám je oba sebrat? – ptal se ze dveří četař. – Lůžko na půdě je studený. Jsou pryč hezkou chvilku. –

Poručík popadl Habigera za límec a začal jím třást.

– Kam šli, ty chlape? Máš tu ještě jednoho! –

Habiger se překvapením rozkašlal a vdechl všechen kouř.

– Toho kluka! Kam jsi ho schoval? Mluv! Nebo je s váma ámen. Když jsme jednou začli, tak je chci všechny! –

– To Ulrika. – Habiger se zmohl na odpověď, i kdyby mu měl kašel roztrhnout plíce. – Ta je taky u nich. –

– Cos to řekl? – Poručík ho okamžitě pustil.

Habiger se zmátořil a přestal kuckat, kašel mu však vehnal do očí plno slz.

– Je to tak, pane vojáku. Táhla s nima, bůh ví, čím je to dcera... –

Poručík se rozhlédl po škaredé světnici, zvalených peřinách a usedlině po kávě v hrnci. Málem by chlapovi uvěřil, kdyby se mu dívka rysy v obličejí tak příliš nepodobala.

– Jsi pěkný dobytek, – promluvil ztišeným hlasem, – škoda, že jsi její táta, jinak bych tě na místě odstřelil. Prosím tě pěkně... kdybys mě měl někdy potkat, vyhni se mi. Jdi radši o kus dál, já ti sem taky nepřijdu. –

A poručík sklonil hlavu, když procházel dveřmi, aby nenarazil o trám. Habiger si stíral slzy, i přes ně viděl, jak kráčí Tylda ze stavení za důstojníkem a usmívá se na vojáky, kteří jí pomohli odnést kufr k autu.

Stačila během jeho hádání s vojákem pobrat spoustu věcí, i hrníček z kredence, ale nemohl jí zabránit. Prozradila by, jak přišel k hodinám. Šel si pro rýč a lopatu a vedl vojáky za stodolu. Chtěli si odvézt strážmistra do Kolštejna.

Venku se ozvalo zavytí. Kdosi nakopl fenu.

Poručík se přestal mýt v korýtku s vodou a hned se vztyčil.

– Co pes? – řekl. – Pusťte toho psa! Určitě půjde za ní. –

– Je to fena, pane poručík. – Četař ho zachraňoval tlumeným hlasem před novou blamáží. – Ty necítíš stopy! –

Poručík si otřel dlaně o trávu a vykročil do prázdné zahrady. Poprvé v životě někomu uvěřil – a děvče ho podvedlo. Zadíval se k obloze.

Proč je taková tma, copak už začne sněžit?

Stezka z Berhofu se zvedala příkře nahoru, mizela poručíkovi v polovině svahu, jako by se táhla přímo do nebe. Tak nízko už visely mraky.

Zůstal stát na konci zahrady. Další pátrání nemělo smysl, v nepohodě by jen bloudil. Mohla se mu ukrýt kdekoliv. Na tomto světě

přece nemůže najít nic čistého, uvědomil si znovu, a přesto se v okolí statku rozlehlo jeho zvolání:

– Markétko! –

Děti už byly příliš daleko, aby zaslechly nějaký hlas z Berhofu. Když vycházely z domu, uslyšely jenom střelbu. Ted' měly za sebou horský hřbitov i rozcestí za Floriánovou chalupou. Kolečka vozíku hrkotala po stále pěknější silnici.

– Za tím ohybem bude strom s obrázkem. Kus půjdem po rovině a pak nasednem, Erichu, a sjedeme z kopečka až dolů... –

Zatím to šlo dobře. Výmoly končily a tmavá čára popolézající po obloze je nedostihla. Ulrika obešla ulomenou větev a mluvila dál, aby dodala odvahy zraněnému chlapci:

– Neboj se, Erichu, nakonec ani nezmoknem. Uvidíš! –

Mužským kabátem si kryla záda, tmavým šátkem vlasy. Ještě voněly po včerejším mytí. V horském prostředí ji nemohly zaskočit žádné mraky věštící sněh. Jenom Erich nesmí prochladnout; měla ho proto položeného na peřině, při nejhorším mu hodí svůj kabát přes hlavu.

Už tu byl dub se svatým obrázkem.

– Schováme se v kostele, možná nás tam čeká. Škoda, že jsem ho neznala dřív... zahraje nám na varhany, půjčí nám peníze na vlak, to je ten nejhodnější pán na světě... –

Přidala do kroku, aby utekli přeháňce ženoucí se za nimi. Zatím řádila na svazích. Ulrika by potřebovala někoho, kdo by občas potlačil vozík; zachumlaný chlapec naříkal a jektal zuby, přes všechno trmácení však naslouchal, jako by mu vyprávěla pohádku před spaním.

– Dopadne to dobře, Erichu, už to vydrž... Na Vánoce budeš doma. Zajedeme k tvojí mamince ve Slezsku. –

Náhlá sněhová přeháňka udeřila dívku ze strany do obličeje. Chytilo je to nečekaně, ale v sebevětší vánici by poznala cestu. Zнала

zatačky, jak za sebou následují, každý strom a každý kámen. Vejdou pod smrky, které jsou po obou stranách silnice, a ty je ochrání jako klenba v kostele.

– To zas přestane. – Ulrika si utáhla šátek pevněji kolem brady. Nárazy sněhu s deštěm je přepadly na konci posledního stoupání. Ani troška nepohody se však neprodrala větvemi vysokohorských smrků; sotva se ohnuly větrem. Jehličí se pročistilo, zbylé vločky se lepily na stébla travin a začínaly tát.

Několik se jich uchytilo na dívčině obočí a ve vlasech. Ulrika pokračovala ve vyprávění a raději se za sebe nedívala. Erich přestal sténat. Táhla dál spícího a možná umírajícího chlapce. Dodávala spíš odvahu sama sobě:

– Přijedu tě navštívit, až se uzdravíš. Dole mám sestry. Budu dělat s naší Kateřinou v přádelně nebo mě možná pošlou do školy. Slíbil mi to. –

Přeháňka přešla stejně náhle, jak začala, navíc se vyjasnilo a bylo o něco chladněji. Sníh teď padal daleko v kopcích. K hrčení vozíčku se přidalo veselé zurčení, bystřina se nadále klikatila stále podle silnice; takový doprovod by i potmě vyvedl každého z hor.

– Už tam budeme, Erichu, – usmála se Ulrika. – Najdem si ho. Budu mít ve městě pěkný pokojík pod střechou a hodně zdaleka se podívám na ty naše kopce... –

Šelestění proudů však trhalo a unášelo slova již napřed, říčka jako radostné poselství spěchala před dětmi k lidským obydlím v údolích a měnila dívčino vyprávění v málo zřetelný šum. Přes veškerou nepohodu se tady valila dolů čirá voda; přehlušila všecko. Erich Hell se už neozýval.

Ulrika by musela začít křičet, aby ji někdo uslyšel.

Vladimír Körner
Zánik samoty Berhof

Ilustrace na obálce Barandash Karandashich/Shutterstock.com
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 17. 8. 2020

ISBN 978-80-274-0992-1 (epub)
ISBN 978-80-274-0993-8 (pdf)
ISBN 978-80-274-0994-5 (prc)